

קובץ מאמריהם ביה אדר היתשע"ח

שנת הקי"ח להולדת הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקע נ"ע זי"ע

מאט
כבד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שני אודסאהן
מליוואוועיטהש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

"המכון להפצת תורה של משיח"

ברוקלין, נ.י.

577 איסטערן פֿאַרקוּוֹוי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה
ה' תאה שנת חירות עצומות
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוןנו מורהנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

יחי אדוןנו מורהנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

זכות

חיילי בית דוד

תלמידי התלמידים השוהים
ב-77 – בית חיינו – בית משיח
להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם
מתוך הרחבה ומונחת הנפש
לנ"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרא
בקבלת פניו משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א
יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם
תיכף ומײ"ד ממ"ש, נאוי!

זכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהירה יגלה אכ"ר
יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומײ"ד ממ"ש נראה בעיניبشر
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דיין יתגלה לעין כל
ויליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה בהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאוי מײ"ד ממ"ש ממש!

פתח דבר

לקראת כ"ה אדר הבעל"ט, יום הולדת הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע ז"ע – הננו מוצאים לאור בזה ששה מאמרם מכ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א, המיוסדים על פסוקים מקאפיטל קי"ח בתהילים.¹

שנים מהמאמרם שבקובץ זה י"ל בשעתם מוגהים ע"י כ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א, ובתור הוספה באו בסוף הקובץ גם הנחות (בלתי מוגה) ממאמרים אלו.

*

על אלף וחמש מאות מאמרי דא"ח נאמרו ע"י כ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א במשך השנים תש"י"א-תשנ"א, ותל' זכינו שרובם כוללים נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדין ישנן עשרה (!) מאמרים שטרם ראו אור מעולם, ובזה בקשנו שטוחה כלפי ציבור גן"ש והם יתגלו: אלא, מי שבידי הנחות ורשות ממאמרי כ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהם את הרבים.

והירצון שע"י הדפסת וימוד תורה של משיח – ובפרט דרושים אפיטל קי"ח – נזכה תיכף ומיד ממש לקיום כל עניינים אלו ("הדו לה' כי טוב גו'"), "מן המיצר קראתי יה' ענני במרחיב יה'", "ה' ל' בעזורי ואני אראה בשונאי", "זה היום עשה ה' נגילה ונשמה בזו"), בගאולה האמיתית והשלימה, בתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א. ויהזק הש"ית בריאתו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחימצנים, ויראה הבהנה וחחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכל ישראל, יוניג את כלון מתוך בריות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יולכנו קומיות לארכינו הקדושה, ונלמד תורה מפיו של משיח צדקו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפוי תחזינה עינינו בתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומ"ד ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהיו רצון.

יהי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורה של משיח"

ימות המשיח,
אי וקרא כד אדר ה'תשנ"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קטיין שנה לכ"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א,
ברוקין, נ.

(1) אודות אמיות מזמור המתהלים של הרבנית ע"ה ז"ע, גם לאחר הסתלקות – וזה שיחת ש"ב כי תשא תש"ג סה"ש ח"א ע' 365, ובחערה 119 שם. רשות.

שגם בעניינים אלו תהיה ישועה גדולה והצלחה מרובה מהקב"ה בעצמו, ותומשך למטה מעשרה טפחים בנוגע לנשמה בגוף, הן בענייני תורה ומצוות שלה והן בענייני משיך ודרכיך וכו'.

והנה עניין זה היל' גם ביום שמחתו ויום גאולתו של בעל הגאולה. אשר כלשונו במקתבו⁴³ לא אותו בלבד גאל הקב"ה ביב' תמור, כי אם גם כל מחכבי תורהנו הקדושה, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה. וכיון שכל הגאולות שייכות זו לו כי שם גאולה עליהם⁴⁴, הרי זה נעשה הכהנה והקדמה להגאולה האמיתית והשלימה ע"י מישיח צדקנו, שאז כימי צאתך מארץ מצרים ארפנו נפלאות⁴⁵. וזה מ"ש⁴⁶ הפק ים ליבשה דקאי על יציאת מצרים בנهر יבררו ברgel לעתיד לבוא⁴⁷ שם נשמהה בו, בקרוב ממש, בכיאת מישיח צדקנו.

———— ● —————

מפתח המאמרים

עמדו
ה
ח
טו
כו⁴⁸
לה
מב

זמן אמרתו
ש"פ וארא, ר"ח שבט ה'תשכ"ב
יום ב' דראש השנה ה'תשכ"ז
יום ב' דראש השנה ה'תשל"ח
י"ב תמוז ה'תש"ז
י"ב תמוז ה'תש"א
י"ב תמוז ה'תשל"ח

דברו המתחילה
(א) ההו לה' כי טוב
(ב) מן המיצר
(ג) מן המיצר
(ד) הו' לי בעורגי גוי (מוגה)
(ה) הו' לי בעורגי גוי
(ו) זה היום עשה ה' גוי (מוגה)

הוֹסְפָּות

נא
סא

י"ב תמוז ה'תש"ז
י"ב תמוז ה'תשל"ח

(א) הו' לי בעורגי גוי (הנחה)
(ב) זה היום עשה ה' גוי (הנחה)

(43) סה"מ תרפ"ח ע' קמו ואילך. תש"ח ע' 263
ואילך. אגרות-קדוש שלו ח"ב ע' פ ואילך.
(44) פרש"י ד"ה אתחלתא – מגילה יז, ב.
(45) מכיה ז, טו.
(46) תהילים ס, ג.
(47) תוע"ח בשלח רס, א.

פורצת רק גדר הנברא, וגם למעלה אף שהשמה מגיעה בבחינה של מעלה מגדרי הנברא, הרי אין לו זיה עדין שיקוט וקשור (פארבונד) לעצמות ומהות. ובענין של מצוה, הרי המצוה היא פנימיות רצונו, כמו שאומרים אשר קדשו במצוותיו וצונו, היינו שהמצוה היא צוותא וחיבור³³ בין המצוה, עצמות ומהות, למצוה, אבל המשכת העצמות שע"י המצוה מצד עצמה אינה באה בגליוי, דהמשכת העצמות לאו דוקא שצ"ל בגלוי (כשם שאינו צריך להיות בדוקה בהעלם), ובמיוחד כאשר התהtronן כליל זהה, הרי המשכת העצמות היא בהעלם. והcheidוש הוא כשישנו ב' הענינים, שמחה של מצוה (היינו הן שמחה והן מצוה), דקיים המצוה פועל המשכת העצמות, וכאשר המצוה היא בשמחה (עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב³⁴), הרי השמחה פורצת גדר, גם, ככיוול, של העצמות ומהות, ובא לידי גילוי למטה, וזה נגילה ונשמחה בו.

ובזה יובן מ"ש זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו וכו', דין אנו יודעים במא לשלוחה כו', כי ע"פ תורה צריך להתבונן ב'הענינים, א' שזו עניין המשך מערוכות הטבע, היינו שישיך לטבע, שהוא עניין היום, וב' שזו עניין הנמשך מלמעלה מגדרי הטבע לממרי, הקב"ה. ואחרי שידעו ב'הענינים בידיעה והבנה והשגה ע"פ תורה זה חזר בו (אוון דאס נעטט אים דורך), הנה אח"כ באה המסקנא מה שבא שלמה ופירש (וגילה) דנגילה ונשמחה ברק בהקב"ה, שהוא כולל ב'הענינים כנ"ל. והכליל זה הוא כמ"ש בר שם כ"ב אותיות התורה, אותיות הם מלשון אתה בוקרי³⁵, היינו שהם ממשיכים את האור ומקבלים את האור. ובפרט אותיות התורה שעיליה נאמר עותה אור כשלמה, שהן לבושים של הקב"ה, וכמאמרא³⁶ קובי"ה אסתכל באורייתא וברא עולם. והמשכה זו היא ע"י ישראל דוקא שעיליהם אמרו³⁸ ישראל עלו במחשבה, וכיודע הפירוש בזה³⁹ שהם למעלה גם ממחשבתא עילאה לפ"ה מהם מושרים בהעצמות, ובהעצמות גופא למעלה יותר ובעומק יותר (כפי שישיך לומר כן בהעצמות), וכדייא בבראשית רבה⁴⁰ דמחשתן של ישראל קדמה לכל דבר אפילו לתורה. וענין זה דנגילה ונשמחה בו בהקב"ה נמשך ע"י נגילה ונשמחה בר בכב' אותיות התורה, ועד שימושיכים זה לכל ענייני העולם עד לענייני הטבע, עד לכל מעשיך⁴¹ ולכל דרכיך⁴², שיהי' אתה הושעה נא אנא ה' הצלחה נא, היינו

(39) ראה המשך תرس"ז ע' רכט ואילך. סה"מ
הש"ת ע' 17. ועוד.

(40) שם.

(41) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעת ס"ג.
טושׁוּעַ אָוֹחֵר סְרִלְלָא. וראה לקו"ש חכ"ד ע'

646 בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שור"ע
(42) משל"ג, ו. רמב"ם טושׁוּעַ שם. שור"ע
אדיה"ז או"ח סקנו"ז ס"ב.

(33) לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ – נסמן בסה"מ מלוקט ח"ג ע' עב.

(34) ראה לקו"ש ח"ה ע' 245.

(35) תבוא כה, מו.

(36) ישע"י כא, יב. חוו"א מקץ מב, ב. יתרו עא, א.

(37) זח"ב כסא, ריש ע"ב.

(38) ב"ר פ"א, ד.

בש"ד. ש"פ וארא, ר"ח שבת ה'תשכ"ב

הנחה בלתי מוגה

הודו להו¹ כי טוב כי לעולם חסדו, יאמר נא ישראל גוי, יאמרו נא בית אהרן גוי, יאמרו נא יראי ה' גוי². ומאבר כ"ק אדמו"ר הזקן במאמרו ד"ה זה³ [כמذוכר פעם ישינו כת"י] (ביבל) אמרי אדמו"ר הזקן מהשנים תקס"ג ותקס"ד, שרבים מהם עדיין לא נדפסו, ואפילו לא נתפרסמו, ושם ישנו מאמר עה"פ הodo להו⁴ גוי וגו' הפסוקים שלאחרין], דאין טוב אלא תורה⁵ שנאמר⁶ כי לך טוב נתתי לכם וגוי, ועד"ז גם אין אור אלא תורה⁷, دائור הוא אותו העניין דעתך, כמ"ש⁸ וירא אלקים את האור כי טוב. ומה שאומר הodo להו⁹ כי טוב כי לעולם חסדו, קאי על תורה. אמנם, בתורה הרי ישנן תרי"ג מצוות דאוריתיא זו¹⁰ מצוות דרבנן, והתרי"ג מצוות הרי באות מהקב"ה, וכלהלשו¹¹ אשר תרי"ג מצוות נתן (האט איבערעגעגן) משה מסיני, וב' דברות הראשונות מפי הגבורה שמענו. משא"כ הזו¹² מצוות דרבנן הרי נעשו ע"י בנ"י (דאם האבן דאך אידן געמאכט), וזהו מה שאמר בפסוקים הבאים יאמר נא ישראל, שאת זה עשו בנ"י. ומחליק לג' סוגים, ישראל, בית אהרן ויראי ה', שהו שלשת הסוגיםшибישראל, כהנים לויים וישראלים. יאמר נא ישראל הינו ישראלים, ובפרט רוזין דרוין. ונגלה דתורה. וב' בחינות אליהם תורה אחת, שהיא בבח"י ממוצע שבין הא"ס (עד עצמותו ומהותו) וסדר ההשתלשות ונשומות ישראל, גם כפי שהם מלבושים בגופים. וזהו שאמר ר' יצחק בר בכ"ב אותיות שתכתב לנו בתורה, כי ע"י אותיות התורה שהיא המוצע בין הקב"ה לנשומות ישראל, אפשר להיות נגילה ונשומה בו בהקב"ה.

והנה ידוע בענין ראש חדש, שענינה הוא להכניס קדושה גם בימות החול¹³. בראש החדש הרי יכול להיות גם ביום החול [دلא כמו היום שבדוק חל בשבת (אי) והסתור שהי' איז. עד כאן תוכן המאמר.

⁵ תענית ז, ב. ז"ח יתרו לה, א.

⁶ ראה ז"ח שם.

⁷ בראשית א, ד.

⁸ מכות כג, סע"ב ואילך.

⁹ ראה ז"ג קעט, ב. תניא פ"ג ע, ב. וככ"מ.

¹⁰ ראה בארכיה ד"ה והי' מידי חדש בלקורא' ברכה צו, ד ואילך.

¹ תהילים קית, א"ד.

²مامורי אדדה"ז תקס"ד ע' לה ואילך. וחתולתו

³ עם הגהות – אוח"ת נ"ך (כרך ב) ע' א' ואילך.

⁴ הובא גם באוח"ת קרח ע' תשחה. לתהילים (יחיל

⁵ אור) ס"ע שצחה ואילך.

⁶ אבות פ"ז מ"ג. ברכות ה, א. ע"ז יט, ב.

⁷ משלידי, ב.

בבאים, הינו השמחה בהקב"ה כפי שהוא ברוך ונמשך במדידת והגבלת הזמן ומשدد מערכות הטבע. וזהו שחייב שלמה דנגילה ונשמה בר בקב"ה, שהשמחה היא בהקב"ה.

אך לפה זה צריך להבין לאידך איך אפשר להיות שהשמחה היא בהקב"ה. אך זה הוא שמשיך במדרש אמר ר' יצחק בר בעשרים ושתיים אותיות שתכתב לנו בתורה. ויוובן זה ע"פ המבואר בסידור²⁵ בדרוש ועשו להם ציצית, דלא כארה מכיוון שהקב"ה הוא מעלה מכל מדידה והגבלה והוא סובב כל עולםין בכחיו²⁶ סובב האמתתי, הנה איך שיר' שימוש בעולם. אך הענין הוא, דכתיב²⁷ עיטה אור כשלמה גוי, פירוש עיטה שהוא מלכיש ומעטה את האור הבלוי גובל להיות נעלם בתחילה בשלמה ולובש כו', עי"ז ברא הקב"ה את עולמו, הינו את כל סדר ההשתלשות. וממשיר שם, דעתה אור כשלמה קאי על התורה שיש בה פנימיות וחיצוניות, שזהו עניין אור ושלמה. דנהה²⁷ התורה היא בבח"י ממוצע, וכל מוצע הרי הוא כולל ממשת דרגות, והוא בוחינה אחرونונה שבבעלינו ובוחינה ואשונה שבתחוון שהא המוצע בינויהם, וכן הוא בתורה להיותה במדרגת ממוצע יש בה ב' בחינות. ובבלשו²⁸ נשמטה דאוריתיא וגופי תורה. הינו פנימיות התורה שבה הענין דארוכה מארץ מדה ורחבת מים²⁹, עד שהיא למעלת לממרי מים וארץ, שזהו עניין נשמטה דאוריתיא, ובפרט רוזין דרוין. ונגלה דתורה. וב' בחינות אליהם תורה אחת, שהיא בבח"י ממוצע שבין הא"ס (עד עצמותו ומהותו) וסדר ההשתלשות ונשומות ישראל, גם כפי שהם מלבושים בגופים. וזהו שאמר ר' יצחק בר בכ"ב אותיות שתכתב לנו בתורה, כי ע"י אותיות התורה שהיא המוצע בין הקב"ה לנשומות ישראל, אפשר להיות נגילה ונשומה בו בהקב"ה.

והנה שמחה זו צריכה לבוא גם בפועל ממש, וזה מה שפסק זה (זה היום גוי) הוא בהלל שאומרים ביום שנעשה בו נס, ובמיוחד ביום טובים שהם מועדים לשמחה, דאו צ"ל השמחה כפושטה, ועוד שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא בינוין, וצ"ל כל ענייני שמחה בפשטות, והשמחה היא בהקב"ה כנ"ל. וע"ד שבכל המצוות ישנו עניין שמחה של מצווה, הינו שישנם ב' העניינים דשמחה ומצוות. דענין השמחה הוא פורץ גדרין³¹, אבל איןנו מגיע בעצמות ומהות. ואפ"ל השמחה בעבודה הנקראת עבודה בשמחה כו', הרי היא קשורה בעבודתו של הנברא, ולפיכך הרי היא

²⁵ עס ד"ח – ג, ג ואילך.

²⁶ תהילים קה, ב.

²⁷ סה"מ הש"ת ע' 67.

²⁸ ח"ג קנב, א.

²⁹ איביך יא, ט. וראה גם ד"ה הבאים ישרש א'رسד ואילך.

אינה בוגדר המישוש כלל]. ועד"ז הוא עניין ה' נסי, שאינו בוגדרطبع ונס, אך כל הניסים שרשם מבחן ה' נסי, עצמותו ומהותו ית' בעל הניסים, וכמ"ש²¹ עשו נפלאות (גדלות) לבדו, הינו שאפילו ניסים המלבושים בטבע, ואכו"כ ניסים הגלויים שאינם מלבושים בטבע, רשם מעצמותו ומהותו ית', בעל הניסים.

ובזה יובן הספק אכן אנו יודעים במה לשמה אם ביום או בהקב"ה. כי מכיוון שככל נס קשור עם יום מסויים, כמו נס יציאת מצרים בט"ז בנים ונס פורים בי"ד וט"ו באדר ועוד"זשאר הניסים, ומובהר לעיל, שם הניסים שמשדים מערכות הטבע הרי הם קשורים עם הטבע עכ"פ באופן של שלילה, הרי אפשר שהשמה צ"ל בהנס כפי שיש לו איזה שייכות לטבע, כפי שהוא קשור ליום מסויים, או שמכיוון ששורש הניסים הוא מעצמותו ית' בעל הניסים, לפיכך צ"ל השמה בהקב"ה, פירוש (cmbואר בארכוה בלקו"ת²²), כמו שהוא קדוש וモבדל מכל עניין העולם (אע"פ שבורך הוא, פירוש שנברך ונשוך בעולם, הינו, שנמשך באופן של סובב אמיתי).

וזהו החידוש דבר מה שבאה שלמה ופתר את הספק ופירש שהשמה היא בהקב"ה. הינו דאך שהנס קשור עם זמן מסויים, ועד"ז ישנים כמה עניינים הקשורים עם האבלת הזמן דוקא, בדוגמה מצות התלויות בזמן מסויים, כמו המצאות שם וכר ליציאת מצרים, שצרכיהם להיות בזמן ליציאת מצרים, וכן ל' שהניסים דיציאת מצרים היו בזמן מסויים, ועד"ז נס פורים שהוא נס המלבוש בטבע הרי בודאי קשור עם זמן מסויים, הנה בא שלמה וחידש שהזמנון גופה ציריך להציג את העניין דהקב"ה בעל הניסים שלמעלה מגדר הנס וטיבע.

אמנם עדין ציריך להבין, מהו החידשו של שלמה החכם מכל אדם²³ שנגילה ונשכח בר בהקב"ה, הרי לאורה מוכן זה בפשטות, דמכיון שהקב"ה הוא כולל הכל, הרי וודאי כולל כל העניינים שבמדידה והגבלה וכל עניין ניסים הקשורים בזמן ומקום, וא"כ מהו החידוש דכאשר ישנו זמן של נס ציריך לשמה בהקב"ה בעל הניסים. אך העניין הוא, דנהה כאן נאמר נגילה ונשכח בר, הינו שצ"ל עניין השמה, וידוע שהשמה היא רק בענין שהוא בגלוי²⁴. וכיון שהמדובר בעצמותו ומהותו ית' שלמעלה מכל מדידה והגבלה, הנה בזה הספק הוא איך שיר' שתהי' שמהה בעצמות שלמעלה מדידה והגבלה, והרי הנשמה היא מלובשת בגוף, ועוד שאפילו נשמה מצד עצמה היא ג"כ במצוור של נשמה, ואיך שיר' שתהי' אצל נשמה בהקב"ה, שלגביה אין שיר' שהי' מציאות דנגילה ונשכח בר (אינו ניט' שיר' ס'זאל זיין א' מציאות ווא' נגילה ונשכח בר). ועכ"י ישנו קא סלאה דעתך שהשמה היא

(21) תחלים עב, יה. קל, ד. וראה נהדה לא, א. (23) מלכים-א, יא.

(24) ראה לקו"ת צו יא, ד. ועוד.

אויסגעפאלן פונקט שבת)], וראש חדש מותר בעשיית מלאכה¹¹, ואעפ"כ אומרים אז הלל (שהל הוא ג"כ מצה דרבנן¹²) שענינו מלשון בהילו נרר¹³, הינו לפועל האור גם בענין של חול. דזהו כללות החידוש שבז' מצות דרבנן, דבנ"י לקחו עניינים שמצד עצם הם חול, ועשו מהם מצוה וקדושה. והאור שנמשך ע"ז מצות דרבנן, המשכת הקדושה בחול, הוא אויר נעליה יותר גם מהאור דתרי"ג מצות דאוריתא, שלכן האור דאוריתא לא הספיק והוא זוקקים להאור זו' מצות דרבנן דוקא. עד' מצות נר חנוכה, שהמצוה בא מהנס שנעשה בנסיבות המקדש, דנרות המקדש היו בהיכל פנימה (לא בעזרת נשים ולא בעזרת ישראל אלא בהיכל פנימה דוקא), ורק שבבית המקדש היו חלונות שkopים אוטומיים¹⁴, והאור האיר גם לחוץ, אבל הנרות היו בהיכל פנימה דוקא. משא"כ נרות חנוכה היה על פתח ביתו מבוחץ¹⁵ דוקא, להאר את החוץ. עניין נרות חנוכה הוא עד דכליא ריגלא דתרמודאי¹⁶, דאיתא בקבלה¹⁷ שתרמוות אחרות מודדת, הו"ע הקליפה שמורדים בהקב"ה, ונר חנוכה מכליה ובמובל הריגלא דתרמודאי [ולהעיר דזה שתרמוות עניינו מודדת, יש זהה מקור גם בغمרא¹⁸, דאיתא בغمרא שתרמוות ה' אומה מלאו שלא יבואו בקהל ה', והם מרדו בימי שלמה, אשר שלמה ישב על כסא ה]¹⁹. ומזה הרוי רואים המעלת דנרות חנוכה על נרות המקדש, דנרות המקדש אינם פעולים לכלות התרמודאי, והא ראי' שבימי שלמה, שענינו הוא יבנה בית לשמי²⁰, הם מרדו, ונרות חנוכה מכלים אותם. והנה דוגמא למעלת זו' מצות דרבנן, הוא עוד יותר בהענין דכל דרכיך דעהו²¹, שהזו לגמרי עניינים דחול ורשות, באכילתו, בשתייתו, בטווילו ועד לשינה, כל עשרת העניינים המפורטים בז' שבחה יהי' דעהו, דעתך דעהו מלשון התקשרות²², שבענוני הרשות יהי' דעתך אביך ועבדהו בלבב שלם²³. דאע"פ שאין זה עניין של מצוה, אמן אדרבה, דוקא ע"י בכל דרכיך דעהו ממשיכים אויר נעליה יותר מהאור שנמשך ע"ז קיום המצאות. שלכן בנוגע לבכל דרכיך דעהו נאמר²⁵ שזויה

א. קה"י ערך תרמוות. וראה או"ת חנוכה (כרח ה) תתקמבר, א. סה"מ יו"ד-י"ט כסל"ו ע' שמו. רשות.

(17) ראה גם סה"מ חנוכה ע' פרד הערה 78.

(18) ראה יבמות ט, ב.

(19) דברי הימים-א כת, כג.

(20) שם כב, טי.

(21) משליג, ג. ו. רמב"ם הל' דעתות ספ"ג. טושו"ע

או"ח סול"א. שו"ע אדרה ז' או"ח סקנ"ו ס"ב.

(22) ראה רמב"ם שם פ"ה ה"א.

(23) תניא ספ"ג.

(24) דברי הימים-א כת, ט.

(25) ברכות סג, א.

(11) טישו"ע או"ח סת"ג. (12) ראה הערתת כי"ק אדרמור מלך המשיח שליט"א בסה"מ ה"ש"ת ע' 49-50; ח"ש ע' 165; לקו"ש חכ"א ע' 2-401. ושות. ראה גם אגדות-קדושים אדרמור מלך המשיח שליט"א ח"ב ע' שב.

(13) איוב כת, ג. וראה תוו"א וישב ל, א. לקו"ת צו יד, ד. שה"ש מה, ג. שעריו אורה שער החנוכה י"ח, א. כא, ב. וככ"מ.

(14) מלכים-א, ז. מהנה מאצוה ו. ובפרש"ז. ויק"ר פל"א, ז. מהנה מאצוה ו. בהעלותך ב.

(15) שבת כא, ב.

(16) עמק המלך שער קריית ארבע ר"פ קיा (קח,

פרשא קטנה שכל גופי תורה תלויין בה, דהן אמרת שזו ה' פרשה קטנה, שנראאה רק בדבר קטן, שהרי אין זה עניין של אוריתא, ואפילו לא דרבנן, אלא וזה רק בדבר הרשות, אמן גופי תורה תלויין בה, לא רק אברים פרטיים אלא גוף ועצם התורה, ודוקא ע"ז נעשה לאשתבא בגופא דמלכא²⁶. וזהו עניין הנוגע ובא מעצם הנשמה, עומק יותר מקיים המצוות, שכן יש לזה שיקות לכל בני, כי מצד עצם הנשמה הריכולם שווים, שזה ג"כ הפרישת פרשה קטנה, שהוא שיר אפילו לקטן שבקטנים.

ויש לומר בדרך אפשר, שהוא ג"כ מה שמשים בכל פסוק כי לעולם חסדו, דנוסף לזה גם בז' מצוות דרבנן ממשיכים חסדו כמו בדאוריתא, חסדו הראשון, הנה יתרה מזו, שנמשך עוד חסdeep עומק יותר, שהוא עניין חסדו, הצד הזה של מעלה מהשתלשלות, שכן כ"ז דורות היינו ניזנין בחסדו של הקב"ה²⁷, מצד זה של מעלה מהשתלשלות הנה כחשיכה כאורה²⁸. אמן החידוש בז' מצוות דרבנן, ועוד זו גם בכל דרך דעתו, הוא שהאור גופא של מעלה מהשתלשלות נמשך לבני דוקא, שהוא עניין ונפלינו אני ועמר²⁹. לדכתהה מודע הי' צריך משה לבקש את, שהרי כבר הי' לאחר מתן תורה, אתה בחרתנו מכל העמים³⁰, ומודע היהתה צריכה להיות הבקשה שתשרה שכינה על ישראל דוקא ולא על אומות העולם³¹. אלא דמיון שבזמן הגלות קוב"ה סליק לעילא וליעילא³², וההמשכה היא ממקיף של מעלה מהשתלשלות, שם הרי כחשיכה כאורה, לכן בקש שאעפ"כ ונפלינו אני ועמר. והוא ג"כ הפרישת (דער פשט) די"ג מדות הרחמים, לדכתהה הרוי יי"ג מדות הרחמים הוי"ע דברי גבול, ובפרט שהמשכת יי"ג מדות הרחמים הייתה אחורי זה שחתא העם חטא גודלה³³, והרי הוכחה המשכה לבוא מלמעלה מהשתלשלות דוקא³⁴, בלי גבול, ומודע נקרים בשם מדות הרחמים, מדות משלו מדייה. אך העניין הוא לנו, שמצד למעלה מהשתלשלות הרי כחשיכה כאורה, וצ"ל בזה מדיה והגבלה, שימושך למקומות הרואוי דוקא.

וראה שו"ע אדרה"ז או"ח סימן ס"ד.

(31) ברכות ז, א.

(32) ראה זהר ח"א ר"א, ח"ג, ב, א. עה, א.

(33) תשא לב, לא.

(34) ראה תר"א תצוה פה, ג.

(26) ראה זה ר"א ר"ב, ב.

(27) פסחים ק"ה, א. וראה תורה ר"פ בשלוח.

(28) קוונטרס ומעין מ"ח פ"א. ועוד.

(29) תהילים קלט, יב.

(30) נוסח תפלה העמידה דיו"ט וימים נוראים.

שייכות לו זמן מסוימים, עד לפרטוי הזמן אם הוא ביום או בלילה. וזהו עניין השאלה שבמדרשו חזית על הפסוק זה היום גו' הבא בהמשך למ"ש מאות ה' היהת זאת היא נפלאת בעינינו, אין אנו יודעים במה לשמה אם ביום או בהקב"ה. כי מכיוון שהנס יש לו שייכות עם זמן מסוימים דוקא לנו, וזה היום עשה ה' גו', הנה בזה היא השאלה אם נ גיליה ונשמחה בהיום, היינו שהשמה צ"ל קשורה עם הזמן, או בהקב"ה שהוא למעלה מן הזמן.

וביאור העניין הוא, דהנה בעין הניסים ישם ב' סוגים, א' ניסים המלבושים בטבע ע"ד נס פורים, ב' ניסים גלויים של מעלה מהטבע ע"ד נס יציאת מצרים. כמו שנת"ל בארכאה במשך השנה¹¹ שישנן כמה דרגות בניסים זו למעלה מזו. וע"ד החלוקת בין נס סתום בתוך נס (בלשון הידוע¹²). ובלשון רוזל¹³ דמשה ניסן של ישראל כי ומיו הוא ניסו של משה הקב"ה שנאמר¹⁴ ובין משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי. והענין הוא, דהנה אף שענין הניסים הוא שידוד מערכות הטבע, מ"מ הניסים פועלם בטבע. אם באופן חובי, בדוגמת נס פורים (שהי' נס המלבוש בטבע), ואם באופן שלילי, פירושה הניסים הוא על מעלה מהטבע ומשדר את הטבע, שהוא עניין הניסים פועלם בטבע. אבל בשני אופנים אלו הרי הנס פועל בטבע. אמן הгалויים כמו נס יציאת מצרים. אבל בגין גדר הטבע וbumilia גם לא בגין מעלה מזו הוא מקרו כל הניסים, ה' נסי, שאין בגין גדר הטבע ובמיליא גם לא בגין נס. וע"ד המבואר במ"א¹⁵ שאמיתית ענין הבלתי גובל (ובמיליא גם לא בגין הבלתי גובל). כי אם שאינו בגין גדר הטבע (ובמיליא גם לא בגין הבלתי גובל). וכי דילוג שלילת הגבול, כי אם שאינו בגין גדר הטבע (ובמיליא גם לא בגין הבלתי גובל). וכי החכמה אינה רק מושלת ממיושש אלא אינה בגין גדר המיושש כלל. וע"ז מבואר במ"א¹⁶ במנ"ש¹⁷ ואתה הוא ושנותיך לא יתמו, דזה שיר לומר רק בבחיה האלקות המתלבש בזמן ומוקם [עד שנקרה אלקים לשון רביהם¹⁸, ובלשון הקבלה והחסידות בחיי מלא כל עליין], דע"ז אומרים דעתך¹⁹ הנה אני ה' לא נשיתי²⁰, אתה הוא ושנותיך לא יתמו. אבל בבחינה של מעלה מגדר מדיה והגבלה זמן ומוקם, הרי אין שיר לומר בזה דשנותיך לא יתמו, כי אין בגין גדר הזמן כל ובמיליא אין שיר לעליו לא שהוא נצחי ולא שאינו נצחי [וע"ד המשל הנ"ל, דחכמה

(15) ראה המשך תרש"ו ס"ע קסז ואילך. תער"ב ח"ב ע' תתקמ. ועוד.

(16) שעיהו"א פ"ט (פו, ב).

(17) ראה המשך תער"ב שם ע' אישמה. סה"מ עזרת ע' כת. תרע"ח ע' תיט. פר"ת ע' רכא. ד"ה מים רבים תש"ז פ"ט (סה"מ בראשית ח"ב ע' י).

(18) תהילים קב, כח.

(19) ראה פרש"י וירא, יג.

(20) מלאכי ג, ג.

(11) לקו"ש פורים ס"י (חט"ז ע' 358). תזריע"פ החודש ס"ב (חט"ז ע' 149) ואילך. מכתחבים כללים להח"פ. ד"ה בכל דור ודור די"ג ניסן (סה"מ פסה ח"א ע' קפחט). ד"ה כימי צאתך דאחש"פ (שם ח"ב ס"ע רמא ואילך). ושות"ג.

(12) ראה שבת עז, א. פסחים ק"ה, ריש ע"ב.

(13) ב"ר פנ"ט, ה.

(14) בשלח יי, טו.

בש"ד. י"ב תמוז ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

זה היום עשה ה' נגילה ונשמה בו, אנא ה' הושעה נא, אנא ה' הצלחה נא¹. הנה זוהי התחלת המאמר של בעל המארך והגאולה שאמרו בהთווועדות די"ב"יג² תמוז בפעם הראשונה בשנת תרפ"ח³. ומידיק שם כמה דיקוקים אלו, ומהם, דאחריה היה זה היום עשה ה' שהוא אור וגילוי של ישועה, וכמ"ג לפניהם ⁴ מאת ה' הייתה זאת ואת היא נפלאת בעינינו, היינו שזהו עניין של פלא, הנה מה הקריאה של צער ויסורים אנא ה' הושעה נא, אנא ה' הצלחה נא. וממשיך בהמאמר שם דנהה במדרש חזית (שהוא מדרש שיר השירים)⁵ איתא אמר ר' אבינו אין אלו יודעיםῆ בשמו אם ביום או בהקב"ה, בא שלמה ופירש נגילה ונשמה בר' בהקב"ה, בר' ביראתק בר בתורתך בר בישועתך⁶. אמר ר' יצחק שזהו א' משמותיו של בעל הגאותה בר בעשרים ושתיים אותיות שכבותן לנו בתורה, ב' תרין כ' עשרין הריבך. ומידיק בזה בהמאמר, דלכארה איינו מובן מהו אומרו אין אלו יודעיםῆ בשמו אם ביום או בהקב"ה, הלא וזה היום עשה ה', א"כ השמחה היא בהקב"ה, ומהו החידוש דבר מה שבא שלמה ופירש בר בהקב"ה. גם⁷ מהו עניין בר ביראתק וכו'. גם יש להבין מאמר ר' יצחק בר בכ"ב אותיותכו, מהו העניין בזאת. ובבארא בהמאמר שם כמה פרטימ בזזה.

ויבן זה בהקדם מה שלפני פסוקים אלו נאמר (כנ"ל) מאת ה' הייתה זאת היא נפלאת בעינינו, היינו שהכוונה היא לעניין הנס, עד שהנס הוא נפלא גם בעיני ישראל שהם מלומדים בניסים, וכמ"ש היא נפלאת בעינינו. וזה שמישיך וזה היום עשה ה' נגילה ונשמה בו. דנהה איתא במדרש בראשית רכה בתחלתו⁸ (ביבראת יום רביעי) לך יום אף לך ליליה, לך יום מקלס ולך הלילה מקלס כו' בשעה שאתה עושה לנו ניסים ביום לך יום ובשעה שאתה עושה לנו ניסים בלילה אף לך לילה. בשעה שאתה עושה לנו ניסים ביום אנו אומרים לפניך שירה ביום ובשעה שאתה עושה לנו ניסים בלילה אנו אומרים לפניך שירה בלילה, עשית לנו ניסים ביום ואמרנו לפניך שירה ביום כו' עשית לנו ניסים בלילה ואמרנו לפניך שירה בלילה (שנאמר¹⁰) השיר יהיו לכם כליל התקדש החג. דממדרש זה מובן שככל נס יש לו

⁶ ראה מה שם הערכה 3.

⁷ שם ריש ע' קנד.

⁸ פ"ו, ב.

⁹ תהילים עד, טז.

¹⁰ ישע' ל, כת.

¹ תהילים קית, כד-כח.

² סה"מ תרפ"ח ע' קנג ואילך.

³ תהילים שם, כג.

⁴ שההש"ר פ"א, ד (קרוב לסופו).

⁵ שה"ש א, ד.

בש"ד. יומ ב' דראש השנה ה'תשכ"ו

הנחה בלתי מוגה

מן המיצר קראתי יה עניי מרוחב יה⁹, וידועה הקושיא שמקשה כ"ק מו"חademor בד"ה מן המיצר (דשנת תש"ט)² מה שאומר לשון קראתי, שמורה על קראיה בעולם, דלכארה מכיוון שהוא לי לומר עזקתי או צעקי או שועתי, וכמ"ש³ ויזעקו אל הו' בצר להם וגוי. דנהה הפסוק מן המיצר הוא מהפסוקים שאומרים אותו קודם תקיעת שופר, שזה בא אחרי ההכנה של העבודה חדש אלול,ימי הסlichות, ערב ראש השנה ובקור ראש השנה קודם התקיעות, ואיך אפשר אשר אחר כל העבודה הלזו תהי' עבדותו בקראייה בעולם. ולאידך גיסא איינו מובן ממי המיצר, דמכיוון שכבר נמצא הוא אחורי העבודה דיום ראש השנה ולפניהם זה העבודה דימי הסlichות ולפניהם זה העבודה חדש אלול, אשר ראש השנה ולפניהם זה העבודה דימי הסlichות ולפניהם זה העבודה חדש אלול, אשר בחודש אלול מאיריים י"ג מדות הרחמים⁴ שאינן חזרות ריקם⁵, וזה מה שי"ג מדות הרחמים אין חזרות ריקם איינו רק בזוגם המשכה שמאז למעלה, אלא גם בזוגם פעולתן באדם אשר בודאי פועלות הן התעוורויות באדם, שזהו מצד המשכה די"ג מדות הרחמים שבאלול, ובפרט שמרראש חדש אלול תוקען בכל יום⁶, הרי נוסף להתעוורויות שמאז י"ג מדות הרחמים, הרי נעשה התעוורויות באדם גם מצד התקיעות, וכמ"ש⁷ היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו, אשר כא"א מישראל (גם מי אשר בערב ר'ח אלול לא ה"י בהתעוורויות) עומדת הוא בקראייה ובחרדה מצד התקיעות חדש אלול, והרי זה אשר תקיעת שופר פועלות חרדה הוא הלכה פסוקה (וכמ"ש היתקע ר'ח אלול, ושאי אפשר להיות באופן אחר כלל, וגם קל שבקלים מתעורר לעבודה איזו שתהיה) – הרי בודאי שהוא בתתעוורויות, ואיך אפשר אשר אחורי כל התעוורויות דאלול, דסליחות וכו' עד קודם התקיעות ה"י נמצא במיצר עדיין. ובפרט מ"ח אלול ואילך אומרים בכל יום⁸ לדוד הוי' אורי וישע'י, אשר הוי' מאיר לו את הדרכך בה לילן, ולא רק שמאיר לו אלא שם מושיע לו ונותן לו כח לילן

⁶ טוש"ע או"ח ר"ס תקפא.

⁷ עמוס ג, ג.

⁸ סידור אדה"ז אחר שיר של יום. ועוד – נסמן בסה"מ סוכות-شمחת ע' תוכו הערכה 94. וראה

שער הכלול (להרא"ד לאווארט) פ"י"א סכ"ח.

⁹ תהילים מזמור כז.

¹ תהילים קית, ה.

² סה"מ תש"ט ע' יא (הא).

³ תהילים קז, יג, יט.

⁴ ראה מ"ח מס' אלול פ"א מ"ג. פע"ח שער ר"ה בחלחו, לקות פ' ראה כת. ב. לב, א.

⁵ ר"ה זי, ב.

בדרך זו¹⁰, הרי בודאי אשר אחרי כל ההכנה דאלול, סליחות, ערב ראש השנה,ليل ראש השנה ובוקר ראש התקיעות, כבר יצא מן המיצר, ומהו שאומרים בפסוקים קודם התקיעות מן המיצר קראתי.

והנה אמרו רוז"ל¹¹ כל שנה שרצה בתחלתה מתעשרה בסופה שנאמר¹² מרשית (חסר א') השנה עד אחרית שנה (וידוע¹³ שאחרית¹⁴ בגימטריא כתה, והינו שעשירות זו אינה רק העשירות דספרת התפארת או דספרת הבינה, כי אם העשירות דכתה, עשירות בל' גבול¹⁵), והפירוש בשנה שהיא דשה בתחלתה פירש¹⁶ ישראל עושים עצמן בראשין*, והואנו שאינם רשים באמת כי אם שעושים עצמן כן, דעת¹⁷ יש לומר גם במ"ש מן המיצר קראתי, אך אשר מצד העבודה חדש אלול וכו' כבר יצא מן המיצר, מכל מקום, מצד הביטול שלו – ישראל עושים עצמן בראשים – הנה קראיתו היא מן המיצר, אך באמת אין זה מוכן שהרי העבודה צריכה להיות פנימית ואמיתית, ומכיון שבאמת כבר יצא מן המיצר ואינו רשאי אף שיעישה עצמו בראש וכאילו הוא נמצא במצר.

ולהבין זה, צריך להקדים מ"ש כ"ק אדרמו"ר הצע"צ (אשר השנה היא שנת המאה להסתלקות הילולא שלו, ערב ראש השנה הוא יום הולדת שלו¹⁸) בהביואר¹⁹ לד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול שלוקו²⁰ (והביואר נמצא עכשו בדפוס, אשר כמאמר הצמח צדק²¹, ענייני דפוס הם לדורות) בעניין הפרש שבין שופר סתום לבין שופר גדול, שופר סתום הוא בח"י תפארת ושופר גדול הוא בינה, ובמאור זה ע"פ מאמר הוזה²² נפתלי אליה שלוחה הנוטן אמר שפר, והוא קול אשתח' מהתר עמיקה דלעילא כו' לאנהגא לדיבור. הנה בח"י מלכות נקרא דיבור, והדיבור נשمر ע"י הקול, וכך שמאבר כ"ק אדרמו"ר האמצע' בסידור²³ בד"ה להבין עניין תקיעת שופר עפ"י כוונת הבуш"ט ז"ל אשר קול ודיבור הוא כמו כלל ופרט, אך בכך שיכל להיות מזה התהווות ב"ע היא ע"י שההוא קול אשתח'

* בפרש"י שם: "ישראל עושין עצמן רישין" (בלא כ"ף). והדיקוק [כאן] הוא מהתייבות "עשה עצמן", לשנון זה מורה שرك עושין עצמן אף שאינו בן [ככפניהם].

(16) ד"ה שרש – ר'ה שם.

(17) "היום יום" כת אלול, ערב ר'ה.

(18) אה"ת דרושים לר'ה ע' אתה ואילך.

(19) ר'ה נה, ואילך.

(20) אגדות-קדוש אדרמו"ר מהורי"ץ ח"ב ע' שפב.

(21) ח"א רמו, ב.

(22) וחיה מט, כא.

(23) עם דא"ח – שער התקיעות רמד, ג.

(10) ראה גם לקב"ש ח"ט ע' 172.

(11) ר'ה טז, ב.

(12) יעקב אי, יב.

(13) מאור"א מערכת א' אות סה. הובא בלקו²⁴.

צו יג, א. סה"מ תורכיז' שבערה 27 (ע' שצח).

ובכ"מ.

(14) עם הכלול. המול.

(15) ראה גם סה"מ יו"ד-י"ט כסלו ע' רל ואילך.

וש"נ.

לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, דעת²⁵ אשר האדם מביר את הדצ'ח ע"י הם עוזרים לו, הנה תוכן הבקשה הוא הוי' לי בעזרו, אשר בניצוצות אלו יומשך הוי' שלמעלה מהשתלשלות, מ"מ יומשך בזה הוי' שלמעלה מהשתלשלות. והינו שיהי' יחד ב' העניים שבஹוי', הוי' לשון מהוה שמלעלת מעתה, והינו שתה' המשכת הניסים גלוים עם הוי' ה' הוה ויהי' כאחד שלמעלה מהטבע, והינו שתה' המשכת הניסים גלוים בהטבע גופא, אשר הטבע לא תבטל מלכיאתה ומ"מ תה' בה המשכת ניסים. וחיבור ב' עניים אלו הוא ע"י עניין הג' שבஹוי', והוא הוי' שם העצם שהוא למעלה משניהם, למעלה מהטבע ולמעלה מלמעלה מהטבע, זאת הוא כולל שניהם שהוא מנע הנמנעות, וע"ד שהי' בבית המקדש מקום הארון אין מזדה²⁶, מקום ובלי מקום אחד. וע"ז הנה ואני/Area בשונאי, דראוי' היא התאמותיו יותר חזקה²⁷, וזה ואני/Area, שתה' ראי' באלוות בעין השכל שהוא התאמותיו כמו ראי' בענייןبشر, והוא ע"י בשונאי, דכאשר מביר את השונאים שלו שהוא הנקי ראו חמור שונא – ויאנו מדחה אותו כי אם פועל בו בירור זיכוך ועליל', ע"ז בא לבחי' ראי' באלוות גם בהטבע גופא, שנעשה חיבור ב' הפקים דנס וטבע. וזה הוי' לי בעוזר ואני/Area בשונאי, שהוא עבודה הרצוי, בירור הניצוצות, אשר את הניצוץ יברר ויעלה מעלה וע"ז יתבטל הרע ממילא וע"ד מ"ש²⁸ הקה את שניין, דכאשר²⁹ מוציאים את הש"י' מהרשע הרי הרע מתבטל במילא, שהבטול הוא רക בהרע אבל הניצוץ נתעלה לקודשה, שלא לשבור את הטבע כי אם בהטבע גופא נمشך הנס, וכמו שבור את החבית ושמור את יינה³⁰. וכמו'כ הנה בכל דור נمشך ע"י הצדיקים ונשיין ישראל עניין הנס בטבע גופא, דהgam שהם נשארו במצוותם מ"מ הרוי הם עצמו הודה שהוא נס גלי' דראו כל אפסי ארץ³¹ אשר מוכרכים לעשות כפי הכוונה, וע"ז הרי זה פועל נס מלשון הרמה³² בכל השיכים והמקושים והולכים באורחותיהם עד שהי' נס בכל העמים בקרב ממש ע"י משיח צדקנו.

(88) יlama ca, a.

(89) ראה תוי'א משפטים עה, א. המשך וככה

אומר".

(91) נוסח הגש"פ (פיסקא "רשע מה הוא

תול"ז (קה"ת, תשע"ג) פל"ג (ע' לד-ה) (ונפ"ז ע' סה"ז).

ס"ה. לקוב"ש ח"ו ע' 121. ושם'ג.

(92) ראה (נוספ' להה"מ תרפ"ז שם (ע' רת.

קונוטיסים שם קפג, א) תוי'ח בא קנו, א.

(93) ב"ב טז, א.

(94) ל' הכתוב – ישע' נב, ג. תhalbם צח, ג.

(95) פרש"י יתרו ב, יג. סידור (עם דא"ח) מד'

שע'ב. ובכ"מ.

שאמרתי ונעשה רצוני⁷⁷, אבל כל זה הוא דוקא כאשר הקרבן נעשה בקשרות ע"פ דין התורה, ואם לאו י Mishikr כלום. וכך מ"כ הוא גם במצוות תפילין, שהוקשה כל התורה לתפליין⁷⁸, הרי ע"י הנחת תפילין הוא המשכת המוחין לו⁷⁹, דהתפלין הוא המוחין שלמעלה מהעולם, אבל כל זה הוא כאשר התפלין מניח איש ישראלי דוקא בזמן הקשר ובמקום המוכשר ושאר דקדוקי התורה, ואם לאו י Mishikr כלום. וזה שאמיר דוד זמירות היו לי חוקיק בבית מגורי, דכאשר هي צר לו בעניין עולם התנהם עצמו בתורה, שהרי כל ענייני העולם הם כאן ואפס לגבי דקדוק א' קל של תורה. אך מ"מ נגענו דוד על זה, והענין הוא לפיש בעבונינו עובדות הבירורים יש ב' אופנים. אופן א' הוא ע"י עובדות התפילה, דתפילה הוא מלשון התופל כל חרס⁸⁰, אשר מבירר את כל הניצוצות בדרך העלה מלמעלה, ואופן ה' והוא ע"ד מ"ש⁸¹ הניצוצים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארץנו, ואיתא במדרש⁸² עת הזמיר הגיע זמנה של ערלה להזמר וקול התור נשמע בארץנו זה קולו של מלך המשיח, הרי שבונינו זמירות יש ב' פירושים, פירוש א' בזמירות הוא מלשון שיר ושבח ורננה ופירוש ה' בזמירות הוא מלשון לזרע ערים⁸³, והינו שע"י השיר ושבח דאוריתא (וכנ"ל אשר כל העולם כאן ואפס לגבי דקדוק א' של תורה, שהוא השבח ורננה דאוריתא), הנה ע"ז הוא פירוש ה' שבזמירות מלשון קריתה. דזהו הפרש בין תורה לתפילה, תפילה היא העלה מלמטה למעלה, ולכון הרי הוא פועל בירור זיכון ועלוי' בהניצוצות, אבל התורה עניינה הוא המשכה מלמעלה למטה, שימושך אלקות מלמעלה למטה דע"ז הוא מזכך את העולם, ומה שאנו kali לאור התורה הרי הוא נדחה במילא. ולכון נגענו דוד על מה שאמר זמירות שע"ז כלי לאור התורה הרי הוא נדחה במילא. דתכלית הכוונה הוא כמ"ש⁸⁴ לא תהו בראה לשבת צראה, היilo חוקיק, דתכלית כל הניצוצות שהוא ע"י העבודה דתפילה דוקא, ועבדתו שהוא בירור זיכון ועלית כל הניצוצות שהוא ע"י העבודה דתפילה דוקא, ואופן העבודה דתורה שע"ז הוא מדחה, הנה אף אשר לשעה הוצרך לו, מ"מ נגען על זה, לפי שתכלית הכוונה היא לא לדחות כי אם להעלות.

וזהו הוי' ליבעוזרי לשון רבים דקאי על עובדות הבירורים, שע"י העבודה הרי הניצוצות עצמן הם עוזרים, וע"ד המבואר⁸⁵ בעניין מ"ש⁸⁶ כי לא על הלוחם

ס"ד. ס"ה מ"ת ש"ט ע' 79 (השני) בהערה. ועוד.

(77) ספרי ופרש"י פינחס שם. וראה גם תור'כ

ש"ה' ש' ב', ב.

(81) ויקרא שם. פרש"י תצוה כת', כה.

(82) שהש"ר פ"ב, יג (ד).

(83) ראה שהש"ר שם, יב.

(84) ישע"י מה, יח.

(85) תהילים קט, ד.

(86) לקראת צי ג', ס"ב ואילך. ובכ"מ.

(87) עקב, ג.

מאתר עמייקא דלעילא, שמצד זה ביכולתו להנaging את בח"י הדיבור, וישנם בוזה ב' מדריגות, שופר סתם, שהוא הקול דבח"י תפארת נשלה מבה"י עומקא דבינה ולמעלה יותר מבה"י הכתה, שע"ז נשעה המשכת התענוג דכתה בדיבור, דזהו עניין הנוטן אמר שפר, שהדיבור (אמר) מקבל מבה"י תענוג (ספר), ושופר גדול, הקול דבח"י בניה נשלה מבה"י עומקא דכתה, בגין דאריך שקשור עם כתה דעתיק, ובניה זו תגללה לעתיד דוקא. דנהנה קול סתם הוא המשכה באותיות הדיבור, עלמא דאטגלייא, וקול גדול הוא המשכה באותיות המחשבה, עלמא דאתכסיא. והנה מה שעכשו הוא בגליו הוא רך בח"י עלמא דאטגלייא, אבל לעתיד גם בח"י עלמא דאתכסיא תה"י בגליו כמו עלמא דאטגלייא עכשו, דיון שיתגללה בח"י מלכות דין סוף, זאת יומשך אז בח"י שופר גדול.

והנה ידוע²⁴ בעין השופר, דזה שצדו האחד קצר וצדו الآخر רחב הוא עניין מן המיצר קראי גו' עניין במרחוב גו'. והנה כשם שהוא בשופר סתם, כן הוא גם בשופר גדול, אשר צדו אחד קצר וצדו ה' רחוב, וכמוון ג'ב מה שאמרו רוז"²⁵, בעין אילו של יצחק אשר שני קרנוו הם בח"י שופר דמתן תורה (שהו^ע אחד עם שופר דראש השנה), כМОון מהמשל של הרב לי יצחק מאיר דיזמיטשוב²⁶, ושופר גדול הוא שופר דלעתיד, ומה זה אשר ב' בחרנות אלו דשופר מרים מרים באילו של יצחק מובן שיכים זה זהה, דכמו שבשפער סתם ישנו עניין המיצר והמרחוב, כן הוא גם בח"י השופר גדול, אלא שהמיצר ומרחוב דשופר גדול הם בבחינה נעלית הרבה יותר. וויבן זה ע"פ המבואר בד"ה תקעו בחודש שופר כו' זה עני קרא (דשנת תרכ"ח)²⁷, בעין תפלה לעני כי יעטוף²⁸, שטענתו של העני היא, דהן אמת שצ"ל עשרים וענין, לפי שכן הוא הסדר בכל סדר ההשתלשלות שצריך להיות משפייע ומקבל²⁹, וכמו בבח"י זו"ג דאצלות שהמלכות מבקלת מבה"י ז"א, ועד"ז לעמלה יותר בבח"י חכמה ובינה שהבינה מקבלת מהחכמה, ולכן נקראות חכמה ובינה בשם אב ואם לפיה שהחכמה משפייע להבינה, וכן הוא למעלה יותר בבח"י הכתה שיש בו בח"י משפייע ומקבל, אלא שהמ"ה וב"ן דעתיק הוא [בבח"י עתיק] עצמו³⁰, וכן הוא גם בכללות המשכת הקו מאור אין סוף שלפני ה策מים, הרי בח"י אוא"ס והקו הם

(29) ראה ס"ה מ"ת רצ"ד פ"ב (ס"ה מ"ת ש"י"א ע' 6). וככ"מ.

(24) ראה ס"ה מ"ת רצ"ד (דלקמן העורה 27) ע' תא. (25) פדור"א פלא"א.

(30) ראה ע"ח שער (יב) עתיק פ"ב. ועוד. –

(26) המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פ"ע (ע' פג"פ). בהנחה נהנס כאן: מגדומה אמר כאן בלשון זה "הוא עצמו" בהשחתת התיבות שבאמת. (27) ס"ה מ"ת רצ"ז ע' שיח ואילך. (28) תללים קב, א.

בח"י משפייע ומקבל, וכן הוא גם למעלה יותר בבח"י אוא"ס עצמו, וכמוון מה מבואר במ"א³¹ בענין קוב"ה ושכניתו (שהם בח"י סובב ומלא, משפייע ומקבל), אשר הבדיקות האלו דקוב"ה ושכניתו ישנים בכל המדריגות, עד באוא"ס שקדם הציגום ולמעלה יותר, כמו שהוא נמשך מהמאריך כו', ולהיות שכל הסדר השתלשלות הוא בדרך משפייע ומקבל, שכן גם למטה צ"ל עשר וען³². אבל העני טוען, דחן אמרת שצ"ל עניים שקיבלו שפעם מהעשירים, אבל מפני מה דוקא הוא העני, ובפרט שישנם הרבה עניים שהם טובים מהעשירים, ולא רק שהם טובים בהעבודה דמסירות נפש, אלא גם בהעבודה שע"פ טעם ודעתם שהם טובים יותר, ולהיות שטענת העני היא טענה כזודקת, שכן תפילה קודמת ונשמעת ומתකלת (וכמו"כ העני דכן בבודש חזיתיך³³, הנה בהם זה שיר ביחס), ומובן מזה שענין העניים והעשירים, מיצר ומרחיב, ישנים בכל המדריגות עד בבח"י אוא"ס שקדם הציגום. ועפ"ז יובן עניין המיצר ומרחיב שבשופר גדול, אך שבבחינה זו דשופר גדול לא שירך גדול כלל עניין המיצר כו' שבשופר סתם, מ"מ הנה גם שם ישנו עניין המיצר כו', דכל מדריגה ומדריגה, אף שהיא בבח"י מרחיב לגבי המדריגה שלמטה הימנה, בכל זאת היא בבח"י מיצר לגבי המדריגות שלמעלה ממנה³⁴.

וזהו עניין מה שישראלי עושים עצם בראשים וקוראים מן המיצר, דהgam שע"י הקדמת העבודה לחודש אלול,ימי הסlichot, ערבע ראה השנה, ליל ראש השנה וכוקור ראש השנה קודם התקיקות כבר יצא מן המיצר, מ"מ עושין עצמן בראשים ומרגינישם שם בבח"י מיצר עדין לגבי מדריגות נעלמות יותר, ואדרבה, דוקא מצד זה שע"י העבודה לחודש אלול וכו' היהת הייצאה מן המיצר שהי' קודם לזה, הנה דוקא מצד עלי' זו בא הכהרה אשר גם מדריגות הנעלמות בגין הן מיצר, שרי לית מחשבה חפיסה בי'³⁵ ואפילו מחשبة הקדמה דא"³⁶, וא"כ הר' גם כשהוא בתכילת העילי איןו תופס ומשיג שום השגה (ער נעמט גאר ניט) והוא במיצר כו'. וזהו שעושים עצמן בראשים, דגם כאשר מצד מצבו הוא איןו מרגיש את גודל פחיתותו שהוא נמצא במייצר, דזהו שעושים עצמן בראשים בכ' הדמיון בלבד, שהוא מצד הועלם והסתור שאינו מרגיש את האמת, דבראמת אפיקלו הרgesch זה שהוא רק כראש בכ' הדמיון הוא אמת ובודגת הידיעה בעניין דעת תחתון, דגם דעת תחתון היא אמת שהרי גם דעת זו היא דעה באקלוקות³⁷, וכמ"ש³⁸ אל דעת הר'וי³⁹, אבל מ"מ

(35)

תק"ז

בתקומה

(ז)

א.

(36) ראה מאמרי אדרהאמ"ץ דרשו חתונה ח'ב

ע.תה. ושי".ב.

(37) ראה ס"מ תרע"ח ע' פט. תרכח"צ ריש ע'

קסו.

.ו.אילן.

.ו.אלין.

(38) שמאלא-ב. ג.

(39) ראה תקו"ז ריש תיקון סט.

(31) ראה ס"ה ואלה שמות תש"כ (סה"מ שמות

ח"א ס"ע כה-כ). ושי".ג. ד"ה ויזחק בא מבוא

תשכ"ב (סה"מ בראשית ח"א ע' רצב). ושי".ג.

(32) ראה גם אורה"ת דרושים לר'ה ע' אש"צ.

(33) תחלים סג. ג. וראה ס"מ תרפ"ט ס"ע 121

ואילן. שם ע' 215. ושי".ג.

(34) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 348.

מטה, מ"מ כשהגענו בקצת התחתון יפעיל הזזה גם בקצת העליון, וכך ביעקב חבל נחלתו, דוגם בבח"י יעקב יוז' עקב⁷⁰ שהם נשות נמות, מ"מ ע"י עבדותם בקיום המצוות למטה שהוא המצוות הרי הם מעמידים על העצמות, ע"י עבדותם בקיום המצוות למטה שהוא הנגען בקצת התחתון הם ממשיכים ומגלים את העצמות. וזהו אומרו ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, דבריאו דקרוּא שהוא מזבב תפס עניין עדות דוקא, לפי שמלעת המצוות היא שהם מעמידים על העצמות, דזהו במצוות דוקא, דנהנה התורה היא חכמתו של הקב"ה והמצוות הם רצונו של הקב"ה, הנה כשם שלמטה הר' הרץון דהרצון מלعلا מהחכמה, דהרצון עניינו הוא שהוא מרווחת והטיית עצם הנפש⁷¹, כך ע"ז יובן למעלה שע"י קיום המצוות שהן רצונו ית' מעמידים על העצמות, הינו שמשיכים ומגלים את העצמות. ועפ"ז באior זה עה"פ ויקם עדות, יובן ג"כ עניין העבודה דעתות שישנה בכל העניים, והינו אשר קיים כל המצוות, וגם כשבועסק בדברי הרשות בכל דרכיך דעהו, הנה עשיותיו יהיו באופן כזה שייעדו על העצמות, והוא כאשר כל עניין שיעשה יהיה בבח"י רועתא דליך שמאצד עצם הנפש, הרי אז הנה בכל עשיותיו ימשיך ויגלה את העצמות.

ובזה יובן מה שאמר דוד זמירות היו לי חוקיר בבית מגורי, דמגורי הוא מלשון גර ומלשון פחד, שהי' במייצר ועתקה מצד שניאיו, הר' הי' צ"ל העניין דהשכם והערב עליהם כו⁷², הנה על זה האמר זמירות היו לי חוקיר. דאין הכוונה על המצוות דחויקם בלבד, שבודאי אשר אצל דוד המלך ע"ה הנה כל התורה וממצוותי היו אצליו זמירות, כי אם הכוונה על עניין עבדות החוקים שבכל המצוות. דהעבודה בבח"י חוקים שהוא העבודה דקבלת עול וביטול במצבות כב"ל, הנה כאשר האדם העובד פועל בנפשו ביטול במצבות, הר' עי"ז הוא מגיע בבח"י הכתר שלמעלה מהשתלשלות, ומהשם הוא ממשיך גם בעולם שיהי' ביטול במצבות, אשר תhapטן מציאות השונאות.

והנה מה שקרה זה בשם זמירות דוקא, העניין הוא דנהנה כל קיום העולם תלוי בהתורה, כאמור⁷³ אסתכל באורייתא וברא עולם, וע"ז דוגמא עניין הקרבנות הר' רוז דקורבנה עולה עד רוז דא"⁷⁴, וכל העלה פועלת המשכה למטה, ונמצא שע"י הקרבנות נשחת המשכת אלקות בעולם כמ"ש⁷⁵ ריח ניחוח להו', דריך הו"ע העלה, ואח"כ הוא ניחוח, עניין המשכה⁷⁶, דנהנת רוח לפני

(73) זהה ח"א קלד, סע"א. ח"ב קסא, ריש ע"ב.

ח"ג קעה. א.

(74) ראה זהה ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.

(75) ויקרא, ט. פינחס כת' ח. ובכ"מ.

(76) תומ"א יתרו עד, א. ובכ"מ.

(70) ע"ח שער (ג) סדר אצילות פ"ב. פרוד שער

(71) ערבי הכנויים בערכו. תומ"א ואורה"ת ר"פ

ויצא. ועד.

(72) ראה המשך תרס"ו ע' לט. המשך ר"ה

תרצ"ד פ"כ"ו (סה"מ תש"א ע' 118). ועד.

(73) גיטין ז, א. ראה תור"א מקץ לא, סע"ג.

והנה עניין המשפטים בעבודה הוא ג'כ' בכל עניין ועניין, דמשפטים ה'ו'ע השכל, הבנה והשגה, הנה בכל מצוה ומצויה ובכל עניין ועניין, גם בדברי הרשות, בכל דרך דעה⁶¹, צריך לשפוט את עצמו אם הנגעו זו היא ראוי' להיות ע'פ' השכל והשגה והבנה דתורה, שלא להתחשב אם זה ראוי' להיות ע'פ' השכל דהנחות העולם כי אם בכלל דבר צריך לשפוט אם הוא מתאים ע'פ' שכל התורה, דהנחות העולם הוא לא מעלה ולא מורד כלל, ואדרבה צריך ליזהר ביוור מהנחות העולם שלא יטו אותו מהנחות דעתך השכל התורה, דלפי זה מובן גם בעניין המשפטים שאין זה סוג מיוחד כי אם הוא עבדה בכלל העניינים במחשבה דיבור ומעשה.

וגם עניין העדות אינו סוג מיוחד כי אם הוא עבדה ש'ל בכלל העניינים. ווון וזה ע'פ' מה שמכאן רביינו בעל המשמה עה'פ'⁶² ויקם עדות בייעקב ותורה שם בישראל, שבסיום הפסוק מדבר אודות עניין התורה, ותורה שם בישראל, ובתחלת הפסוק מדבר אודות עניין המצוות, ויקם עדות בייעקב, ומקרה והרי במצוות ישנים ג' פלוגות עדות חוקים ומשפטים, ולמה אומר עדות דוקא מאחר שכונתו היא על כללות כל המצוות. ומאמר רביינו בעל המשמה, דענין העדות הוא על דבר הנעלם ונסתור לגמari. דעל דבר הגלי לא שייך עניין העדות כלל, גם על מליטה דעתך לאגלוויי אינו צריך עניין העדות⁶³, כי אם על דבר שהוא בעלם והסתור למקרי צירק עניין העדות. ועד'ז יובן ברוחניות, דעל בחיי מלאן אין צירק עדות, שהרי הוא מושג מצד השכל, כמו שהגוף מוכיח על מציאות הנשמה כרך העולם מוכיח על מציאות האלקות⁶⁴, דמה הנשמה המלאה את הגוף כרך הקב'ה מלאה את העולם⁶⁵, וגם על בחיי סובב כל עליין אין צירק עדות, לפי שעי' הбанה וההשגה המלאה בבח'י' מלאה כל עליין משיגים גם שישנו בח'י' סובב⁶⁶, ועד'ז שהשכל גופא מבריח שישנו בחינה שלמעלה מן השכל, כי אם עניין העדות הוא על העצמות שהוא מעלה מבח'י' מלא ומח'י' סובב, הנה בזה הוא עניין העדות. וזהו ויקם עדות בייעקב, יעקב חבל נחלתו⁶⁷, דכמו⁶⁸ שבhalb הנה גם כשראשו א' יהי' לעלה מעלה וראשו השני יהיה למטה

בהתוספות לסה"מ פר"ת ע' שנ. ד"ה ברוך הגומל
(הא') תשמ"ה (סה"מ י"ב"ג תמו' ע' סי'א).
וש"ג. המומ'.

(64) ר"ה כב, ב. וש"ג.

(65) ראה לקות אמר לא, ב. ואחתנן ד, א.
סהמ'ץ להצ'ץ מה, א. ובכ'מ.

(66) ראה ברכות י, א. ויק"ר פ"ד, ח. מדרש
תהלים מומרו קג.

(67) סה"מ עת"ר ע' ב.

(68) האזינו לב, ט.

(69) אנגה"ת פ"ו (צ'ו, א). ועוד.

(61) משליג, ג. רמב"ם הל' דעות ס'פ'ג. טושו"ע
או"ח סרל"א. שור"ע אדרה"ז או"ח סקנ"ו ס'ב.

(62) ד"ה ויקם עדות שבဟURA 47. וראה גם
לקו"ת פקורי ד, ט"ע'א ואילך.

(63) תהילים עה, ה. – להעיר שביב' תמוז
שנה זו (תש"ז) החלה שנה הע'ה להולדת כ"ק

אדמור' מהוורי"ץ, ויזוע המהנא לומר בכל יום
הקפיטל ההלים המתאים לשנות חינוי (אגורות)

קדושים שלוח"א ע' לא. ח' ע'ג. וראה גםمامרי
אדרא'י הקצרים ע' שמוא). וענין זה שייך גם לאחר
הסתלקות – ראה רשימת כ"ק אדרמור' מהוורי"ץ

הנה הדעה האמיתית היא דעת עלין, והוא אשר הוא ר' באמת, שהרי האמת הוא כמו שהוא בדעה העליונה אשר הכל ראשי לפניו (ולא רק עושים עצם כרים), וכל ההשגות והמדריגות שלו גם כשהם בעלי נعلاה ביותר, הם בח'י' מיצר, דגון שמאיר אצל בח'י' דעת עלין, הנה באמת, הר' גם בח'י' דעת עלין לגבי מדריגת שלמעלה ממנה הוא ר' בח'י' דעת תחתון בלבד, וכמובואר בתנאי⁴⁰ בענין בהמה הרבה שלפני האצלות, דהgam שיש לו בח'י' דעת, ובפרט שהוא בח'י' דעת שלמעלה מצלות, הר' לגבי אוא"ס הוא ר' בח'י' בהמה ודעת תחתון בלבד, וע"ז המידע מ"ש⁴¹ עה'פ' וידעת היום ג' שאם הבדיקה שא'י אפשר לתפוס בהשגה והוא רק בכח'י' אמונה בלבד (סובב), תבוא בהשגה (מלא). וזהו מן המיצר קראתי, שהבקשה שקדם תקיעת שופר אחרי העובודה חדש אלול כו' היא קראיה מן המיצר, וכמובואר⁴³ בענין ברכמי' הרבים רחם עליינו⁴⁴, דאנחנו אין יודעים כלל את גודל הרחמנות שעליינו, דבאמת הנה לגבי עצמות א"ס הרחמנות היא גם על עולמות יותר עליונים כר', וזהו שאנו מבקשים ברכמי' הרבים, ברכמי' דיקא, שרחמים אלו יומשכו עליינו.

והנה אמרו רוז'ל⁴⁵izia ח'ג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה, וצריך להסביר⁴⁶ מפני מה מתארים את ראש השנה בזה דוקא שהוא ח'ג שהחדש מתכסה בו, דהן אמרת אשר שנה ראש השנה מצל החגים, שכ'ל החגים הם* בזמן מילוי הלבנה* וראש השנה הוא ח'ג שהחדש מתכסה בו, אבל איינו מוכן, מפני מה מתארים את ראש השנה בענין זה דוקא. והענין הוא, לפי שבאמת עניינו של ראש השנה הוא זה מה שהחדש מתכסה בו, דהנה הזמן שהחדש מתכסה בו הוא רגע קודם המולד, דבשעת המולד הרי ישנה כבר אייזו נקודה⁴⁷, וענין הכספיו הוא רגע קודם המולד, שא'ו בהעדר המציגות למקרי, גם לא המציגות דנקודה⁴⁸, ולכן מתארים את ראש השנה בזה שהחדש מתכסה בו, כי בראש השנה הוא בנין המלכות, דמלכות לית לה מגרמא כלום⁴⁹, שהיא בהעדר המציגות למקרי. וזהו מה שאמורים

(* רדר'ה תקו'ו תרכ'ח²⁷.

**(+) ח'ג השבועות (שאיינו בזמן המילוי), י"ל דישאני – שאינו שייך בכלל ליום בחודש, כ"א צ'ל'ן יום לספרה"ע.

(40) פמ'ג.
(41) לקור'ת ואחתנן ז, סע"א ואילך.

(42) ואחתנן ד, לט.

(43) לקו"ת פינחס עה, ג. תוו"ח ויצא לו [קען].

(44) וראה ספר הערכים – ח'ב'יד (פרק ג) ערך אורן
הלבנה ס"ב (ע' רצ'ו ואילך). וש"ג.

(45) ר"ה ח, סע"א ואילך.

בראש השנה קודם התקיעות מן המיצר קראתי י"ה, דמיצר זה הוא מיצר בתכלית, בלי שום ציור כלל, גם לא הצייר דנקודה, דכאשר ישנו איזה צייר אין זה אמיתי עניין המיצר, שהרי הוא בח"י מרחב לגבי מיצר שלמטה הימנו, ואמיתית עניין המיצר הוא כאשר הוא בהעדר המציאות למגמי. והענין בעובודה הוא, ההכרה אשר לגבי עצמות אוא"ס כולה כלל חשייבי⁵⁰ וכן בו שום תפיסא כלל (או מען נעמת גארנט), העדר המציאות למגמי. והרגשה זו היא בראש השנה קודם התקיעות, אחרי הקדמת העובודה דחודש אלול כו' דוקא, קודם העובודה והגילויים דאלול כו' הרי המיצר שלו הוא ע"פ טעם ודעת, ובמילא יש בזה מדידה, שהוא יכול לממדוד במה נמצא המיצר (או ערך קען אפמעסטן אין ואס עס באשטייט דער מיצר), והיינו שיש בזה איזה ציור, צייר דנקודה עכ"פ, משא"כ בראש השנה קודם התקיעות, מצד הגilio דעצמות א"ס, או נרגש בו שהוא אינו תופס כלל (או ערך נעמת גארנט). והוא בהעדר המציאות. ועפ"ז יובן מ"ש קראתי דוקא (ולא זעתקתי, שועיטה או צעתקתי), שומרה על קרייה פשוטה, דכאשר המיצר שלו הוא במידידה, שמשיג ומודד ע"פ השגתו את המיצר בו נמצא, או הוא עניין הצעקה והזעקה, שצועק במר נפשו על המיצר כו' שמייצר זה יכול להתבטא בצעקה וזעקה⁵¹, אבל כשהוא בתכלית המיצר, בהעדר המציאות למגמי, או אינו שיק עניין הזעקה, כי אם קרייה פשטota דוקא.

והנה ע"י הקרייה הפשטota שבאה מן המיצר בהעדר המציאות, נמשך גם מלמעלה מביח' עצמות אוא"ס שלמעלה מעניין המציאות, דזהו מה שכותב מן המיצר קראתי י"ה ענייני במרחב י"ה, שע"י הקרייה מן המיצר נמשך מבחן' מרחב העצמי עצמות אוא"ס.⁵² והענין הוא, כמו שmoboor בד"ה מן המיצר דשנת תש"ט⁵³ ההפרש שבין הילולים ותשבחות לקרייה שם בלבד, דהילולים ותשבחות הם בכח' הכהות, דכאשר משבחים לאדם איך שהוא חכם וחסן, הרי תשבחות אלו הן בהכחות חכמה וחסד שלgon, משא"כ כאשר קוראים לו בשם הרוי היא קריית שם בלבד, שאין בו גilio לכאורה, אך לאידך גייסא, הנה המשכה שע"י הילולים ותשבחות הוא רק המשכת הכהות, שהכהות נמשכים מהעלם, משא"כ ע"י קריית השם הרוי ע"ז מגיעים בכח' עצם הנפש, למעלה מבח' הכהות כמו שם בהעלם (הנמשכים ע"י הילולים), וכידוע⁵⁴ שהשם מגיע בכח' הנפש⁵⁵ שאין שם שום מציאות כלל ורק יכולת הנפש, הרי שאינו שום מציאות כלל, וע"י קריית השם דוקא נפנה בכל

ונכ"מ.

(53) שבהערה 2 (סה"מ תש"ט שם ע' יז).

(54) ראה ד"ה וזה תחולת מעשיך תשכ"ה סה"מ ראש השנה ס"ע קי". ושות' ג.

(55) אולי אמר: בכח' עצם הנפש.

(50) ראה תניא פמ"ה.

(51) ראה דרך חיים פ"ב (ה, ד). ד"ה וקובל

היהודים תשל"ח פ"ב (סה"מ פורים ע' רנא-ב).

ועוד.

(52) ראה ס"ה זה תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע'

והענין הוא, דהעכובה דחוקים היא אשר כללות עניין העכובה בלימוד התורה וקיים המצוות אין צורך מצד ההבנה והשגה, כי מונה אצלו כך בשכלו (ויליע עס לייגט זיך בא אים איזוי אין זיין שכל), כי אם העכובה צ"ל בדרך קבלת עול דוקא, וכמאמרא⁵⁶ אל יאמר אי אפשר שכך שצורך לומר אפשר שבשים גוזר עלי. והגם שmoboor בם"א ההפרש בין צדיק לבועל תשובה דזה שצורך לומר אפשר הוא בצדיק דוקא אבל תשובה צריכה לומר אי אפשר, הנה זה דוקא בעניינים אשר השכל שללם, הנה זה צורך לומר אי אפשר, אבל העניינים שהשכל מהיכם, העניינים אשר לא נכשל בהם, הנה בהתאם העניינים הנה גם הבעל תשובה צריכה לומר אפשר ואבי שבשים גוזר עלי, שהעכובה צ"ל בדרך קבלת עול דוקא, וכמו עבד נאמן העובד את אדונו שאין זה מצד הטעם ודעת כי אם לפיה שהוא עבדו ואינו שום מציאות לעצמו כל⁵⁷. והוא עניין החוקים שבכל עכובה, אשר כל עכובה איזו שתה'י צרכיהם לקיימה לא מצד הטעם ודעת כי אם בדרך חוקה חקקתי. ונקראת בשם חוקה מושון אותיות החקיקה, דידיוע⁵⁸ ההפרש בין אותיות הכתיבה לאותיות החקיקה, דאותיות הכתיבה הוא דבר נוסף על הקlef, שהקלף הוא מציאות בפני עצמו והאותיות מהדיין הן מציאות בפני עצמן, אבל אותיות החקיקה החקוקים על האבן טוב הרוי הן מינני ובב', שאין מציאות נוספת כי אם שמאבן עצמו ובאהבן עצמו (או פון דעת אבן בלבד אין דעת אבן אליו) חוקקים את האותיות. וענין החקיקה ברוחניות הו"ע הביטול שאנו מציאות לעצמו כלל, וכמו הלוחות אשר מעשה אלקים המה⁵⁹, בח"י חקיקה, הרי הי' נראה בהם אלקות במוחש, דם' וס' שבלוחות בסנס הי' עומדים⁶⁰, ומזה הם כתובים⁵⁸ והוא נקראים כולו פנים כדאיתא בירושלמי⁵⁹, היינו שהיו בכח' ביטול למציאות ולכן נראה בהם אלקות במוחש. ובענין הספירות הנה חקיקה הוא בכתה, דחכמה הוא בח' ספר, אותיות הכתיבה, והכתה הוא בח' חקיקה⁶⁰. והוא עניין העכובה דחוקים, דע"ז שפועל בנטשו הביטול למציאות, אשר עבדתו אינה מצד הטעם ודעת כי אם בדרך ביטול דקבלה עול, שהיא העכובה שלמעלה מטעם ודעת וכחות הgalilim כי אם העכובה ד clue'a שמציד המקיפים דנפש, הנה עי"ז הוא מגיע גם למעלה בכח' הכתה שלמעלה מהחכמה, ועי"ז הוא פועל גם בעולם ביטול מציאות הנפרד, אשר בהיש הגשמי נרגש בו הביטול למציאות כמו שהוא מצד הכתה שלמעלה מהחכמה.

(52) תוב' כ' ופרק"י קדושים כ, כו.

(53) לק"ת ואתחנן ט, ד. המשך מים ורבים

トル"ז פרק רא (ע' רלו). סה"מ תש"ד ע' 136.

(57) שבת קד, א.

(58) תשא שם, טו.

(59) שקלם פ"ז סה"א. סוטה פ"ב סה"ג.

(60) ראה המשך תرس"ו ע' שח ואילך.

(55) ראה לקו"ת ר"פ בחוקותי. ר"פ חוקת.

הוי' יצטרף בין שאר העוזרים. ועד"ז צריך להבין³⁹ מה שאמרו רוז'ל⁴⁰ הבא לטהר מסייעין לו, שאומר מסיעין לו לשון רבים, והרי באמת הוא דכל עזר וסיעו הוא רק מהקב"ה כמאמר⁴¹ אל מלא הקב"ה עוזרו, וא"כ מהו מסיעין לשון רבים. גם צריך להבין³⁹ אומרו הבא לטהר, דלא כורה הוה לי' לומר ליתר שימושו שבא לטהר עצמוו, ומהו אומרו הבא לטהר שימושו שבא לטהר לא רק את עצמו כי אם גם את אחרים.

והנה פסק זה הדוי' ליבעוזרי ואני אראה בשונאי אמר דוד המלך מצד זה שהיה לו שונאים רבים. אשר בין שונאי דוד היו גם דואג ואחיתופל, שהגם שהיו גדולים בתורה אבל תורתם הייתה מן השפה ולחוץ לפי שהיתה תורהם בלי ריאת שמים⁴², ומשום זה הרי גם הם בכלל הכתוב לא ייחזו מיהם⁴³, וזהו שאמר ואני אראה בשונאי שסוף סוף ניצח אותם. אבל לשעה הר噫' במציר ועתקתא, הנה כאשר הי' לו משונאיו אמר זמירות היו לי חוקיך בבית מגוריהם⁴⁴. דמgorיה הוא מלשון גן⁴⁵ ומgorיה מלשון פחד⁴⁶, הנה כאשר הי' בבית מגוריו התנחים עצמו בהתורה, זמירות היו לי חוקיך. וצריך להבין, והרי בהתורה ישנו ג' סוגים עדות חוקים ומשפטים⁴⁷, ולמה התנחים עצמו בהחוקים דווקא. אך הענין הוא, דאגם אשר במשפטות הר噫' עדות חוקים ומשפטים הם ג' פלוגות מיוחדות בהמצאות, ישנן מצוות הנקראות בשם עדות וכן שבת שהיא עדות על בריאות העולם ויציאת מצרים וסוכה שהיא עדות על בסוכות הושבתית⁴⁸, וישנן מצוות שם חוקים והן המצאות אשר אומת העולם מונין את ישראלי⁴⁹ וכל קיומם הוא רק לפי שוחרקה חקקתי⁵⁰, וכן מצוות פרה אדומה, וישנן מצוות שהן משפטיים והן המצאות שם אל מלא ניתנת תורה הי' השכל מחיקם וגם מלפננו מבהמות הארץ⁵¹, הרי שהם ג' סוגים מיוחדים בהמצאות, אמן בפנימיות העניין הנה בכל מצווה ובסכל עניין וענין יש בו ג' העבודות דעתות חוקים ומשפטים. ועפ"ז יובן ג' מה שאמר זמירות היו לי חוקיך.

(47) ראה רמב"ן עה"פ ואthanhn, ו, ב. וראה בארכחה ד"ה ויקם עדות היש"ת פ"איב (סה"מ היש"ת ע' 51 ואילך). ד"ה אם בחוקות היש"ת פ"ד (סה"מ שם ס"ע 90 ואילך). ד"ה ורב אומר תש"ב פ"ב (סה"מ תש"ב ע' 115 ואילך). סה"מ אידיש ס"ע 45 ואילך. ובכ"מ.

(48) אמר רב, מג.

(49) פרש"ח חותק יט, ב. וראה יומא סז, ב.

(50) תנומה חותק ג. שם, ח. במדבר פ"ט, א. שם, ח. ליל' חותק יט, ב (רמב"ר תשנת).

(51) איוב לה, יא. עירובין ק, ב.

בלתי מוגה

עצמותו, וכמו שאמר הצמח צדק לאדם"ר הזקן זהו הסבא (דאש איז דער זידע)⁵⁶. והוא מן המיצר קראתיה יירה ענבי מרחוב יהה, שע"י הקראיתה מן המיצר דווקא, שהוא בתכלית המיצר שאינו למטה הימנו, בהעדר המציגות למגררי, ומן המיצר הוא קורא בקריאת פשוטה, הנה עי"ז נמשך מבחן' המרכיב העצמי דעתמות א"ס. וזהו שנה היא רשא בתחלתה מתעשרה בסופה, דשנה שהיא רשא בתחלתה, שהיא נמצאת בתכלית המיצר, וכמו הרש והענין שאין לו מאמנה, דיןינו עני בלבד בדעת⁵⁷, והוא טוען מדוע מגע לו (און ער טענה'ט פאראוואס קומטעס אים) שהוא עני ורש שאין לו שום השגה כלל באקלות, דזה שהוא עני הרי אין זה מצד עניינים התלויים בו ואין הוא אחס בזוה, ובפרט⁵⁸ אחינו הנמצאים במיצר שאין מניחים אותו ללימוד תורה ומצוות, הנה שנה מצוות, ואין מנהיגים אותו אפילו להchner מה מגע לו (או ער איז קורא מן המיצר פאראוואס קומט אים דאס), היא מתעשרה בסופה, שמיד אחר תקיעת שופר היא מתעשרה, שנמשך מבחן' מරחוב העצמי, עד אשר מלאה הארץ דעה את היי⁵⁹, שהוא המשכת המרכיב בעניינים הרוחניים, ווישך למרחוב כפשוטו גם בעניינים הגשיים וגם בעניינים החומריים, שיוצאים מן המיצר אל המרכיב בקרוב ממש.

(39) סה"מ תפ"ז שם ע' רב (קונטראסים שם קעט, ב). לקו"ת שבהערה 2.

(40) שבת קד, א. יומא לה, סע"ב. ע"ז נה, א. מנחות כת, ב.

(41) סוכה נב, ב. קידושין ל, ב. ב"ב עה, רע"א. ראה סנהדרין קו, ב.

(42) תהילים נה, כד. סנהדרין שם. שם סט, ב.

(43) תהילים קו, נד. סנהדרין שם. שם סט, ב.

(44) ראה מצוד' עה"פ.

(45) ראה פש"י ד"ה זמירות – סוטה לה, א. מצוד' עה"פ.

(56) בכ"ז – ראה שיחה שלפני המאמר (שיחות קורש תשכ"ו ע' 2-3). וראה גם ס"ה תקעו תשכ"ז (סה"מ ראש השנה ע' קכח).

(57) ישע"י יא, ט.

(58) הובא ב"শmu'ot וסיפוריim" ח"א ע' מא. "רשימות דברים" (חיטריק) ח"ב ע' סט. "לקוטי סיפורים" (פרלוב) ע' צט. ובכ"מ. (59) נדרים מא, א.

בש"ד. יום ב' דראש השנה ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

מן המיצר קראתי יהה ענני במרחב יהה, דזהו מהפסוקים שאומרים לפני תקיעת שופר. ולכארורה ישanza תמייה גדולה, שלאחר התפילה שבראש השנה, והעבודה בחודש אלול וימי הסlichot שלפני זה, מ"מ אומרים שעדיין צריך לבקש מן המיצר גוי, ולכארורה מה מקום יש לבקש עוד מן המיצר, שהרי גם לפניו בראש השנה כבר נפסק כל טוב על כל ישראל, כדאיתא במדרש² והובא בטור³ דלובשים לבנים ומטעפים לבנים כו' לפי שודיען שהקב"ה עשה להם נס. ואין לומר דמה שבתוחים בערב ראש השנה שיוצכו בדיון הוא כי יודעים שבאים ראש השנה תהיה הבקשה דמן המיצר גוי שעל יהה יהי' אח'כ ענני במרחב יהה, ובמילא מה שוכנים בדיון הוא ע"י האמרה דמן המיצר (ולפנין בקשה זו עדין נמצאים במיצר), הנה אי אפשר לומר כן, כי בשליל לזכות בדיון הרי די וMspfik, ועוד יותר, שדי והותר העבודה בחודש אלול וימי הסlichot. שהרי בחודש אלול העבודה היא בשלימות, כי אז אופן העבודה היא תחילתה אני לדודי ואח'כ ודודי לי⁴, הינו שההתחלת היא בעבודת ישראל, אני לדודי, ועי'ז נמשך אח'כ מלמעלה למטה, ודודי לי. ובפרט ע"פ מה שմבאר בהזה כ"ק אדמור"ר הוזקן⁵ שבchodosh אלול מאיריים יג' מדות הרחמים⁶, והוא משל מלך שקדם בו או לעיר יוצאי אוןishi העיר לקראות ומקבלין פניו בשדה, ואזרשאין כל מי שroxza להתקבל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובכלתו העירה [שהזו ענין חדש תשרי] הרי הם הולכים אחריו, וכיוון שאנו יכול כל מי שרוצה לקבל פניו והוא מקבל את כולם וכור', הנה ברור הדבר שככל א' מישראל, מראשים שבטים עד לחוטב עציך ושואב מימיך⁸, הוא מלאלו הרוצים להתקבל פניו. ועל זה נאמר⁹ אטם נצבים הום כולם גוי, דהתורה היא נצחית בכל זמן ובכל מקום⁹, ופרשא ז' קורין לעולם קודם לראש השנה¹⁰ (כמו

למטה הרוי היא מיוחדת עם הקב"ה, דהוא וחכמו אחד והוא ורצונו אחד³⁰. וזה יסוד היסודות ועמדו החכמתו ר"ת הו"י³¹, דעת היחודesis וחוונות, כך עד'ז הוא יחד כל ענינים ההpecificים שבஹוי. אשר ענין הג' דהו', שם העצם, הרי הוא מיוחד עם ענין הא' דהו', לשון מהו, והיו"ד שבראש השם שממרמז על תמידית הפעולה וההתהווות³², שבזה עצמו נרגש ענין התדריות והתמידיות, שהזה מעיקרי האמונה להאמין אשר הוא ית' מציאות תדירה ותמידית וכמ"ש בשער ההיחוד בחובת הלכבות³³, וא"כ הרוי בענין זה עצמו מתכללים ומתייחדים ענין הא' דהו' לשון מהו עם ענין הג' שבஹוי שהוא שם העצם.

וירובן זה ע"פ מ"ש רבינו הוזקן באגה³⁴ אשר מציאותו עצמותו ואין לו עילה וסיבה שקדמה לו ח'ז'ו הוא בבדו בכחו ויכלתו להוות מאין ליש. הינו אשר ההתחנות היא מזה שאין לו עילה וסיבה שקדמה לו, שהוא המזוי ראשון כלשון הרמב"ם, והכוונה היא על העצמות ממשמצאותו מעצמותרו³⁵, וכן שדייק הלשון בספר גינת אגוז³⁶ הוי' מוחלתת הוי' קדומה, שבזה מודגשת הענין יותר מכמו בה' מצווי ריאשון, דענין ראשון הנה אף שאנו דומה לראשית³⁷, אבל מ"מ הוא סובל שני, משא'כ הוי' מוחלתת הוי' קדומה הרי מודגשת בזה מציאות העצמות ממשמציאותו עצמותו, ומשם הוא התחנות הנבראים, וכמ"ש הרמב"ם אשר נמצאאמתית המזוי דיקא, דזהו שכותב רבינו הוזקן אשר מציאותו עצמותו הוא בבדו בכחו ויכלתו להוות יש מאין, דזה שהנברא מרגיש עצמו אשר הוא יש מאין הוא לאחר שהוא נמצא מזה שמציאותו עצמותו³⁸. דעפ"ז יובן קישור הענינים דהו' לשון מהו עם הוי' שם העצם, דהרי בענין ההתחנות ניכר העצמות, כמו שהי' לעתיד לבוא אשר היה הנברא יתאחד עם יש האמתי.

ועפ"ז יוקשה ביותר אומרו הוי' לי בעוזרי, דמאחר שמצויר כאן שם הוי', דבשם הוי' הרי גם הוי' לשון מהו מתיחוד עם הוי' שם העצם, דאמיתת ההתחנות היא מעצמות כנ"ל, וא"כ הרוי עי'ז מודגשת ביותר אשר האמת היא שגם אחורי הכריאת הוא ממש כמו קודם הבריאה ואין עוד מלבדו, וא"כ מהו תוכן הבקשה אשר

(6) ראה מ"ח מס' אלול פ"א מ"ג. פ"ע"ח שער (כד) ר"ה בתחלתו.

(7) ראה אה"מ ה'יש"ת ע' 167. תש"י ע' 285.

(8) ל' הכתוב – ר"פ נצבים (כט, ט"ז).

(9) תניא רפי"ז. וראה רםב"ם הל' יוסה"ת פ"ט ה"א. הל' מעשה הקרבנות פ"ב הט"ז. הלכות מלכים פ"א ס"ג.

(10) תודר'ה קללות – מגילה לא, סע"ב. רםב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. טושו"ע או"ח ס"ד. ועוד.

(1) תהילים קית, ה.

(2) יל"ש ואתחנן רמו מתכחה. וראה גם ירושלמי

ר"ה פ"א ה"ג.

(3) או"ח סתקפ"א.

(4) שה"ש ו. ג. ראה אבודרham סדר תפלה ר"ה

ופירושה פ"א. פ"ע"ח שער (כד) ר"ה פ"א. שער

הפסוקים להאריז"ל עה"פ. ועוד – נסמך בסה"מ

דרושים חתונה ע' ג'. ורכ"א.

(5) לקו"ת פ' ראה לב, סע"א.

(35) סה"מ תריל"ח שם.

(36) הובא בשל"ה ה. א. או"ה"ת יתרו ריש ע'

תלול).

(37) ראה פלח הרמן על הפרודש שער ג פ"ב.

ORAה דהה זה היום תחלה משער שנא זו (סה"מ

רואה דהה שנא ע' ג'. ובכ"מ).

(38) ביאוה"ז (לאדאהמ"ץ) בשלח מג. ג. סה"מ

תרס"א ע' קצא ואילך. סה"מ מלוקט ח"א ע' ג'. סה"מ נ"ך-מאתוז"ל ע' דד. ושות'ג.

(30) ראה תניא פל"ח (ג, ב). פ"מ (נד, ריש ע"ב).

נה, ס"ע"א – בהגחה). אגה"ק סכ"ט (קמ"ט, ב).

ועוד.

(31) סדר הדורות ד"א תחכז. שה"ג להחיד"א

מע' רםב"ם. וראה גם "פירוש" לרמב"ם ריש הל'

יסואה"ת.

(32) שעיהו"א שבהערה 12.

(33) פרק ג.

(34) סימן כ (קל, ריש ע"ב).

אם על עצמות האzielות, אمنם כפי המבואר בשאר המקובלים, וכן הוא המסקנה בתורת החסידות²⁴, הנה הוי' שם העצם הוא בהעצמות ממש.

והנה ג' עניינים אלו שבוואי' אינם סותרים זה זהה, ואדרבה מאחר שככל העניינים נקראים בשם אחד, הרי הם שיכים זה זהה. ויוון זה ע"פ מ"ש הרמב"ם בהלכות יסודי התורה²⁵ (שמביא רביינו בעל השמה בהמאמר) יסוד היסודות ועמדו החכמתו לידע שיש שם מצוי ראשון והוא מציא כל נמציא, וכל הנמצאים כו' לא נמצא אלא מאמיתת המצאו. הרי מבאר כאן הרמב"ם ג' עניינים, א' אשר יש מצוי ראשון, ב' מציא כל נמציא, ג' אשר נמצא מאמיתת המצאו דוקא. ועל כל ג' העניינים אומר הלשון לידע, שציריך להיות בהם ידיעת הבנה והשגה, ומקדים לומר יסוד היסודות ועמדו החכמתו, הינו אשר הידיעה בג' עניינים אלו היא יסוד היסודות ועמדו החכמתו. לבאורה הנה עניין היסודות וענן החכמתו הם ב' הפכים, דעתינו היסודות הוא שהוא עצמו אינו בא בהבנה והשגה כי אם הוא יסוד ההשגה, וע"ד מושכלות ואשונות אשר בהם אינו שייך עניין השקלה וטריה וכו' כי אם הם הנחות בפשיטות אשר הם יסודי כל ההשגה. וזהו עניין יסוד היסודות, אשר הוא יסוד כל ההשגה, אבל הוא עצמו אינו נתפס בהשגה כי אם באמונה פשוטה. וענן החכמתו הוא שם באים בהבנה והשגה ושיך בהם עניין השקלה וטריה ונתפסים ע"י הרי קצוות רוחניים שלהם. וזה אשר כולם בלשונו ב' העניינים, דיסוד היסודות ועמדו החכמתו, ביחד, העניין בזה, דכם שלמעלה הרי הוא וחכמתו אחד²⁶, הנה גם בתורת דאוריתא וקוב"ה כולה חד²⁷, הנה גם כמו שתורתה ירדה למטה ונתלבשה בסכל שציריך ליגע עד شيובו לכל הבנה והשגה הרוגשה והכרה בתורתה, הנה גם אחרי התלבשותה בסכל הרי הוא וחכמתו אחד, שהיא מיוחתת עם הקב"ה, ובנפש האדם הוא אשר השגת התורתה היא מיוחדת עם האמונה פשוטה שהיא (אמונה) יסוד כל ההשגה דתורה. וזהו שככל בלשונו ב' העניינים ביחד, דכם שענן האמונה הרי הוא מצד ראיית הנשמה שהיא רואה אלקטות²⁸, ובאופן הראי' שלמעלה, דלמעלה נראה אלקטות כמו שהוא במושך, מה שנקרה למעלה בשם מוחש, דמזה הוא האמונה פשוטה שבעל הארץ רואת הארץ אלקטות. ראייה אלקטות כזו שראתה במאן ראייה רואת הארץ רואת הארץ אלקטות, וזהו שציריך ליגע עד שמיובא לכל הבנה והשגה באה מצד ההשגה שלמעלה, דאנת הוא חכמים ולא בחכמה ידיעא²⁹, ואח"כ הוא בח' חכמה דzielות, והכל הוא בכדי שהי' אתה הראת לדעת³, שתהי' הידיעה והשגה באלקות למטה. אבל גם כמו שבאה

(24) ראה ס"ה מ"ר טורס"ח ע' קצ. וראה גם המשן (ג, ב). שם פ"ד (ח, ב). ריש פ"כ"ג. לקו"ת נזכרים

ח"ב ס, ע"א. תקו"ז ת"ו בתחילת. תנאי בהקדמה טرس"ח ע' תלاء.

(25) פ"א ה"א.

(26) ראה רמב"ם שם פ"ב ה"י. תנאי פ"ב (ו, א).

ועוד. וראה גם שם ח"ב ע' א' א'ק'ב. ובכ"מ.

(27) ראה זה ח' ב, צ, ב. וראה גם זהר ח"א כד, א.

שמכאר כ"ק אדמור' הרוזן בלוקו"ת¹¹ היה ש(בכל שנה ובכל מקום) הנה כבר לפני ראש השנה כל ישראל נזכרים לפני הו"י אלקיים גו' לעברך בברית הו"י אלקייך גו', למען הקים אותך היום לו לעם והוא יהי' לך לאלקים גו'¹². ובפרט ע"פ המבואר¹³ בעניין הברית, שעיל דזה נעשים כורתי הברית לדבר אחד. וא"כ, כיון שעוזר לפני רأس השנה כבר נעשהישראל אחד עם הקב"ה (ע"י לעברך בברית הו"י אלקייך, כנ"ל), הרי באור פניו מלך חיים¹⁴. וכיון שלמלכתו בכל משלחה¹⁵, גם בעולם הזה הגשמי ואפילו החומרי, הנה ברור שעוזר לפני רأس השנה ה'י כבר פסק דין ברור שהי' לישראל בני חי' ומ zoning וכולם באופן דרומי (שהזו עניין של מרחב). וא"כ ציריך להבין מהו עניין הבקשה דמן המיצר קראתי יה' (ועל דזה יהי' עניין מרחב י"ה), לאחר שכבר נפסק שהי' בני חי' ומ zoning רווחי.

והנה, עניינו של ראש השנה שייך במיוחד לעניין ארץ ישראל. וכך שמכאר כ"ק אדמור' הרוזן בהדרושים דפרשタ כי טובא¹⁶ על הכתוב¹⁷ היום הזה הו"י אלקייך מצוך גו' את הו"י האמרת היום גו' והו"י האמירך היום גו', דמ"ש הימים קאי על שעת כניסה ישראל לארץ בכיבוש הארץ בעפם הראשונה. וכך שיש בחינה זו בעולם (זהי) קאי על הכניסה לארץ ישראל, כד יש בשנה, והוא בראש השנה, והיינו דהענין דארץ ישראל הוא אותו העניין דראש השנה. ומה זה מובן שהבקשה דמן המיצר גו' היא גם בנגע לארץ ישראל. וגם בזה ציריך להבין ע"ד הנה כמו שנתה"ל בנגע לישראל, שיש להם כל העניינים בהרחבה מידיו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה¹⁸, שהרי הקב"ה זו ומפנס גם את כל העולם בחוץ בחסד ובرحمם¹⁹, וכל שכן וקל וחומר שכן הוא בנגע לישראל שהן בני מלכים²⁰ או (לא רק בני מלכים כי אם) מלכים, כדיਆת בתיקוני זהר²¹. ובפרט בראש השנה, שאז עניין זה (ישראל הם בני מלכים או מלכים) הוא בהdagשה, שהרי העניין דראש השנה הוא כמאיז"ל²² אמרו לפניו כי מלכיות כדי שתמליכוני עלייכם, ומה שע"י אמרת פסוקי מלכיות ממשיכים ישראל להיות תמליכוני עלייכם בתכלית השלימות שבזה, הוא, להיות שישראל הם בני מלכים (או מלכים). ולכן, להיוותם בני מלכים (או מלכים) הרי ודאי הדבר שהקב"ה נתן להם כל ענייניהם בהרחבה, כנ"ל. וכך שהוא בנגע לישראל, הנה ע"ז הוא בנגע לארץ ישראל שהיא ארץ טובה ורחבה²³.

(11) ר"פ נזכרים (מד, א).

(12) נזכרים שם, יアイ'ב.

(13) לקו"ת שם, ב.

(14) משליט טו, טו.

(15) תhalbום קג, יט.

(16) לקו"ת טובא מא, ג.

(17) טובאכו, טוזיה.

ב"ד. י"ב תמוז ה'תש"ז

הנחה בלתי מוגה

הוּי¹ לְבָעוֹזִי וְאַנִּי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנָאי², וְצַרֵּיךְ לְהַבִּין³ דְּלַכְאָרוֹה אֵין שָׁוֹם הַבְּנָה לְפָסָוק
זֶה, דְּמוֹזָה שָׁאוֹמֵר הוּי⁴ לְבָעוֹזִי מִשְׁמָעָ יִשְׁגַּם עוֹד עֲוֹזָרִים, וְעוֹזָרִים רַבִּים,
וְהַבְּשָׁה הַיא אֲשֶׁר הוּי⁵ יִצְטַרֵּף בֵּין הַעֲוֹזָרִים, וְצַרֵּיךְ לְהַבִּין הַרִּא אֲמָתָה שָׁאֵן עוֹד
מְלֻכָּדוֹ⁶, דְּזַהֲוָה מָה שִׁישָׁרָאֵל מִיְּחִידִים אָתוֹת יִתְּפֻמִּים בְּכָל יוֹם הוּי⁷ אַלְקִינּוּ הוּי⁸
אֶחָד⁹, דְּמַיְשָׁה¹⁰ הַיּוֹם אֶחָד הַכּוֹנוֹה הַיא אֶל יְחֻזּוֹת¹¹ הַאֲמִתִּית שַׁהְאָה יְחִיד, לֹא רָק אֶחָד
כִּי אִם יְחִיד. דִּיזְוּעַ¹² הַפְּרָשָׁה בֵּין אֶחָד לְיְחִיד, דֶּחֶד הַאָהָד הַמְּנוֹן, וְגַם בֵּין אֶחָד שִׁיךְ
תַּחַלְקֹות, מִשְׁאָכְלִיכְךְ יְחִיד הַאָהָד שָׁאֵן שְׁנִי לוֹ, וּמַיְשָׁה אֶחָד הַאָהָד כְּמַאֲרוֹזָל¹³ כְּדֵם אַמְלִיכָּתְךָ
יִתְּ, הַאֲמִתִּית שַׁהְאָה יְחִיד וְאַיִן שְׁנִי לוֹ, וּמַיְשָׁה אֶחָד הַאָהָד כְּמַאֲרוֹזָל¹⁴ לְאַתְּסִיפּוּ לְרֹאָתֶם עַד עַולְמָם¹⁵.

7) ואתחנן ד, לט.

8) ראה זה ב' כו, ב. סה"מ תרנ"ז ס"ע מה ואילך.

9) ראה פ"ש"י וישראל הל, ז.

10) פרדס שער י"ב) הנתקבות פ"ב. שעיהוּה"א רפ"ז. ועוד – נסמן לעיל ע' מוד.

11) בראשית א, א.

12) פרדס שער פ"ד (עת, רע"א). וראה זה ג"ג (רע"מ) רנו, ס"ב.

1) תהילים קיה, ז.

2) רד"ה זה טרפ"ז (סה"מ טרפ"ז ע' רדא

תורה"ץ ס"ע רעה ואילך. ובכ"מ.

3) ואתחנן ד, לה.

4) שם, ו, ז.

5) ראה תוע"א ואראנה, ב. ואילך. אמריו בינה

שער הק"ש פ"ח. סה"מ צ להצ"צ קכד, ואילך.

6) ברבותה יג, ב.

ישראל ותורה שבעל פה], הנה בכולם ישנו עניין המרחיב, ומרחיב ע"פ תורה אמת, דהינו מרחיב אמיית, וא"כ אינו מוכן למה הכהנה לתיקיעת שופר היא הבקשה דמן המיצר דוקא. שהענין דתקיעת שופר הוא כמ"ש³⁶ עללה אלקים בתרועה הווי³⁷ בקול שופר, שע"י תקיעת שופר הנה נשעה עלי³⁸ בכל ענייני מדידה וגבורה (עללה אלקים), ואז פועלם شيء³⁹ הווי⁴⁰ בקול שופר, דזוהו עניין המשכה מלמעלה מדידה והגבלה, אפילו מהמדידה והגבלה שבתכלית הקדושה, והכהנה לזו היא הקרהיה מן המיצר דוקא, וצריך להבין טעם הדבר. והנה הבעש"ט נ"ע מפרש³⁷ הכתוב דמן המיצר, דמי שרצו להיפטר מהצער והמצר כו' ועצה העיצה שנידע שזה בא מלמעלה ויתפלל להש"ית ויפטר מהצער, והוא שכתוב מן המיצר קראתי יהה עניini במרחיב יהה. וזהו שכותבו³⁸ והנה מצרים נועס אחריםם [דגם מצרים מיצר וצער], אז הבינו זה לך ויצעקו בני ישראל אל ה'. ובאמת נאמר אzo כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עד עולם³⁹.

וביאור העניין יובן בהקדם המבוא בדרכיו רבותינו נשיאינו על הכתוב (ובדרושים ראש השנה בכלל)⁴⁰, דהנה איתא בכתב האוריון⁴¹ דמן המיצר קאי על ב' פיאות הראש שהן באופן דמייצר, והן מקרו ושורש לשערות הדיקנא, הי"ג תיקוני דיקנא, שם הי"ג מדות הרחמים. וזהו מן המיצר קראתי יהה, דעת⁴² המיצר הנה נשך אח"כ עניini במרחיב יהה, המשכת י"ג מדות הרחמים. וגם בזה צריך להבין, בהקדמת שאלת הכתובים. והנה הפסוקים שלפני מן המיצר תוכנם הוא תוקף חסד ה', כולל גם מ"ש⁴² הודה להוּי כי טוב כי לעולם חסדו, ואח"כ מ משיך עוד הכתוב יאמר נא ישראל גוֹ, יאמרו נא בית אהרן גוֹ, יאמרו נא יראי הוּי גוֹ, דזוהו עניין של חסד נעלה ביוֹתָר. וכמו שסבירא כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴³ דחסד בגימטריא ע"ב, שהוא בח"י חכמה וחסד, ומה שנאמר כי לעולם חסדו קאי עלי המשכה מע"ב שהוא המשכה של מעלה מדידה והגבלה. ומ"ש"ד פעמים חסדו, הוא כנגד המשכה בעדי עולמות אבי"ע. דהוזו להוּי כי טוב קאי על המשכה מא"ס לאצילות, ואח"כ ממשיך ומונה עניין המשכה בכ"ע. והנה כמו שבעולמות נשך חסדו של הקב"ה בכל העולמות, הנה כמ"כ הוא בישראל, שהמשכת חסדו היא בכל המדיניות שביהם. וזה מה שמנוה יאמר נא ישראל, בית אהרן (כהנים), יראי הוּי דalgo בני לוי, כדאיתא בפירושי על הכתוב, שבכלום נשך חסדו של הקב"ה, והם הכללים כבדיהם. וזה מה שמנוה יאמר נא ישראל, בית אהרן (כהנים), יראי הוּי דalgo בני לוי, כדאיתא בפירושי על הכתוב, שבכלום נשך חסדו של הקב"ה, והם הכללים כבדיהם.

16) תע"ר ע' ג). תורצ"ז פ"ח (סה"מ תרצ"ז ע' 161 ואילך).

36) כ"ש"ט (הוצאת קה"ת) סק"ט יד, טע"ג-יד.

37) פ"ע"ח שער (כו) השופר פ"א. סידור האוריול כוונת השופר.

38) בשלח יד, ג.

39) שם, יג.

40) ראה המשך מן המיצר עת"ר (סה"מ ראה סה"מ תש"ו ע' 84).

לקבל אותו. וכיוזע דכהן, לוי, ישראל הוא ר"ת כל"י⁴⁴, ובهم נמשך חסדו של הקב"ה, שהוא למעלה מדידיה והגבלה, בנויל. וזה ג"כ מ"ש לעולם חסדו, דלעולם פירשו נצחות, כדאיתא במפרשין. ועפ"ז צrisk להבין, נוסף על שאלה הניל' איזה מקום יש להקריאה מן המיאר מאחר שבכל הענינים – בארץ ישראל, בישראל ובחורה שבבעל פה, בכולם הוא באופן של מרוחב), מהו המשך הפסוקים דלאחר שאומר הוודו להרי' כי טוב כי לעולם חסדו, זה קאי על חסד אריך אנפי, כਮובן מהגמר פסחים⁴⁵, ובחי' חסד זה נמשך למטה עד עולם הזה התהтонן, הנה אחריו זה ממשיך מן המיאר קראתי י"ה, ולכאורה איזה עניין של מיאר ישנו לאחר שינוי המשכת חסדו של הקב"ה. והנה ע"ד שהוא בבח"י נפש (אצל ישראל), שלאחר שמנוה המשכה בכל המדריגות ממשיך מן המיאר קראתי גו', הנה כמו"כ צrisk להבין בעניין הזמן (דרаш השנה) עצמו. דהנה אמרו רוזל⁴⁶ כל שנה שרשעה בתחלתה מתעשרה בסופה שנאמר⁴⁷ מראשית השנה, מרשת [חסר] כתיב, ועד آخرית, סופה שיש לה אחרית, ומבוואר בדורשי כ"ק אדמור' מהר"ש שמארז'ל וזה הוא כענין הפסוק דמן המיאר גו', שע"י המיאר באים למרחוב.

והנה העניין שהשנה היא רשה בתחלתה הוא מה דבראש השנה חווורים כל הדברים לקדמותם⁴⁸. ואע"פ שבריאת העולם ביום הראשון הייתה מצד כי חפץ חסד הווא⁴⁹, וענין זה כבר נמשך בעולם בגלוי ביום הראשון, וכן האור שנבוא ביום הראשון הווא בבח"י אוא"ס, ובאו"ס גופא בח"י גנוו לעצמו⁵⁰, דהיינו למעלה מגליות לעולמות, ובבח"י אוא"ס זה האיר בעולם בגלוי ביום הראשון (קדם שנגנוו), דזהו מה שיום הראשון נקרא בכתב⁵¹ יום אחד, היהת שככל מקום וענין הי' נראת אלקות, וראש השנה עניינו הווא זכרון ליום ראשון⁵² (ובאופן נעליה יותר) ובמילא כבר יש בו עילויים הניל' – מ"מ, רשות חסר כתיב, שהשנה צ"ל רשה בתחלתה (שכל הענינים יחוירו לקדמותם), ודוקא עי"ז נהי' ודאות שיהי' מתעשרה בסופה. ואע"פ שמיד בראש השנה כבר ישנה המשכה דמתעשרה בסופה, כਮובן מהמובא בספרי מוסר, קבלה וחסידות⁵³, דהכתוב דמן המיאר קראתי י"ה עניין במרחוב י"ה [שהוא הינה לתקיעת שופר] קאי על תקיעת שופר, דהשופר צדו אחד קצר וצדו השני רחב. וזה

(50) מיכה ז, יח.

(44) ערכי הכנויים לבעל סודה"ד בערךו. וראה

ר' מהר"ה צו, א.

(51) ראה שמור פל"ה, א. סה"ש תורה"ץ ס"ע 260. הגש"פ עם לקוטי טעמיים ומנהגים ע"ו (הערה ד"ה יסדר). ובכ"מ.

(52) בראשית א, ג.

– (53) נוסח תפלה מוסף דר"ה (ברכת זכרונות) – מר"ה צו, א.

(45) קית, א.

(46) ר"ה צז, ב.

(54) פע"ח שבהערה 41. ר"ד"ה זה עתה"ר (סה"מ

(47) עקב יא, יב.

אתה"ר ע' א). תרצ"ה (סה"מ קונטרסים ח"ב

(48) סה"מ תרכ"ז ע' תוו.

שכ"ב, א). ד"ה הניל' תרצ"ז פ"ד (סה"מ תרכ"ז ע'

(49) ראה פע"ח ושער הכוונות שער ר"ה. סיידור

הARIOIZ'ל במקומו. לקו"ת נצבים נא, ב. ובכ"מ.

(153) ועוד.

הוֹסְפָּות

מן המיצר קראתי בצד הקצר, ענני מרוחב בצד הרחב. ולפי זה הנה העני' מרוחב היא תיכף ומיד, ומהו מובן גם בונגוע להענין דמתהשרות בסופה גם זה נמשך מיד. מ"מ hari לפניו זה צrisk להיות (אפילו לשעה) העני' דרשא בתחלתה, וא"כ, כיון שכבר נמשכו כל הענינים ביום הראשון, הנה בשביל מה צ"ל רשה בתחלתה (גם לשעה). ושאלת זו היא ע"ז שאללה הנ"ל דאיך שיק מיצר בה' עניינים כוללים שבהכתבו ארץ ארץ שמי' דבר ה', מאחר שבכלם הוא מצד של מרוחב. ועד"ז צריך להבין בכתביו האריז'ל שהובא לעיל (שהי"ג תיקוני דיקנא י"ג מדות הרחמים) נמשכים ע"י המיצר דבר פיאות הראש), וכיון לכל המשכות שמצד המדות שלמעלה (מן המיצר) הם בשלימות, ובמיוחד בהרבה, למה אינה מגיעה מעלהם למלעתה הי"ג תיקוני דיקנא שנמשכים ע"י מיצר ב' פיאות הראש. והנה, המעשה הוא העיקר⁵⁵, והוא צריך להבין עניין זה בעבודת האדם.

וירובן כל זה ע"פ מה שմבאר כ"ק אדמור"ר (מוהורש"ב) נ"ע בד"ה מן המיצר תרע"ח⁵⁶ [המאמר דוחבי בששים שנה (שיצא לאור זה עתה⁵⁷)], דמקשה שם, צריך להבין ביאור הענין ב"פ י"ה, דהוה לי לומר לאכורה מן המיצר קראתי יה' ענייני מרוחב. ומברא שם דבשלה⁵⁸ [הובא בראשיות כ"ק אדמור'ר הצע' כתהילים על הכתוב⁵⁹] איתא דהכוונה היא שיה' ב"פ י"ה, דהינו שוגם הר' היה' בבחוי' י"ה. כמו שיה' לעתיד, דכתיב⁶⁰ ביום ההוא יה', ב"פ י"ה כוי' (כדיatta בכתביו היא שוויה יה' כמו י"ה. וממשיך ענייני מרוחב יה', שנעשה כן לפועל. דעתין זה שהויה יה' כמו י"ה הוארה ביום הראשון, וכמ"ש⁶¹ היה אור, דיהי הם אותיות יה' וגם למפרע יה' הוא זכרון ליום ראשון], וכמ"ש⁶² היה אור, דיהי הם אותיות יה' וגם למפרע יה' (זהה) קאי על הי"ד שלפניי ועל הי"ד שלאחרי), והינו שגילוי האור שנברא ביום ראשון היה ב"פ י"ה. וכן היה גם לפני סדר ההשתלשות, כאמור⁶³ עד שלא נברא העולם היה' הוא ושמו בלבד, ומברא בזה בעבודת הקודש⁶⁴ עד' מ"ש עד שלא נברא העולם הינו (ג"כ) עד שלא נצץ העולם, אז היה' הוא ושמו בלבד, דהיה' הוא י"ד וב' ההי'ן והינו י"ה היה' (דהי'ד קאי על ה' שלפניי ועל ה' שלאחרי).

והנה מה שבסמך הוי' שקדם הבירה אומרים ה', ב' ההי'ן, ובשם הוי' שבאור ביום ראשון נאמר ב' יוד'ן, מבאר בהמאמר שם דיש לומר שהוא כי בכל מדיניה נאמר החידוש דבר שבזה. עד שלא נברא העולם, אז לא היה' מוצאות לעולמות, עד

(55) אבות פ"א מ"ז.

(56) ס"ה תרע"ח בתחלתו.

(57) לקות וספר הליקוטים ע"פ.

(58) בראשית א, ג.

(59) פדר"א פ"ג.

(60) קנה, רע"א.

(61) ח"א חלק היחוד פ"ב.

שאפילו הוא ושמו ה'י' בבח'י' בלבד (כמבואר הדיק בזוה בכמה מקומות⁶⁵), הנה החידוש בבחינה זו הוא ש(אף שבבחינה זו לא כארה ישנו רק ענין היוי'ד, הנה מ"מ) גם בו יש בח'י' ה' (ולכן נאמר ר' נמי ישרו ה'ב' ה'ה'י'). וכשהור דיום הראשון החידוש הוא, שאע"פ שכבר ישנו סדר ההשתלשות, בראשית בראש אלקים את השם ואת הארץ⁶⁶, הנה כאן החידוש הוא בח'י' היידיין' (ולכן נאמר י'ה' ב'ב' יודיין'). ומבי' דוגמא על זה (שבכל מקום נאמר בו חידושו, שהוא ע"ד מ"ש⁶⁷ והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה, והרי ידוע חכמה היא בח'י' אין [וביטול] ובינה היא בח'י' יש ותפשות ותறחות], ומ"מ נאמר בחכמה תמצא, שהוא ענין המציאות [ורק שמאין תמצא אבל היא עצמה היא בבח'י' מציאות, תמצא], ובבינה נאמר ואי זה מקום בינה [שמתפלא איך זה מקום בינה] שמורה על העדר המציאות, ולכארה ה' צל להיפך. אך העניין הוא, שבכל מקום הוא אומר החידוש דבר שבו. דבחכמה (אף שענינה ביטול, מ"מ) ישנו גם ענין המציאות, ובבינה (אף שענינה יש, מ"מ) ישנו גם ענין האין, עד שמתפלא אי זה מקום בינה, שלא שייך בה ענין המקום. וחידוש זה הוא (כמו שבואר שם) מצד העניין דהבן בחכמה וחכם בבינה⁶⁸, כמבואר ענין זה בכמה מקומות⁶⁹. ועוד ע"ז הוא כאן, שבאו"ס שלפני ה指挥 נאמר ב' ה'י'ן' שהו ה'י'ן' שזהו החידוש שבו, ובאהור שנברא ביום ראשון נאמר ב' יודיין' שזה החידוש שבו. והנה ע"י ה指挥 נעשה בח'י' ו'ה' כו'. וזה מן המיצר קראתי י'ה, הינו בח'י' י'ה הנעלם להיות ו'ה' ג' י'ה, ועל זה אומר ענני מרחביה י'ה כו'.

ועל ע"ז יובן מה שהבקשה דמן המיצר היא לפני תקיעת שופר דוקא, אף שעתה (לפני תקיעת שופר) כבר עומדת לאחר העבודה דאלול, שע"י עבדה זו קיבל מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה בני חי' ומזוני רויח'. ואכו"כ שעומד גם לאחר העבודה דليل ראש השנה, וגם לאחר התפלות ובקשות שלפני תקיעת שופר, ואכו"כ שכבר עומד לאחר ההכנה שלפני תקיעת שופר. וטעם הדבר הוא, כי דוקא אז מרגיש שככל הרחבות הזאת שיש לו בגשמיות ורוחניות [שהרי כיוון שבודאי שנותנים לו כל הענינים גשמיים, הרי גם נותנים לו כל הענינים רוחניים, וכמה פעמים ככה], הנה הכל הו"ע של מיצר.

וביאור העניין (בשמות) הוא, דעת ע"פ שהוא מחזקיק (עד האלט) בה'ו', ואין צורך לאלקים, כי ה'ו' פירושו ה'י' הוה ו'ה'י' כאחד⁷⁰, דהינו שבגשימות, בהמקום שבו שייך הגדרים דה' הוה ו'ה'י', הנה כשניכר שם שם ה'ו' איז ה'ו' הוה ו'ה'י'

(69)

ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ד – הלמה

(70)

לכך ג' ערך או"ס (ה) ס"ז סק"א. וש"ג.

בראשית א, א.

ע"ח (שער א) דרוש עיגולים וישור בתרחילה.

(66)

טווש"ע ר"ס ח. שעיהו"א פ"ז (פ"ב, א). וראה

(67)

זח"ג רנוז, סע"ב (ברע"מ).

(68)

וממשיך במדרשי אמר ר' יצחק⁷¹ בך בעשרות ושתיים אותיות שתכתב לנו בתורה, דזה שע"י התורה נשכת הישועה באופן הנ"ל הוא בעיקר באותיות התורה. ושני עניינים בזוה. כי החיבור דלמעלה מהطبع הוא בכך העצמות (כנ"ל), ואותיות התורה הם כלים להמצחת העצמות (כמבואר בהמאמר דבעל הגאולה). והחיות של האו"א מישראל הוא ע"י שיש לו אותן בתורה⁷², ולכן, ב כדי שהיה נגילה ונשומה בך (דעין השמה היא גילוי החיים עד לגילוי פנימיות החיים⁷³), הוא ע"י אותיות התורה, מהם נמשך חיים לכ"א מישראל.

וונה ידוע⁷⁴ ששמה פורצת גדר. ומובן, שהגדרים שנפרצים ע"י השמה הם רק הגדרים של אותה הבדיקה שבה היא השמה. ולכן, כאשר השמה בהנסים היא מצד הגילויים דמללא וסוכב (יום והקב"ה), שם בגדר דעתה (אין אלו יודעים), נשאים עדין הגדרים שישם בהבדיקות שלמעלה מידעה. משא"כ ע"י השמה דנגילה ונשומה בך בעצמותך, נעה פורץ, פריצת כל הגדרים. וע"ז מיתוסף עוד יותר בהחיבור דלמעלה מהطبع עם הטבע שנעשה ע"י גילוי העצמות.

וזהו זה היום עשה ה' נגילה ונשומה בו, דעת ע"י השמה בזוה היום (באופן דנגילה ונשומה בך). מיתוסף עוד יותר בהגאולה, שהיא באופן געלה עוד יותר מכמו שהיתה בפעם הראשונה (כפי שנשמה מלמעלה, לפניו השמה). וכיון שבהגאולה די"ב תמו נגלו kao"א מישראל, גם אלו אשר בשם ישראל (רכ) יכונה⁷⁵, וכן, גם ההוספה בהגאולה בכל שנה, שנעשית ע"י שמחת הגאולה, היא נשכת לcano"א מישראל, להגאל מכל הענינים המונעים ומעכבים לתום"ץ. וע"פ הידע שכל הגאות שיכוח זל"ז כי כולם גאולה נקראות⁷⁶, יש לומר, דעת ע"י השמה ב חגיגת הגאולה, תה'י הוספה גם בגאולה העתידה, שם נשמה בך⁷⁷, בו בעצמותך, בביית משה צדקו, בקרוב ממש.

(47) ולהעיר ד יצחק הוא שמו (השני) של בעל הגאולה.

(48) ראה מאמרי אדהאמ"ץ דברים ח"ג ע' תשעט. ושם.

(49) ראה לקו"ת שלח מא, א.

(50) ראה המשך שם תרנ"ז ס"ע 49 (סה"מ תרנ"ז ע' רכד) ואילך. ועוד. ל' כ"ק מ"ר"ח אדרמו"ר בעל הגאולה במכתו לחגיגת י"ב"י"ג תמו בפעם הראשונה – ט"ו סיון תרפ"ח (נדפס בסה"מ תרפ"ח ע' קמו ואילך. ה'תש"ח ע' 263 ואילך. אגרות-קדושים שלו ח"ב ע' פ ואילך).

(52) ראה פרש"י ד'יה אתחלתא דגאולה – מגילה י, ב.

(53) תהילים טו, ו. וקיי על הגאולה העתידה – ראה שער האמונה רפנ"ב. שם ספנ"ו. ובכ"מ. (54) ראה תו"א בשלח סדר, סע"ב. שער האמונה ספנ"ו. מאמרי אדרמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' שפ"ד. אורה"ת דרושים לסוכות ע' איתש. ובכ"מ.

העצמות. וכיון שהפסוק נגילה ונשמה ברק מוכא במדרש בהמשך לשתי הסברות (בunning המשמה בהנסים), אם לשמו בתקב"ה (כהנס עצמו שנשך מאור הסוכב) או לשמו בהי (מהתלבשות הסובב במלא, שעי"ז מתלבש הנס בטבע), והחידוש דשלמה הוא שהשמה צריכה להיות בר בעצמותך שמחבר שני העניינים, שכן אומר בר בהקדוש ברוך הוא (ולא בר בעצמותך), כי כח העצמות שמוגלה בנסים הוא זהה שמאחד ב' הבחינות דקדוש וברוך.

ט) וממשיך במדרש בר ביראטר בר בתורתך בר בישועתך, דהמ舍ת העצמות היא ע"י היראה. וכמباואר בכ"מ⁴¹ החלוקת בין אהבה ליראה, דעת"י האהבה, כיון שהיא מציאות והתפשתו, מגיעים בהגילויים דאורא"ס (התפשטות), ודוקא ע"י היראה שהיא ביטול, ועד ביטול שמצד עצם הנשמה, מגיעים בהעצמות. אבל, זה שע"י היראה מגיעים בהעצמות, הוא בהעלם, ובכדי שיהי גילוי העצמות הוא ע"י התורה, תורה אור⁴². דוגם שהבטול דיראה הוא מצד עצם הנשמה, דרש הנשמות הוא לעלה משוש התורה⁴³, הרי הגילוי דכל עניין (גם דרש והשומות כמו שם מושרים בהעצמות) הוא ע"י התורה.

ויש להוסיף, דמכיוון שאסתבל באורייתא וברא עולם⁴⁴, כל ההמשכות שבulous הם ע"י התורה. ושני העניינים דמלעלת מהטבע (בל"ג) ודבטע (גבול) שבulous, נשכים משנה העניינים דבל"ג וגבול שבתורה. וכמבאואר בכ"מ⁴⁵ עה"פ⁴⁶ עיטה אור כשלמה, שגליה דתורה (השלמה דתורה) היא במדידה והגבלה, ופנימיות התורה (האור דתורה) הוא ביל' גבול. וע"י היחוד דשני העניינים בתורה, שהగיליא והפנימיות הם תורה אחת, ובפרט ע"י עסוק התורה באופן שבלימוד הנגלה נרגש אצלו בגilioי הפנימיות דתורה (הנפלאות שבתורה), ע"ז נמשך בעולם החיבור דמלעלת מהטבע עם הטבע, ובאופן שגם בהטבע יהיה נרגש בגilioי הנפלאות שלמעלה מהטבע.

וזהו בר ביראטר בר בתורתך בר בישועתך, שבתחילתה צ"ל ביראטר שע"ז ממשיכים את העצמות, ולאח"ז בתורתך (תורה אור) שע"ז נעשה גילוי העצמות, ומהזה נמשך להיות בר בישועתך, דוגם שהוא במצב שהזוקקו לישועה, וגם לאח"ז (כיון שנמצאים עדין בಗלוות), הישועה היא בלכושי הטבע, מ"מ נזכר בה בגilioי, ובאופן דראן כל אפסי ארץ, שהוא נס גילוי שלמעלה מהטבע.

(41) קונטרס העבודה פ"ג (ע' 18).

(42) משליו, כג.

(43) ראה ד"ה אז ישר תرس"ה (סה"מ תרס"ה ע' קיט ואילך). עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' רח ואילך). ה"ש"ת פ"ג (סה"מ ה"ש"ת ע' 61 ואילך). ובכ"מ.

(44) זה כ"ב Kas, א-ב.

(45) המשך עטר"ב כ"א ספ"ח. סה"מ ה"ש"ת ע' 67. ועוד.

(46) תהילים קד, ב.

כאחד, מ"מ דוקא אז מרגיש המיצר. והענין הוא, כמו שמאבר שם⁵⁶ בארוכה דשם הוי' הוא בח' גילוי או. דזהו כללות החילוק בין שם הוי' לשם אלקים שם בח' אוROT וCOLIM, דהו' עניינו אוROT ואלקים עניינו כלים. ומאבר שם עניין שם הוי', דהנה יש ב' שמות הוי', וכך שאמורים קודם י"ג מדות הרחמים וקרוא הוי'⁷¹ כי ופסיק טעמא בין ב' השמות⁷², הינו בח' הציגו המבדיל ומפריש בין ב' השמות השכל מהשפיע אל המקביל זה צ"ל ד' מדיניות בההשפעה, הנזרקות בד' אותיות שם הוי'. והענין הוא, דהנה התחלת שם הוי' היא אות יו"ד. דקודם ישנה נקודה בלי ציר אוBL לאחריו זה נשך (למטה יותר) בנקודת הוי' ד' שיש בו איזה ציר עכ"פ. דהנה המשפע כמו שהוא מצד עצמו שאל ערך למקביל, ואפילו מעניין ההשפעה למקביל, ובכדי שתהי' איזה התחלת שיהי' שיק השפעה צריך המשפע לצמצם שכלו ונשאר רק נקודה מכל העניין שלפני זה, היהו שזו היסום והחוותם. אבל מ"מ זה נקודה בלבד ציר כלל, כיון שנקודה זו אינה ההשפעה, וגם לא שורש של ההשפעה אלא אפשרויות להשפעה בלבד, ונקודה זו בלבד ציר מלאה כל מקום החיל אוIK ששייר שם עניין החיל). אמן, לאחריו זה צ"ל גם התחלת ההשפעה, ומשום זה גם זה צ"ל באופן של נקודה, כמבאואר בכמה מקומות⁷³ בראשית הגילוי בא רק בבח' נקודה, אבל כיון שנקודה זו שייכת כבר להשפעה, לכן בא בצייר דאות יו"ד, דאות יו"ד היא נקודה בעלמא אבלAuf"כ היא בבח' ציר. ואח"כ הוא הא/, שזהו ע"ז שהשפיע מציר בעצמו פרטני הנקודה שיש בו ציר, ועוד ע"ז הוא למעלה במי נמלך בנסיבותיה של צדיקים⁷⁴. כמו שמאבר הרבה המגיד⁷⁵ המשל בזה, שזהו דוגמת האב המציר בעצמו את בנו, ועוד ע"ז הוא למעלה מה שעלה במחשבתינו ית' הנחת רוח והעתונג שיהי' מעבודת הצדיקים, שהצир בא באורך ורוחב ושתה. אמן, כל זה הוא עדיין כמו שהוא אצל המשפע, בהשערתו, ובכדי שההשפעה תבוא בפרטים לפי ערך המקביל צ"ל עוד צמצום, ואח"כ הוא המשכה מלמעלה למטה אל המקביל. וזהו עניין אותן ו', שמורה על המשכה מלמעלה למטה ובראשו יו"ד, עניין הצמצום. ואח"כ הוא הא' אחרונה, שענינה מה שלאחר צמצום הוי' ד' שבחו', הנה נחלקת ההשפעה לאורך ורוחב, ובפרט בעניין השטה. והנה ע"פ שgem בה' ראשונה ישנו צמצום (הוי' ד') ואח"כ שטח (ה' ראשונה), כמו בה' ראשונה, מ"מ יש ביןיהם חילוק בבח' אין ערך. מבוטן המשל בזה באדם התחתון, דענין הוא הוו"ע המדות, והוי' ד' וה' ראשונה הוו"ע השכל. וריחוק הערך שבין של למדות הוא כל כך עד

(74) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, א (ג).

(75) או"ת, ב, ג (בחוצאת קה"ת, תש"מ ואילך –

סימן 1. שם, ד (סימן ח). והוא גם לקו"א ואו"ת

בתחלתם.

(71) תשא לד, ג.

(72) זה ג' קלח, א.

(73) תמא מקץ מ, א. סה"מ תש"י ע' 81. ובכ"מ.

שהם הפקים זה מזו. ועוד יותר, הנה מבואר בהדרוש להבין עניין תקיעת שופר עפ"י כוונת הבש"ט⁷⁶ שמצד הריחוק שלא בערך שביןiscal למדות המשכה שביניהם ציל ע"י מוצע דוקא. וכן הוא באדם התחתון, דשכל ומדות הם שלא בערך זה זהה, וכל שכן שכן הוא למעלה, מתחילה מכמו שהוא בשם הו"י שבתחלת הי"ג תיקוני דיקננא, בעתיק ואריך, שהריחוק שבין י"ה להו"י שבו הוא ריחוק שבאיין עירוב. דזהו בהחילוק שבין ה' הראשונה, ועאכ"כ בריחוק הערך שבין הי"ד שמננה נמשכת הו"ז להי"ד די"ה, שבתחלת שם הו"י. וכל זה הוא בשם הו"י שהוא בח"י האורות, שהוא למעלה ממש אלקים, שענינו מדידה והגבלה, עד להעילי ה כי עליון שבשם אלקים, שהוא בח"י הכלים, כਮובן מהמאמר.

ובזה היא הבקשה דמן המיאר קראתי י"ה, אכן שאוחז (ער האلط) בהו"י שלמעלה מלאקים, כנ"ל, מ"מ הוא במייצר היהת שבזה ישנים חילוקי מדריגות הנ"ל, כולל האותיות ו"ה. ועל זה היא הבקשה שiomשך משם הו"י שלפנוי הצמצום, שמצד בחינה זו גם ו"ה הוא בכח"י י"ה. ויבן זה מכח הרצון שבאים התחתון, דינה כה הרצון הוא למעלה מהכחות פנימיות. כי בכח הרצון, הנה ע"פ' שישנים חילוקי רצונות פרטיטים, מ"מ עיקר הרצון, שהוא התקוף שברצון, הוא בכל הפרטיטים בשווה. דזהו מה שאמרו רוז"⁷⁷ אל תהיו יושב ושוקל במצוותי של תורה, קלות שבקלות וחמורות שבחומרות, דעתם הדבר הוא, כי אף שיש בהם חילוקי פרטיטים, מ"מ יכולן הן ציווי ורצון הכרור. וכמו שבציווי המלך וקבלת על המלכות אין חילוק באיזה פרטיטים יהי', כי ככלם הם בשווה כמו שנותל⁷⁸, הנה עאכ"כ למעלה, ואילו נצטינו לחוטבו עצים הנה וזה בשווה ממש, ויש בוזה אותו התקוף, כמו בצווי היכי גדול שבו סגולה וציווי וכו"ו⁷⁹. ועוד"ז הוא בענין הרצון, אכן שברצון ישנים פרטיטים הכלולים בהרצון, ועוד שישנים ג' מדריגות שליל י"ן היא המשכה מהרצון פשוט לפרטיטים, דבחינה א' היא בכח"י כלל, והב' היא בכח"י פרט, והג' היא למעלה מכלל ופרט גם יחד, הנה מ"מ התקוף הוא בשווה בהרצון כליל כמו בהרצון פרטיט, כמבואר בכמה מקומות. והודוגמא מהו יובן למעלה בשם הו"י שלפנוי הצמצום, שמצד בחינה זו הנה גם בח"י ו"ה היא בכח"י י"ה.

ועפ"ז יובן עניין הבקשה דמן המיאר קראתי י"ה, אכן שכבר נתנו לו כל העניינים בגשמיות ורוחניות, ועוד שיש לנו גם כל העניינים בכלים וגם באורות, אבל מ"מ זהו בח"י אורות דשם הו"י, שמהיה' נמשך אח"כ אותן ו', שבתחלתה היא אות יו"ד שענינה צמצום, ואות ו' זו היא בכח"י אין עירוק לי"ה, כי (ע"י הצמצום) נעשה

(78) שיתח ליל ער בער ר"ה תשל"ח (שיעור קורש סידור) (עמ ד"ח) רמד, ד.
(79) ראה לקו"ת שלח מ. א. המשך תרש"ו ע' נד.

(76) ראה ירושלמי פאה פ"א ה"א. וראה דבר פ"ז, ב. תנומא עקב ב. ליל"ש יתרו רמזו חזר.

כמו שמתלבש בעולםות. אבל בהגילוי, העניין דהרמת הטבע הוא נעללה יותר. דבנהנס עצמו, הגילוי دائור הסוכב, אין לאדם השגה זהה. שלכן נק' הנסים בשם נפלאות, דפלא הוא שאינו מושג בשכל. ולא עוד, אלא שכשאדם רואה דבר פלא הוא משותם על זה, דהשתומות הו"ע הביטול. וכך עניין ארבעה שERICIM להודואה³⁶, דהודואה (על הנס) הו"ע הביטול. דכמו שבבעלום, עניין הנס הוא שהטבע מתבטל [דכיוון שהנס בא מהgiloy דעצמות או"ס שלמעלה מהעולם, שהעולם אינו יכול לבלgo, נעשה עי"ז ביטול הטבע דעולם], עד"ז הוא בנונג להאדם, עד"ז הנס הוא בא להודואה וביטול. משא"כ העניין דהרמת הטבע, שהgiloy דשם הו"י שלמעלה מהטבע מתלבש בטבע גופא, על זה כתיב³⁷ דעו כי הו"י הוא אלקים, ידיעה והשגה. וכיוון ששמהח היא בבניה דוקא, משא"כ בחכמה שלמעלה מהשגה אין שיקד שמהח³⁸ אף שגמ' החכמה היא שלכל, אלא שהיא נקודה כללית ואנייה בהתיחסות. דזזה מובן במכ"ש בנונג לפלא שלמעלה מהascal], لكن יש Kas"d לשמה בימי. ויש להוסף, ביום, דהטעם על הקס"ד לשמה בהיום שנעשה בו הנס (העניין דהרמת הטבע) הוא, כי עניין זה הוא יומם, אור וגילוי (שבא בידיעה והשגה).

ובא שלמה ופירש נגילה ונשמהח בך בהקב"ה בך ביראתך כי, דפיירוש בך בהקב"ה (שפירוש שלמה) הוא בהקב"ה עצמו שלמעלה גם מסוכב. וכמבואר במכ"ם³⁹ דפיירוש בך הוא בך בעצמותך. דהחוידוש של שלמה (ההכם מכל אדם⁴⁰) הוא דרש הנסים הוא מהעצמות. דזה שהgiloy דשם הו"י שלמעלה מהטבע מתלבש בשם אלקים בgmtaria הtemp, (עדין זה הוא בכל הנסים, גם בהנסים בהנסים המלבושים בטבע, הנקנים דחנוכה ופורים) שהוא נס (הgiloy דשם הו"י) שלמעלה מהטבע, הוא בכח העצמות שמחבר ומאחד שני הפקים.

וזהו הקשר דשני הפירושים בנגילה ונשמהח בך, בך בהקב"ה (כפירוש המדרש) ובך בעצמותך, כי החיבור והיחود דקדוש וברוך (סוכב ומלא) הוא בכח

(34) המשך ער"ב ח"ב ע' תחצה. וככ"מ.

(35) סידורו (עם דאי"ז) מה, ד. פירוש מ"ס פ' קלט.

(36) ברכות נד, ב (במשנה). רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ח. טושו"ע או"ח ר"ס ריט. סדור ברכות הנחנין לאדרה"ז פ"ג ס"ב.

(37) תהילים ק, ג. וראה פיה"מ שם פק"מ (צב, ד).

(38) לקו"ת צו יא, ג. ואילך. פיה"מ פקמ"ח (צח, סע"א ואילך). ובארוכה – ד"ה שמה תשמה תרנ"ז בתחלתה.

(39) ראה בהמאמר דבעל הගולה בסופו. אוח"ת דרושים לסוכות ע' א'תשס. סה"מ הintosh"א ע' 94. בהנסמן להלן הערכה.
54. ראה מלכים-א ה, יא.

שם הו' שלמעלה מהטבע הוא באופן שטהבע (הנמשך שם אלקים) בטל ע"י הגילוי, שידוד מערכות הטבע, וענין נס מלשון הרמה שהגilio דשם הו' הוא באופן שטהבע (הנמשך שם אלקים) מתעללה בהאור דשם הו', הוא (בעיקר) בהנסים המלובשים בטבע. אלא שאעפ"כ, מזה שגם הנסים שאינם מלובשים בטבע נקראים בשם נס מלשון הרמה, מוכן, שגם ע"י נסים אלו נעשה הרמה ועליה בטבע. דהיינו²⁸ שידוד הטבע שע"י הנס הוא רק בפרט אחד ולא בכללות הדבר [כהנס דקייעת ים סוף, שהשינוי (שידוד הטבע) הי' רק בזה שהמים נצבו כמו נד וכחומה]²⁹, אבל עצם חומר המים נשאר כמו שהוא מקודם³⁰, נמצא, שגם בנסים אלה, הא גילוי דשם הו' הוא בתלבשות בטבע של כללות הדבר שנעשה בו הנס, וע"ז נעשה בו הרמה ועליה³¹. וזהו אומרו אין אנו יודעים במה לשמהו אם ביום או בהקב"ה, דבר כל נס יש שני העניינים דיום וധקב"ה. דהרמת הטבע שע"י הנס הוא יום. וכן כל (סעיף ב' וג') דעת הנס געשה הרמה ועליה בזמן (היום) שבו געשה הנס. והנס עצמו, שענינו הוא למעלה מהטבע, שרש המשכתו הוא מאואס' שלמעלה מעולמות (אור הסוכב) כמו שמאיר ומתגללה בעולם³² באופן סוכב ומكيف, הקדוש ברוך הוא. וכמברואר בכ"מ³³ דזה שקוראים אותו ית' בשם הקדוש ברוך הוא, קאי על עצמות ואואס' שקדוש ומבדל מעולמות כמו שהוא הנמשך (ברוך מלשון המשכה) בעולמות באופן סוכב ומكيف. ואין אנו יודעים במה לשמהו אם ביום או בהקב"ה, כי בכל אחד מהם יש מעלה שאינה בהשנין. דדרגת האור, הנס עצמו (הענין דשידוד הטבע) הוא נעללה הרבה יותר מההרמת הטבע שע"י הנס. והנס עצמו (שידוד הטבע) הוא הא גילוי دائור הסוכב שלמעלה מעולמות, משא"כ הרמת הטבע שע"י הנס הוא הא גילוי دائור הסוכב

(28) ראה בארכוה ד"ה נתה לאריך התשיה"ב [לעיל ע' וואילך]. וראה עד"ז סה"מ תרע"ח ע' פט. בפיה"מ פקל"ט דוגם ביטול הטבע הו"ע של הרמת ועלית הטבע. אבל בסה"מ תרע"ח שם מבואר כפניהם.

(29) לשון אה"ז בשעה יה"א פ"ב. וראה לקו"ש חיז' ע' 90 הערכה.

(30) שגם הנס דקייעת טעם סוף הוא יש ולא יש מאין (ראה בשעה יה"א שם).

(31) להעיר מפרש"ע ה"פ חותק כא, ח "ולפי שהוא גבוח .. קוראו נס". הריו, דב"ג נס" שני עניינים: שהוא עצמו גבוח ומרומם, וכן מלשון הרמה, שליל ידו געשה הרמה בענין שני. ועפ"ז יש לומר, דזה שהנסים שאינם מלובשים בטבע נקראים בשם נס (בעיקר) מפני שהם עצם הם גם גבוחים (אלא שיש בהם גם הענין דנס מלשון) הרמה, הרמת הטבע). וראה סה"מ תרע"ח ע' פט "נס הוא ל' רוממות גילוי בח' רוממות הא"ס שלמעלה מהטבע .. ולכן בהנס מתבטל הטבע", ולאח"ז מוסיף עוד עניין "נס שהוא ל' רוממות היינו רוממות הטבע".

(32) דמארו הסוכב עצמו, כמו שהוא למעלה מהתגללה בעולם אפילו לא באופן דמייף ("קדוש" שלמעלה מ"ברוך") אין שיין גם הענין דשידוד וביטול הטבע.

(33) לקו"ת תזריע כב, ג. וראה שם כד, ד זה שמהמחייבת דקייעת זכו להgilio דקוב"ה אמר תhor הוא שהשיגו, "יק גילוי הרצין" כי הא גילוי דקוב"ה הוא בח' מكيف ובסוכב. ומה מוכן, שגם המשכה עניין "ברוך") בהקב"ה הוא לנמשך באופן דמייף, כמו שהוא קדוש ומבדל.

שינוי בעצם האור. ולגביה י"ה (שם הו' שלמעלה מהצמצום) הנה כל הבדיקות (גם שם הו') הם בבח"י מצטר. ולזה בא הבקשה קראתי י"ה. וכך אמורים מן המיצר דוקא לפני תקיעת שופר, אף שכואורה אז הוא במצב של מרחב, כנ"ל, כי דוקא שכבה לתכלית השליםות שהקב"ה נותנת לו למלعلا לאחר חדש אלול, ויב"ב ימים anschטטטילוטין והיו גודלי מדינה יושבים במאצ'ה המדינה, חד אמר אנא נסיב איסטרטילוטין לגבי, ואיסטרטילוטין, חד אמר אנא נסיב איפרclin לגבי, ועוד אמר אנא נסיב איסטרטילוטין לגבי, לאיתא במדרש³⁰ مثل מלך שנכנס למדינה והוא עמו דוכסן ואיפרclin והי שם פיקח אחד אמר אנא נסיב מלכאכו. ולכואורה צרייך להבין דמהו גודל העניין שבסה צרכיים לפיקח דוקא, שהרי דבר פשוט הוא שר ודוכס אינם מגיעים למלעת המלך. אך א' הביאו רום שבזה הו"³¹, דהמלך עצמו מתגללה (גייט זיך א羅יס) גם בשם אלקים ובשם הו' (דוגמת השרים, להבדיל), ולזה צרכיים לפיקח שיבחר בהמלך, כיון דאף דהתחלת שם הו' היא ביה', מ"מ אח"כ נמשך מהם גם בו'ה. דה' אחרונה היא שלא בערך מה' ואשונה, מכובן מזה שה' אחרונה היא השיטה דעתך ר' משא"כ ה' ראשונה היא השיטה דעתך י"ז.

והנה מבאר כ"ק אדמור' הצע"צ ברשימותיו על הכתוב מן המיצר³², דשופר הוא בבינה. ומקשה דא"כ יפלא איר בבינה שייך צד א' צר על שם מן המיצר קראתי, הלא בינה היא דורך, עלמא דחירטו³³ [שהיא למעלה מדידה והגבלה] כו', ובחי' מיצר במלכות כו'. ועל זה מבאר שהשופר אעפ' שעיקרו בבינה [ובידיוע דעתין השופר הו"ע התענוג, כמאמר שפרו מעשיכם], הנה הבינה מרגשת בחו' מן המיצר שבמלכות, ע"ד מ"ש³⁴ בכל צורתם לו צר כו. וזה מדרש במדרשי תילים סימן כ' עה"פ יענץ ה' ביום צרה, זה שאמיר הכתוב³⁵ קראני ואענחו עמו אנחנו בצרה, אמר ר' יודן לאשה שהיא עם אמה כו' ובשעת ליהודה היתה מצוחה מלמטה ואמה שומעת קולה למעלה ומצווחת גם היא בנדגה כו', הר' כי למעלה בاما עילאה שהיא בינה כו' מגיע צער בתה שהיא המלכות. וזה שהשופר צדו א' רחב וצדו אחד צר [ולכן גם התחלת תקיעת שופר היא באמירת מן המיצר], כי בינה מצד עצמה היא בבח' רוחב, אך מצד המלכות היא בבח' צר. ועפ"ז מתרץ כ"ק

(84) איכ"ר פ"ג, כד. וראה גם דבר פ"ב, לד.

(85) ראה גם (באו"א) ד"ה יהי ה' אלקינו עמנו יישע' ט, ט.

(86) עה"פ. וראה גם יל"ש שם רמז תרעט.

(87) תהילים כ, ב.

(88) שם צא, טו.

(80) איכ"ר פ"ג, כד. וראה גם דבר פ"ב, לד.

(81) ראה גם (באו"א) ד"ה יהי ה' אלקינו עמנו יישע' ט, ט.

(82) אוחה לתתחלים (יהל אור) ע' חטט ואילך.

(83) ראה לקו"ת אמרו לו, ג. ר"ה ס, ב. וש"ג. מאמרי אדרה מא"ע דברים ח"א ע' ס. וש"ג.

אדמו"ר הצע"צ⁸⁹ מ"ש לעתיד לבוא (ויהי כן בקרוב ממש) והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול גוי⁹⁰, דהקש⁹¹ מי נפקא מינה אם השופר גדול או קטן [דהרי מה חידוש יש בזה שהשופר הוא גדול, כי כביש להשופר שיעורו הרו' הוא כשר עם כל הידיורים]. ובואר שם דיש לומר כי הנה השופר צ"ל צדו א' קזר וצדו א' רחוב, שזהו המורה על מלכות ובינה, אך בשופר קמי המקום הזכר הוא צר ממש כו' אבל לעתיד לבוא שיהי התגלות שופר גדול כו' כיון שהשופר גדול אז גם המקום הזכר שבו הוא בודאי אינו צר כל כו'. דהיינו, שהמיצר דמדרגה העליונה הוא למלטה יותר מהמרחב שבמדרגה שלמטה הימנה. כמובן ג"כ מהענין דבכל צורתם לו צר (שהו עניין מה שבינה מרגשת המיצר דמלכות), שאינו דומה הזכר שלמעלה להצער שלמטה (צתרם). וזהו ג"כ מה שנת"ל דהגם שכבר יש מרחב בכל הענינים מ"מ אומרים הקရיאה דמן המיצר, אלא שככל מדריגה עניין המיצר הוא לפ"ז ערך המדריגה. ועוד"ז הוא ג"כ בעבודה, שלפי ערך כל מדריגה הו"ע המיצר (והמרחב). בתחום פועל שיהי המרחב מן המיצר שחומריות, שע"ז יוצא מחומריותו (ונעשה אois חומריות), שהחומריות מתחפה לגשמיות, ואח"כ עושה מהגשמיות רוחניות⁹², שהו עניין המרחב שבהגשמיות, ולאחריו זה באים למלטה יותר, שתובעים שgam באקלות יהי' עניין המרחב, שייהי ב"פ"יה. דתביעה זו באה"ע שמדובר בכל העילויים הם עדיין עניין של מיצר היהות שאין זה אמיתית העניין, ועי' הקראי מה מיצר פועל שיהי' תיכף ומיד העניין בפה הרחוב, עניין במרחב יהי'.

והנה, עבדה זו היא הכנה קרובה לקיום היעד דזהי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול. וטעם הדבר הוא, כי ככל שופר דזמן זה ישנו מעין דהשופר גדול דלעתידי לבוא. אכן, הנה גם פסוק זה (יתקע בשופר גדול) הו"א' מפסוקי שופרות, שמביאים אותו בכל שנה (בזמן הזה) כראוי' על עניין השופרות דעתה. דזהו ראי' ע"פ תורה, ומהז מובן שככל שופר דעתה ישנו מעין דהשופר גדול, דמשום זה אפשר להביא פסוק זה בנוגע להשופר דעתה. והמעשה הוא העיקר, שייהי' בפועל ממש, וכן תהי' לנו בקרוב ממש, כתיבה וחתימה טוביה לשנה טובה ומתוקה, בכני חyi' ומזוני ורוחני בכל הפרטיהם, עד שכאו"א ישמע (וועט דערעהרן) את השופר גדול למטה מעשרה טפחים, ובאו האוכדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחו להו' בהר הקודש בירושלים⁹³, בבניין בית המקדש, ואח"כ יקbez נדחי ישראל⁹³, והיתה לה' המלוכה⁹⁴, בקרוב ממש.

————— ● —————

(92) ראה "היום יום" כז בטבת.כו אלול.

(93) רambil הל' מלכים פ"י"א ה"ד.

(94) עובדי' א, כא.

ועוד שלפעמים הם מעילימים ומסתירים לגמרי, שאין נזכר כלל שהוא נס, אין בעל הנס מכיר בנסו²⁰.

והנה ידוע²¹, דרש הטבע הוא משם אלקים (אלקים בgmtaria הטבע²²), דבכללות הוא או רה השופר שמלעלת בעולם לפי ערכם, ורש הנסים הוא שם הוי', דבכללות הוא או רה השופר שלמעלה מעולמות. ומהז מובן, דהנסים שאינם מלבושים בטבע, רש המשכתם הוא מהגליי דהוי' עצמו, שלמעלה מהתלבשות בשם אלקים, והנסים המלבושים בטבע רש המשכתם הוא²³ מהגליי שם הוי', כמו שמתלבש בשם אלקים²⁴.

ויבן זה עד"מ בכך הרצון שבאים (דרצון הוא משל ע"ל או רה הסובב), שיש בו ב' מדירות. רצון שלמעלה מטעם, ורצון שמתלבש בטעם. ובזה גופא (ברצון המלבוש בטעם) שני אופנים²⁵. דעת היותו מלבוש בטעם, נזכר בו בגilioi שביקרו הוא רצון (שלמעלה מטעם). ושהרצון מטה את השכל באופן שהשכל עצמו נעשה כפי הרצון, ונרגש בו דזה שהוא סובר כן הוא (לא מצד הטיית הרצון אלא) מצד השכל²⁶. ועוד"ז הוא בנמשל, בגilioi או רה הסובב, שיש בו דוגמת ג' דרגות הנ"ל, שהם ראש ג' הנסים בנסים, נס שלמעלה מהטבע לגמרי, נס המלבוש בטבע באופן שניכר הנס שבו, ונס המלבוש בטבע באופן שהטבע מסתיר הנס שבו.

והנה זה שנס הוא מלשון הרמה, שע"ז הנס נעשה הרמה ועלי' בטבע, והוא בעיקר בהנסים המלבושים בטבע²⁷. שהנסים שלמעלה מהטבע, הגilioi

(19) ראה תור"א מג"א ק. אואה"ת אחריו ע' תקסד. ביאוה"ז שם ע' שיז. ובכ"מ. (20) נהה לא, א.

(21) ראה סידור ופייה"מ שם. סדר החודש הרט"ז. סה"מ תרע"ח ע' פט.

(22) פרדים שער יב (שער הנתייחות) פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ז ד"ה והמרגיל (קכ"א, ב). וראה שם שער האבה ספ"א ד"ה וכדי להזכיר (נכ"ד). של"ה פט, א (דאיאת בוהר); קפט, א (ומרומז בוהר); שח, ב. שווית כמה צבי ס"ה. שער היהוד והאמונה רפ"ג.

(23) ראה פיה"מ שם פק"מ (צד, ד).

(24) והאגם התהווות הנבראות (כפי בטבעם) הוא לא משם אלקים עצמו אלא מהארות שם הוי' שבשם אלקים – יש לומו, דבנסים המלבושים בטבע, גם כלבושים הטבע מסתירים לגמרי, הגilioi דשם הוי' הוא באופן נעליה יותר. שכן הם נסים (אללא שאין מקרים בהם). וראה ל�מן בנסים שהו' דוגמת שהרצון מטה את השכל באופן שנרגש בו שהוא סובר כן מצד עצמו – אף שבאמת אין לה' מקום בשכל, והוא רק מצד הרצון.

(25) ראה עד"ז לדור"ש ח"ח ע' 5.

(26) וע"ד שוחה, דהגם שהוא סובר כן הוא מפני שהרצון מטה את השכל (ולא מצד השכל עצמו), נרגש אצלו שפהשך מצד עצמו מהי' בן (קדמוך מזה שהשוחה יעורו).

(27) וכואורה יש לומר, דהרמת הטבע הוא גם בהנסים דאין בעל הנס מכיר בנסו. ואדרבא, כיון דזהו שנסים אלו הם מוסתרים הוא מופיע שהטבע עצמו נעשה כן (כג"ל סוף סעיף ה) – הרי הרמת הטבע שביהם הוא עוד יותר.

שירה ביום (ותשר דברה וברך בן אבינועם ביום וגוי¹⁰), ובשעה שאתה עושה לנו נסים בלילה אנו אומרים לפניך שירה בלילה (השיר ה'י' לך כליל התקדש חגי¹¹).

ויש לומר, דההילוק בהזמן שבו נעשה הנס, יום או לילה, הוא בהתאם לדרגת ואופן הנס, אם הנס באופן של אור וגilioי (יום) או שהוא באופן דהעלם (לילה). ועפ"ז יומתק גם זה שהנס הוא באופן של יום, אור וגilioי¹².

ג) וביאור העניין (השייכות להזמן שבו נעשה הנס להנס) יובן בהקדמים הידוע דנס הוא מלשון הרמה¹³. דעת¹⁴ הנס נעשה הרמה ועלי' בהטבע¹⁵. דוחו מה שאומרים ברוך שעשה לי נס במקום הזה¹⁶, דגם המקום שהוא גבול וטבע מתעללה בהבליג' דהנס שלמעלה מהטבע. ומהז מובן שעדי' זה הוא בגין זמן שנעשה בו הנס, כמו שאומרים בברכת הנסים (דחנוכה ודפוריים) שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

ד) וביאור העניין בפרטיות יותר, הנה ידווע¹⁷ דבנדים יש (בכללות) שני סוגים. נסים שלמעלה מהטבע [כהנסים שהיו ביצי'ם, הפיכת מים לדם וכו' ועוד להנס דקי'ס שנהפק ים ליבשה], ונסים המלבושים בדרך הטבע. ובhem ישבם שני אופנים. שלבושים הטבע הם באופן שניכר בהם שם הרך לבוש להנס שמתחבש בהם. כהנסים דחנוכה ופורים (עודי' הנסים של הגאולה דיט'ט כסלי' ודי'ב תמו), דעם היותם מלובשים בדרך הטבע, מ'ם ה'י ניכר בגilioי (עוד שרואו כל אפסי ארץ¹⁸) הנס שביהם¹⁹. ושלבושים הטבע מעליים ומסתירים על הנס שמלבוש בהם.

(10) שופטים ה, א.

(11) ישעי' ל, כת.

(12) ראה מגילה כ, ב דזה הים עשה ה' קאי (לא רק על המעליע, אלא גם) על יום (בניגוד ללילה). וראה בהמאמר דבעל הגאולה בתחלתו (בענין זה הים עשה ה') דיום הוא אור וגilioי.

(13) פרשי' יתרו ב, ז.

(14) סידור עם דאי'ח מר, סע'ב. פירוש המלות לאדמור' האמצעי פקל"ט. אהוה'ת בשלה ע' תרשה.

(15) ברכות נד, א. רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ט. טושו"ע או"ח סורי"ח. סדר ברכת הנהנין לאדה'ז רפי'ג. וראה שער תשובה ח"א (שער התשובה פכ"ג י"ד, ג, ואילך). שער האמונה פט"ז (כט, ב.).

(16) ראה סה"מ תקס"ח ח"א ע' שע' ואילך (נוסחא שנוי). ביאו'ה'ז להצ'ץ ח"א ע' שטו ואילך.

ובאו'כה – שער האמונה שם פט"ז ואילך. בוכ'ם.

(17) להעיר ממה שאמר אדה'ז בחג הגאולה י"ט כסלו תקס"ס: "ברוך שעשה נסים לאבותינו הבעש"ט ורבינו הרכ' המגיד, בימי'ם ההם פורים וחנוכה, בזמן הזה י"ט כסלו" (ליק'ד ברך א, א. הוספה לאודה'ת חנוכה כרך ה תתריד, א.).

(18) ולהעיר ממה'ש אדה'ז בגין לגואלה י"ט כסלו: "הפלת ה' והגדיל לעשות בארץ כו' אשר נתגדל ונתקדש ברבים ובפרט בעיני כל השרים וכל העמים כו' אשר גם בעיניהם יפלא הדבר הפלא ופלא כו'" (אגודת-קדוש שלו סי' לה. וש'ג).

* בשער האמונה שם: (טז). והוא ט"ס.

בש"ד. י"ב תמוז ה'תש"י"ז

הו'י' לי בעוזרי ואני/Areaה בשונאי¹, ומידיק כ"ק מו"ח אדמור' בעל השמה והגאולה במאמרו ד"ה זה (שאמרו ביב' תמוז הריאון, תפ"ז², דמשמעות הלשון הו'י' לי בעוזרי הוא שישנם עוזרים אחרים, והבקשה היא שגם הקב"ה יהי בין העוזרים, ואינו מובן³, הרי כל ישראל מאמנים באמונה פשוטה שהוא ית' לבדוק הוא העוזר והמושיע להאדם בכל עניינו, והיאר אומר הו'י' לי בעוזרי, דמשמעות הלשון הוא שישנם עוזרים אחרים, שהם העוזרים האמיתיים, והקב"ה מצטרף עמהם. וגם צל' מהו הבקשה ואני/Areaה בשונאי (שיראה נקמה בשונאי), דלאכורה הו'י' לי' לבקש שהאויבים והשונאים יהפכו לאויבים. והגמ' דשנאתו של דוד היה רתק לשונאי הוי' כמ"ש⁴ הלא משנאריך הוי' אשנה ובתקוממיך אתקוטט, מ"מ, הרי כתיב⁵ יתמו חתאים ולא חוטאים [עדין] זה הוא גם בשונאי הוי', וכמו שראינו בהנחת רבתינו נשיאנו, ובמיוחד בעקב הגאולה, שקיבלו גם את אלו שנכללים בהסוג המذוכר בתניא פרך לב בסופו, והחויזרו אותו לモטב⁶, והוא לי' לבקש שייעשו תשובה, ומהי הבקשה ואני/Areaה בשונאי.

ולhalbין זה מקדים בהמאמר⁷ מה שאמר דוד⁸ זמירות הוי לי' חוקיך בבית מגורי, שבעת היותו נע וננד מוטל בಗירות (מגוריו מלשון גירות⁹) ומלא פחדים (מגוריו מלשון מגור ופחד¹⁰) משונאיו ומרודפיו, ה'י מתענג ושם בדברי תורה (חויקר), שהיו ערבים ומתוקים לו כמו זמירות וניגונים. ואחריך להבין, הרי יש ריבוי מיני תענוגים, ומדווע מדמה דוד התענוג שה'י לו בדברי תורה להתענוג שbezומיות דוקא. וגם צריך להבין, הרי במצוות יש' ג' סוגים, משפטים עדות וחוקים¹¹, משפטים הם המצוות שמוחייבים גם מצד השכל (כמו גזל גניבה אונאה

(1) תהילים קיח, ז.

(2) נapis בסה"מ קוניתוסים ח"א קעת, א ואילך. תפ"ז ע' רא ואילך.

(3) ראה גם רד"ה זה בלקו"ת דרושים לשם"ע (פ"ח, ב).

(4) תהלים קלט, כא. וראה שבת קטז, א. תניא ס"פ לב.

(5) תהלים קד, לה. ברכות י"ד, רע"א.

(6) ראה בהשיהה שנאומה בההתווותה בהמשך להמאמר.

(7) פרך ב. וראה שם רפ"ד.

(8) תהלים קיט, נד.

(9) ראה מזורת דוד עה"פ.

(10) ראה פרשי' ד"ה זמירות – סוטה לה, א. מזורת ציון עה"פ.

(11) ראה רמב"ן עה"פ ואתחנן ו, כ. וראה בארכונה ד"ה ויקם עדות ה'ש"ת פ"א-ב. ד"ה אם בחוקותי ה'ש"ת פ"ד (סה"מ ה'ש"ת ע' 51 ואילך, שם ס"ע 90 ואילך). ד"ה רב' אמר ה'ח"ב פ"ב (סה"מ ה'תש"ב ע' 115 ואילך). סה"מ אידיש ס"ע 45 ואילך. ובכ"מ.

ביבוד אב ואם). עדות הם המצוות שהם זוכרין (כמו שבת פסח סוכה ותפילהין), גם מצוות אלו יש להם מקום בשכל. דוגמ שascal מצד עצמו לא ה' מחייבים [ודלא כהמצוות דמשפטים שגם אל מל' ניתנה תורה היינו למידין צניעות מתחול וגזל מנמללה¹²], מ"מ, לאחרי שהتورה ציוותה עליהם, גם השכל מסכימים לה. משא"כ חוקים, הם המצוות שאינן ע"פ טעם, ורק בדרך חקקה חוקתי גזירה גורתית¹³. וצריך להבין מ"ש זמירות היו לי חוקיק, הרי פשוט שהתענוג והשמחה של דוד המלך בעסק התורה הי' בכל דין התורה (גם בהדינים עדות ומשפטים), ומהו אומרו זמירות היו לי חוקיק, חוקיק דוקא.

ג) והענין הוא, זמירות הוא גם עניין שבכח¹⁴. כדאיתא בתניא¹⁵, דמה שדוד קרא דברי תורה בשם זמירות הו"ע שבאה דאוריתא. שדוד ה' משבח את התורה בזה שחוויות כל העולמות תלוי בדקוק אחד מדקוקו הדריך התורה. והשיכות דפירוש זה לפירוש המשפט בזמירות היו לי חוקיק גו', הוא, דעת¹⁶ התשובונות במעלת ושבה התורהiscal העולמות בטלים במציאות לגבי דקוק אחד מדקוקו תורה, ע"ז פעיל בעצמוscal העולם לא יתפסו מקום אצלו, וגם כשה' לא-טוב לו בגשמיות, ה' עוסק בתורה בשמחה גדולה¹⁷. ובהמאמר דבעל הגאולה מבאר עד פירוש בזמירות היו לי חוקיק, זמירות הוא מלשון חיתוך וכריתה, כמו לומר עיריצים¹⁸. דעת¹⁹ עסוק התורה של דוד המלך, נתבטלו כל שונאיו ורודפו. וכameron²⁰ השכם והערב עלייהן לבית המדרש והן כלין מאיליהן. ויש לקשר שני הפירושים, דעת²¹ עסוק התורה באופן זמירות כהפריש בתניא, שה' נרגש אצל שחוויות כל העולמות תלוי בדקוק אחד של תורה, ע"ז נשעה, דמה שאנו מתאים לתורה, ומכך' מה שנמנג' לתורה, לא ה' לו חיota, זמירות מלשון לזרם עיריצים. ועפ"ז יובן גם מ"ש זמירות היו לי חוקיק (חוקיק דוקא), כי שני עניינים הנ"ל שבزمירות התורה (שבאה דאוריתא, ולזרם עיריצים), הם, בעיקר, מצד עניין החוקים שבתורה.

(12) עירובין ק, ב.

(13) ראה תנומה חוקת ג. שם. במדבר ר' ר' פ' חותמת. ועוד.

(14) ראה גם תרגום עה"פ: חושבן הוו ל'. ובואה"ת להצ"ע עה"פ ס"ד (יהל אור ע' תפ"ס): החכמה של הזמירות .. לעורר ההתפעלות .. וכמו"כ ענן השבחים למעלה הוא לעורר גילוי המדות.

(15) קורא"ד דוד זמירות (קס, א. ואילך).

(16) ראה קורא"ד שם. ד"ה הוי' לי בעורי תפ"ז הנ"ל פ"ב ופ"ד.

(17) פרק ד.

(18) ראה שהשר פ"ב, יב (הובא בהמאמר שם, ובואה"ת שם ס"ג – ס"ע תסא ואילך).

(19) גיטין ז, א. וראה תו"א מקץ לא, סע"ג שמביא מארוז'ל זה לענן זמירות היו לי חוקיק.

בס"ד. י"ב תМОז ה'תשל"ח

זה היום עשה ה' נגילה ונשמה בו', ובמביא כ"ק מו"ח אדמור"ר בעל הגאולה במאמרו ד"ה זה [שאמרו בחגיגת י"ב תמו הראשונה (בסעודת הودאה), בשנת תרפ"ח²², דאיתא במדרש³, אמר ר' אבין אין יודעים במא לשמה אם ביום או בהקב"ה, בא שלמה ופירש⁴ נגילה ונשמה בר בהקב"ה, בר ביראתך, בר בתורתך, בר בישועתך⁵. אמר ר' יצחק בר בעשרים ושתיים אותיות שכבתה ללבתורה, בר' תרין כי עשרין, הרי בר. ובדוק במאמר, מהו אומרו אין יודעים במא לשמה אם ביום או בהקב"ה, דמכיון שהוא עשה ה' [הינו], הרי מובן לכורה שהשמה צריכה להיות מצד עצמו אלא שהוא היום עשה ה', הרי מובן לכורה שהשמה צריכה להיות בהקב"ה, ומהו אומרו אין יודעים במא לשמה אם ביום או בהקב"ה. וגם מה הם ג' הענינים דיראה תורה וישועה. וגם צ"ל המאמר דר' יצחק בר בעשרים ושתיים אותיות כו', הרי בר בפשטות הוא בר בהקב"ה, ולמה מפרש בר בעשרים ושתיים אותיות.

ב) והנה ביאור מעלה היום (ועוד שיש קס"ד לשמה בהיום) הוא⁶, כי היום שבו נעשה נס⁷ הוא יום נעלה. ושני עניינים בזה. דהיום שבו נעשה נס הוא יום זכאי מצד עצמו (גם מוקדם), שכן נעשה בו נס, כי מגללין זכות ליום זכאי⁸. ועוד דעת⁹ הנס שה' בו, נעשה יום זכאי ויום סגולה וכו' (עוד יותר מכמו שה' לפני זה). ולא עוד אלא שביום זה עצמו עיקר העילוי הוא בחזמן הפרטיו (יום או לילה) שבו נעשה הנס. כדאיתא במדרש¹⁰ בשעה שהיא עשויה לנו נסים ביום אנו אומרים לפניו

(1) תהילים קיח, כד.

(2) ולאחר עשרים שנה – בשנת תש"ח – ציווה בעל הגאולה להדריס את המאמר (בהוספת קיזורים וכו') בكونטרס חג הגאולה י"ב-יג תמו ה'תש"ח (סה"מ ה'תש"ח ע' 239 ואילך). ולאחר מכן נדפס גם בסה"מ ה'תרפ"ח ע' קנג ואילך.

(3) שהשר פ"א, ד (קרוב לסופו).

(4) שה"ש א, ד.

(5) כ"ה בהמאמר דבעל הגאולה. ולගירסתנו במדרש הסדר הוא: בישועתך בתורתך ביראתך. ואולי גם בהמאמר הכוונה להסדר מסוfoo לראשו. וראה בסוף המאמר דבעל הגאולה. וראה גם לקמן סעיף ט. ראה עד"ז פירוש מהרו"ז לשחש"ר שם.

(6) להעיר, נפסק זה היום גו' בא בהמשך למ"ש לפני זה היא נפלת בעיניינו. ובמצודת דוד שם "שלא יורה עליו הטבע".

(7) תענית כת, א. ולהעיר, שכ"ה בנווגע לי"ב תמו – שוגם מוקדם ה' יומ זכאי, ובקשר לבעל הגאולה יומ ההולדת שלו.

(8) ב"ר פ"ז, ב – הובא גם בפירוש מהרו"ז לשחש"ר שם.

והנה⁶⁷ עכובה זו לעשות לו ית' דירה מתחתיתים היא ע"י שMOVEDIA מן הגלות ומשחרר את כל ניצוצות הקדשה הנמצאים בדברים חומריים ובדברים גשמיים. וזה הוּי לִי בְעֹזֶר, עוזרי לשון רבים הינו הרבה עוזרים, דקאי ניצוצות הקדשה. הינו דע"י המשעים טובים שעשוה, הרי ע"י כל מעשה טוב הרי הוא משחרר ומגלה ומעלה ניצוץ קדשה מגלותו ומהזרו למקומו ורששו, הנה ע"ז הרי הוא מקבל עוזר וסיעו בעבודתו. והוא גם לשון הבא לטהר אחריהם מסיעין לו, דהיינו שמתהר גופו ונפשו הבהמית וחילקו בעולם, ומתהר את כל אחד שיכל להגע אליו, ועד לאhabit לרעד כמור⁶⁸, הרי אז כל אלו מסיעים לו בעבודתו.

והנה מי שיש לו מנה רוצה מאתים⁶⁹, דיש לו נתינת כח בעבודתו בכל העניינים הנ"ל להעלות בקדש, יותר ממה שפועל ברגע שלפני רגע זה, והולך מיחל אל חיל בעבודתו. וע"ז בא אל קיומ היעוד⁷⁰ וישראל עושה חיל, שראויים זאת בענייןبشر, בקרוב ממש, בכיאת משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא, שנאמר עליו ודוד עבדי נשיא להם לעולם, דזה קשור עם עבדי דודא, העבודה בה"י עבודות, העבודה דחוקים הנ"ל⁷¹. ועד"ז הוא בהענין שפועל בכל העולם, כמו"ש לפני זה⁷² וקרקר כל בני שת, דקאי על כל העולם, כפרש"י, וכמ"ש⁷³ ויריד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, לעבדו כולם שכם אחד. וההכנה לזה היא כבר בימי הגלות, דאו טועמי חיים זכו⁷⁴, שטועמים מכל תבשיל ותבשיל כבר בערב שבת הגאולה, והוא מלכים אומניך ושורותיהם מניקותיך⁷⁵, וכמ"ש במזמור קב (שבתיהלים) תפילה לעני גוי ויראו גויים את שם הוּי וגוי⁷⁶, עד כי בנה הוּי ציון נראת בכבודו, בגאותה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(83) בלק שם, י.ח.

(84) תhalim עב, ח.

(85) נוסח תפלה מוסך דשבת. וראה פע"ח שער (יח) השבת רפ"ג. ועוד. ראה לקו"ש חט"ז ע' 282. ח"כ 173.

(86) ישע"י מת, כ.ג.

(87) פסוק טז.

(79) קדושים יט, י.ח.

(80) ראה קה"ר פ"א, י.ג. פ"ג, י. רמכ"ן ובחיה

ס"פ חי"י שורה. שעורי תשובה (ローイ) ב, כ.ג. מנוחה"מ

להרוי" אלנקווה ח"ד פ"י"ד ע' 250.

(81) בלק כד, י.ח.

(82) וראה ד"ה ודור עבדי הארץ"ט (סה"מ תרצ"ט

ע' 191 ואילך. שם ע' 195 ואילך).

כ) והענין הוא, דשתי חלוקות הכלליות שבמצוות²⁰, מצוות דעדות ומשפטים שיש עליהם טעם ומצוות דחוקים שלמעלה מהטעם, הם שני עניינים כללים בעבודת ה', העכובה דעתם ודעות (משפטים) והעבדודה דעתם שלקבלת עול (חוקים), שצרכיהם להיות בכל מצוה ומצוה. והענין הוא, דבמצוות יש שני עניינים²¹. א', שהמצוות הם רצונו ית', רצון שלמעלה מטעם. דעתן זה הוא בכל המצוות בשואה. וב', דלאחרי שהרצון נتلبس בחכמה (דתוורה), הנה ע"ז נסוך טעם לכל מצוה, וגו"ז שע"י כל מצוה נמשך אור וגilio פרט. דזוזו מה שרמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברים דמלכא²², דכלابر הוא כליל לכך פרט²³. וטעמים אלו הם מצד חכמה דתורה כמו שהוא למعلלה. ומה נמשכו (ע"י ריבוי השתלשלות) טעמי המצוות שבגלילא דתורה (הטעמים דעדות ומשפטים כמו שהם בפשטות)²⁴. וזהו מה שבקיים המצוות צrisk להיות שתי כוונות, כוונה כללית וכוונה פרטית²⁵, שמצד הרצון (שלמעלה מטעם) צ"ל הכוונה כללית (קב"ע) לקים רצון ה', ומצד הענין דעתם המצוות צ"ל הכוונה פרטית השיכת אותה המצווה.

וזהו מה שני העניינים דחוקים ומשפטים הם שני עניינים כללים שככל מצוה וממצוה. שגם המצוות דעדות ומשפטים שיש עליהם טעם צrisk לקיים (בעיקר) מפני שהם רצון ה', כמו החוקים²⁶. וכן לאידך, שגם בהמצוות דחוקים יש הטעם והכוונה פרטית שבהם, מה שע"י כל מצוה (גם המצוות דחוקים²⁷) נמשך אוור גilio פרט. ויתירה מזו, דכל אחד משני עניינים אלו (חוקים ומשפטים) هو"ע כללית בעבודת האדם, לא רק בקיום המצוות אלא גם בכללות הנחתת האדם. דעתני

(20) ראה ד"ה רב"י אומר התש"ב שם, דgi החלוקת דעדות חוקים ומשפטים "הן שתי חלוקות כוללות". ועפ"ז יומתך זה שהbamאמר (dotrapf"z) מבואר רק עניין חוקים ומשפטים.

(21) ראה שער האמונה פ"ג. עתרת ראש דרוש לעשיית נח, ב ואילך. המשך תרס"ז ע' סז. ובכ"מ.

(22) ראה תקו"ז תיקון ל' (עד, א). הובא בתניא פ"ד. רפכ"ג. ועוד.

(23) בתניא רפכ"ג, דזה שהמצוות נק' אברים הוא לפני שאברים הם לבוש בהרzon. שבזה, כל המצוות (האבירים) בשואה. אבל בפשטות צ"ל, דזה שהמצוות נק' אברים והוא גם מצד עניין הפרט שככלابر – ראה לקיית בחוקותי מז, ב, דזה שהמצוות הם רמ"ח אברים והוא גם מצד עניין הפרט שככלابر – ראה גם קוו"ת בלק עא, סע"ב ש"ע"י קיומ המצוות .. ממשיכים האור בפרט להחלב במצוות באזון". וראה גם קוו"ת בלק עא, סע"ב ש"ע"י קיומ המצוות .. משלק"ת במדבר יג, סע"א, המצוות שהם פרטית שהיא אבר א' מרמ"ח אברים דמלכא". ולהעיר גם משלק"ת במדבר יג, סע"א, המצוות שהם אברינו דמלכא עד"מ י"ש בהן החלוקת". בקבוק"א (בחניא) ד"ה להבין מ"ש בפער"ח (קנה, ב; לחמשין האור למטה לורמ"ח אברין דז"א ומתקלה המשכה לתרי"ג המשוכות פרטיות לפי ערך המצוות.

(24) ראה סהמ"ץ להצ"ץ מצוות חמץ ומצה בתחלתה (כב, ב), דהטעמים שבגלילא דתורה הם בהתאם להטעמים שבפנימיות התורה "כמו הלבוש לגוף, ויש עוד כמה פנים לפנים עד אין קץ ותכלית".

(25) תניא רפמ"א. שעה"א ועת"ר שבחורה "כמו הלבוש לגוף, ויש עוד כמה פנים לפנים עד אין קץ ותכלית".

(26) כאמור במאמר פ"ג. וראה באורכה ד"ה ת"ר מצות נ"ח כו' התשלה"ח (קונטרס חנוכה התשלה"ז סה"מ חנוכה ע' קעה ואילך) ס"ד. ושם.

(27) שהרי גם המצוות דחוקים הם אברים פרטים מרמ"ח אברים דמלכא. ומה שהם חוקים – יש לומר, שלא נתפרש טעםם בוגלה דתורה.

המשפטים הוא (כמפורט בהמאמר²⁸) לשפט כל דבר, אם זה מתאים ע"פ הכל הכתוב בתורה, וגם כשמדובר מצד עצמו אין בו שום שמצור, צריך לשקל היטב אם זה לא יגרום חילשות באיזה מצוה או מנהג ישראל, שאז צריך לדחות את הדבר מכל וכל. וענין חוקים הוא העבודה דקבלת על מלכות שמים, שצרכה להיות לא רק בעט קיום מצוה אלא ממשך כל היום.²⁹

וזהו זמירות היו לי חוקיק (חוקיק דוקא), דכוונת הכתוב בחוקיק היא (לא להסог דחוקים, כ"א) לכל המצוות, כאשר קיומם (וכן למידם) הוא מצד ציווי וגוזרת הקב"ה (באופן דחוקיק, חוכה חקקתי גזירה גורתי), אזי דוקא זמירות היו לי. והענין הוא, דזה שכל העולמות בטלים במצבות לגבי (דקוק אחד מדקוק) תורה, הוא בעיקר מצד זה שרש תורה הוא בכתיר של מעלה מהחכמה, שמצד בחינה זו, המצוות וכן כל דקדוק ההלכה שביהם, הם מצד זה שכן עליה ברצונו ית', רצון של מעלה מטעם. דבחינת התורה כמו שנשכח בהחכמה, מכיוון שהמצוות והדקוקים שבהם (מצד בחינת החכמה) הם מצד הטעם, שב כדי שע"י התפילה ישנו רוחן העליונים בעולמות אחרים לאופן זה דוקא, הרי בהכרח שיש מגורי, דכשעסק התורה שלו הוא באופן שיזדע ומרגיש שכדקדוק התורה הם מצד זה שכן עליה ברצונו ית' (חוקיק), אזי נרגש אצלו איך שכדעלם בטלים במצבות לגבי דקדוק אחד מדקוק תורה, ובמילא, הדברי תורה שלומד הם לו זמירות (תענוג ועשועים) גם בבית מגורי, כי כל הרדייפות שסובל משונאי אין תופסים מקום אצלו, ויתורה מזו, שע"ז נמשך כן גם בעולם, שהשונאים והרודפים מתחבטים, זמירות מלשון לזרם עריצים.

ז) וביאור העניין בעומק יותר, יובן בהקדם תחילתה עניין עדות. שגם עניין זה הוא בכל המצוות (גם בהמצוות דחוקים ודמשפטים), ע"ד שנת"ל בנוגע

למשפטים וחוקים. והענין הוא, כמו שסביר בעל הגאולה בהמאמר ד"ה ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל³⁰, דמה שהמצוות (גם המצוות דמשפטים וDH) נקי עדות הוא לפיהם ממשיכים ומගלים העלם העצמי דעתו אוא"ס, של מעלה מההעלם השיך לגילוי. דכמו שענין העדות בנסיבות הוא על דבר הנעלם דוקא, ועל דבר הגולי אין שיק עדות, מכיוון שהוא גלי, ואפילו על מילתא דעבידא לאגלי.

(28) פרק ג. וראה גם ד"ה ויקם עדות ה"ש"ת ספ"ב.

(29) ראה קונטרס העבודה פ"ב.

(30) תהילים עח, ה. ולהעיר, שהקफיטל תהלים דבעל הגאולה (שמתחילה ב"ב תמו שנה זו תש"ז) הוא מזמור עת.

(31) דשנת ה"ש"ת (נדפס בסה"מ ה"ש"ת ע' 51 ואילך). וראה גם לקו"ת פקדוי ד, א ואילך.

מעל בעניני תאורות עד למעלה מדידה והגבלה, כי מלא תאותו ורצונו, שזהו כללות עניין החטאים בכו הימין, בדוגמת ישמעאל, עד לטענת מצרים אני ואפסי עוד³¹, ויש אוף אחר בחטאיהם, בכח' ושרשו מתחת, שיורד למטה ומצמצם עצמו בעניני רוח הבהמה היורדת היא למטה³², למטה מטה, שאין להם שיקות אפילו לגופו, שהרי גם גופו הוא קדוש, וכל שכן שאין להם שיקות לנשmates. ומ"ב אופנים אלו בחטאיהם יש ניקיה להאמורי, הלועו"ז, אלו המושלים ושולטים, בגולות, ובכ' האופנים דפריו מעל ושרשו מתחת. והכרתת הקליפות, הרבה פיפויות בידם, היא ע"י כללות עניין התורה ומצוותי, ובמיוחד בענין התפילה, בחרכי ובקשתי בצלותי ובבעותי³³. וזה עניין זמירות היו לי חוקיק, עת הזמיר הגיע, לומר העriticם.

אמנם³⁴ אף"כ נגענו דוד ע"ז, לפי שתכלית הכוונה היא להפקיד את העולם כולם, כמ"ש³⁵ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הו"י לעבדו שכם אחד, וכמ"ש³⁶ בכל לבך בשני יציך, וכתרותת הבעש"ט³⁷ כי תראה חמור שנגאר³⁸, דכשראה שומר הגור הוא שנגאר אז עוזב תעוזב עמו³⁹, עמו דיקא. ועוד שכל מעשייו יהיו לשם שמיים⁴⁰ ובכל דרכיך דעהו⁴¹. ולכן נגענו דוד ע"ז לפי שליליות העבודה איןו לזכור עריצים, אלא צ"ל בכל לבך בשני יציך, לעבדו כולם שכם אחד. והענין בעבודת האדם, שצורך לעסוק עם העולם בעבודת ה', לא להיות באופן שאינו רוצה לעבד עם העולם ולהסתגר מן העולם, ולומר אני את נשפי הצלתי, אלא בדוגמה מה שעשה דוד שלחם מלחתה ה' וניצחה. ועוד ע"ז בעבודת כאו"א, צ"ל נהמא אפם רחבא לכוכב⁴², דהgam שצורך להרבא, מ"מ אח"כ הריה הוא עושה מן העולם شيء בבחוי נחמא, דם ובשר כבשרא⁴³, ועאכ"כ לאחרי הקדמת עבודה התפילה, אז בא ללימוד התורה, שענינה הוא לעשות שלום בעולם דוקא⁴⁴. וכמ"ש⁴⁵ הו"י עוז עמו יתן, אין עוז אלא תורה⁴⁶, הו"י יברך את עמו בשלום, שמייא שלום בכל העולם כולם ועשה את כל העולם לדירה לו ית'.

(72) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעתות ספ"ג.

טושו"ע או"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646

בבבירה ד"ה כל מעשיך לשם שמיים.

(73) משלו ג. ו. רמב"ם וטושו"ע שם. ש"ע

אדח"ז אורח סקנו ס"ב.

(74) זה ג' קפח. ב. וראה לקו"ת נשא כו. ב.

(75) ל' התניא פ"ה (ט, ב).

(76) רמב"ם סוף הל' חנוכה.

(77) תהילים כת, יא.

(78) ויק"ר פל"א, ה. יל"ש בשלח רמו רמד.

שהש"ר שם, ג. (ז). ועוד.

(44) ישע"ז, ח. וראה תניא פכ"ב (כח, א).

(45) קהילת ג, כא.

(46) ויחי מה, כב ובת"א עה"פ.

(47) בהבא לממן – ראה סה"מ תרפ"ז שם ע' רז (קונטריסים שם קפב, ב) ואילך.

(48) צפני ג, ט.

(49) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א (במשנה). ספרי פרש"י עה"פ.

(50) "היום יום כח שבת. אגרות-קדוש אדרמור"

מההוריץ חג ע' שכחה. כס"ט (הווצאת קה"ת)

הספotta טט"ז (עג, ב. ושם"ג).

(51) משפטיים כג, ה.

לימוד התורה שלו הוא באופן כזה, עד שלימוד התורה הוא בבח"י זمرة ושםחה ושירה ושבועות, כמו"ש זמירות היו לי חוקך בבית מגורי. ועי"ז חור מגלותו, כמו שהי' אצל דוד שחזר למלכותו, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז, עד שדוד הוא מלכא משיחא, כמובאאר בארכוה בדרשות חז"ל, וכמ"ש בנבאות חזקאל⁴⁷ ודוד עבדי נשיא להם לעולם. דהכה לזה הו"ע" שזמירות היו לי חוקך בבית מגורי, שהנתן לו את הכה לשרווד (דורכטראנן) את גלותו, ולוחזר למלכותו בירושלים עיר הקודש, לשבת על כסא דוד, ולעשות את ההכנות לבניין בית המקדש, דהכל מיד הו"י על השכיל⁴⁸.

והנה לפि זה צריך להבין, מהו שאמרו רז"ל⁴⁹ שדוד נענש על מה שקרה לדברי תורה בשם זמירות. ומובאאר בהמאמר⁵⁰, דהנה כתיב⁵¹ הניצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקהל התור נשמע בארץנו, ואיתא במדרש רבה⁵² הניצנים נראו בארץ כגון מרדכי וחבורתו עוזרא וחבורתו [ושיש לומר בדרך א' אפשר הביאור בזה, דהרי על עוזרא אמרו רז"ל⁵³ ראיי הי' עוזרא שתיננתן תורה על ידו, ולפיכך נקרא בשם עוזרא הסופר⁵⁴, והוא גם פועל את כל הענינים אצל הדור שעלו מגלוות בבבב' בארץ ישראל. ועד"ז מרדכי הי' בדור זה שנאמר⁵⁵ בו קיימו וקיבלו, קיימו מה שקיבלו כבר במתן תורה⁵⁶], עת הזמיר הגיע, הגיע זmanın של ישראל להיגאל⁵⁷, הגיע זמנה של עלה להיזמר כו', וקהל התור נשמע בארץנו, איזה זה הקולו של מלך המשיח⁵⁸. וא"כ זמירות יש בו ב' פירושים, דנוסף להפירוש שהוא לשון שירה זמורה, יש בו גם הפירוש שהוא מלשון זמיר ערייצים⁵⁹, זמירות וכירית הקליפות⁶⁰.

והנה⁶¹ כתיב⁶² רוממות אל בגרונם וחרב פיפויות בידם, שהחרב להכricht הקלייפות יש לה ב' פיות, א' למעלה ו' למטה, כדי לבטל את ב' אופני היניקה דלעוו"ז. וזה ואשميد פריו ממעל ושרשו מתחת⁶³. והנה ב' אופני היניקה באים מפני חטאינו, היינו מב' אופנים אלו שבחתאים, ממעל ומתחת. דיש עניין החטאיהם שהוא בבח"י ממעל, היינו ע"י שננות עצמו (וואס ער גיט זיך נאך), וממעיד עצמו

אין צורך³², עד"ז הוא ברוחניות, دائור הממלא הוא דבר הגלי שמוסג מצד השכל, וכיודע³³ בעניין וمبשרי³⁴ אחזה אלוקה,-Decimo שברור לאדם שיש نفس שמחה' את גופו, דעת³⁵ שמרגש שגופו חיה הוא יודע בדור שאין זה מצד הגוף עצמו אלא שישنفس שמחה' את גופו, כמו"כ הוא גם בוגע לעולם, דעת³⁶ שראויים עולם חי יודעים בברור³⁷ שיש חיים אלקי שמחה' את העולם. ואור הסובב שלמעלה מהתלבשות בעולמות הוא מילתה דעבידה לאגלווי (העלם ששיך לגילוי). וכמובאאר בכ"מ³⁸, דעת³⁹ ההשגה באור הממלא שמתלבש בעולמות, שהוא הארה בלבד (קדמוכה מזה גופא שהוא בתלבשות), מזה באים לידי דעה שישנו אוור שהוא מופלא מעולמות, שהוא המקור שמננו נ麝ך ההארה שבתלבשות. והוא ע"ד מה שהשכל גופא מכיריה שיש למעלה מהשכל. וענין העדות הוא עצמות או"ס, שלמעלה גם מסוכב, שהוא נעלם למגاري, ואני שיר בושום דעה והשגה, גם לא דיעת השילילה³⁷. וזה מה שכבל המצאות נק' עדות, לפי שהם ממשיכים ומגלים עצמות או"ס שלמעלה גם מסוכב.

וחציריך להבין, והרי זה שהמצאות הם עדות על עצמות או"ס הוא מפני שהם רצונו ית', רצון שלמעלה מטעם³⁸, ומהו החילוק בין עניין עדות לעניין חוקים. וגם צ"ל השיקות של הסוג דעתן שנק' עדות מפנייהם אותן זוכרון, עניין הטעם, עם עניין העדות שascalות המצאות, זה שהם מעידים על עצמות או"ס מפנייהם רצון שלמעלה מטעם. והענין הוא, דעתן העדות שascalות בעבודת האדם היא העבודה דרעותא דלבא³⁹, דרעותא דלבא הוא הרצון באקלות שמצד עצם הנשמה, שע"י תופסים בהעצמות, כמאמר⁴⁰ לית מחשبة תפיסא כי' קאי על פנימיות ועצמות או"ס שלמעלה מסוכב, שאינו נתפס בשום השגה, גם לא בהשגת השילילה אבל נתפס אליו ברעותא דלבא. והעבודה דחוקים היא העבודה דקבלה עול. דהחילוק שבין שני תשי' עבודות אלו הוא, דבהעבודה דרעותא דלבא, מכיוון שיש לו

(32) ר'יה כב, ב.

(33) לקו"ת אמרו לא, ב. ואתחנן ד, א. סהמ"ץ להצ"ץ מצות האמנת אלקوت בתקילתה (מה, א). ובכ"מ.

(34) אובי יט, כו.

(35) ועד להסתמות דראי – מبشرיו אחזה אלוקה, כמובאאר בלקו"ת וסהמ"ץ שם.

(36) סהמ"ע ת"ד ע"ב. (37) המשך תרס"ו ע' נח. סהמ"ת תרפ"ז ע' קעו ואילך. ד"ה תכלית חכמה תרפ"ט פ"ב ואילך (סהמ"קונטראסים ח"א כת, ב ואילך). ועוד.

(38) מכובן מהמשך הענינים בדר' ויקם עדות היש"ת הנ"ל. וכן הוא להדריא בהמשך תער"ב שבהערה הבאה.

(39) ראה המשך תער"ב ח"א פס' ז.

(40) תקו"ז בהקדמה (יז, א). וראה מאמרים שבהערה 37

(56) שבת פח, א.

(57) שהש"ר שם, יב. שם, יג (ד).

(58) שם.

(59) ישע"י כה, ה.

(60) ד"ה הנ"ל שם. וראה מפרש המדרש שם.

ואה"ת עה"פ (שה"ש ברך א ע' שב).

(61) בהבא לקמן – ראה סהמ"ת תרפ"ז שם ע' רה (קונטראסים שם קפא, א) ואילך. וראה תור"א וייחי הוספה) קב, ג.

(62) תהילים קמט, ו.

(63) עמוס ב, א.

(47) לו, כה.

(48) דברי הימים-א כח, יט.

(49) סוטה לה, טע"א.

(50) סהמ"ת תרפ"ז שם ע' רד (קונטראסים ח"א

קפא, א) ואילך.

(51) שה"ש ב, יב.

(52) שהש"ר עה"פ (פ"ב, יג (ג)).

(53) סנהדרין כא, ב.

(54) נהמ"י ח, א. שם, ד. שם, ג. יב, לו. ועוד.

(55) אמרת ט, כו.

רצון, גם שהרצון הוא מצד התחשורת עצם הנשמה בעצמות או"ס, ה"ה בבחינת מציאות עדין⁴¹. גם כשהרצון שלו הוא בביטול, שאינו רוצה לעצמו כל וכל רצונו הוא שיהי' גילוי אלקות בעולם ושותלם הכוונה לדירה⁴² לו ית' בתחרותים, מ"מ, עצם עניין הרצון הוא מציאות. ואmittiyת עניין הביטול הוא בהעבודה דקבלה על⁴³, שהוא כמו עבד שאין לו שום רצונות כלל, וכל מה שעשו השה הרצון מצד עול האדון שmotul עלי, שמצד זה הוא מוכחה לקיים רצון האדון.

ו הנה החלוק שבין העבודה דעתך להעבודה דחוקים הוא דוגמת החלוקת שביניהם בעניין המצוות עצם. ויבן זה ע"פ הידוע⁴⁴ שהרצון דעתות כמו שהוא מצד העצמות הוא רצון עצמי שאיןו בשלבי איזה כוונה שתושלם ע"י המצוות, והתכלית דעתות (מצד רצון זה) הוא המצוות עצם. ומזה מובן, דזה שהמצוות ממשיכים ומגלים עצמות או"ס בעולם, עם היהות שהמשכה היא מצד זה שהמצוות הם רצונו ית' שלמעלה העצמי של עצמותו ית' הוא המצוות, הרי זה בדוגמה טעם. ואmittiyת העניין דרצו העצמי של עצמותו ית' הוא בהמצוות גופא. וזה מה שהעבודה דעתות היא העבודה ד clueota דלבא והעבודה דחוקים היא העבודה דקבלה על, כי עניין העדות שבמצוות, מכיוון שהוא המשכה וגilio, הכליל לזה הוא הרצון, שגם הרצון שמצד עצם הנשמה היא תנווה דמשכה והfestivot (מציאות), והכליל לעניין החוקים דעתות שהוא רצון עצמי ממש שלמעלה מגילוי הוא הביטול דקבלה על, ביטול שמצד העצם שלמעלה מכל עניין דהתפשטות.

יו"ד) וזהו זמיות היו לי חוקיך (דוקא), שכונתו בזה היא לשול לא רק העניין דמשפטים אלא גם העניין דעתות. כי בדרגת העדות נשארה עדין איזו מציאות. ולא רק מצד האדם, שגם הרצון שלו שלמעלה מטו"ד (רעו"ד) הוא מציאות (כג"ל), אלא גם מצד המצוות שבדרגת דעתות, מכיוון שענינים הוא המשכת וגilio או"ס בעולם. ואmittiyת ושילימות ההכרה שכל העולמות בטלים במציאות לאובי דקדוק אחד דתורה הוא דוקא בהדרגה דחוקים, שהדקוקים דתורה (מצד בחינה זו) הם עניין עצמי מצד שרשם העצמי שבתורה, שלמעלה משיכות לעולם.

(41) ראה תניא פמ"א (נ"ב ואילך) ובארוכה בסה"מ תר"ס ע' קמט ואילך, שגם הרצון שמצד אהבה הטבעית "לדרכה בה" ולא ליפרד .. בשום אופן אפילו בנסיבות נפש מושג" הוא דוגמת הרצון "לרווח נפשו הצעמה", ועניין הביטול הוא של רצונו הוא רצון הוי' – שיהי' גילוי אלקות בעולם.

(42) ראה תנומא נשא טז. במדבר ז' פ"ג, ז. תניא רפל'ו.

(43) ראה גם סה"מ תרפ"ז ע' קפא אילך המעלה בהעבודה דקב"ע גם על רעו"ד. ושם ס"ע קפב, "דמעלן של ישראל למכווןם בעצמותו ית' ויתעללה הוא שהן עברדים דוקא".

(44) המשך תרס"ו ע' תקכא.

וגם קיום המצוות הוא בגל היותן ציוויי ה', וככלשון ברכת המצוות, ברכת כל המצוות, גם מצות שבהסוגים דעתות ומשפטים, אשר קדשו במצוותיו וצונו, הינו שקיום הוא משומש שהוי' עמו, משומש שכך נצטויה ע"י נתון התורה ומוצה המצוות. והנה ע"י מה יכול האדם לבוא לעובדה כזו בלימוד התורה וקיים מצותתי', וזה ע"י עבודה התפילה, תפילה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיימה³⁹. ובדיקה בעל הגאותה⁴⁰, דארצה הוא למטה הארץ סתום, הינו שהעליל שบทפילה היא מקום תחתון שאין תחתון למטה ממנה, ושםימה הוא לעללה ממשים סתום, הינו שהעליל היא מקום עליון בביתו.

והנה בנוגע לעניין התפילה כתיב בתהילים מזמור קב (שקשור עם י"ב תמו' שנה זו, שאז מתחילה שנת הק"ב להולדתו של בעל הגאותה⁴¹) בתחילה תפלה לעוני כי יעטוף ולפני הוי' ישפרק שיחו. דזה קאי על כאו"א מישראל שמעמיד עצמו במצב של עני דלית לי" מגורמי' כלום⁴², הינו שאין לו שייכות לעניין המשפטים ולעוני העדות, רק לפניו הוי' ישפרק שיחו, שהוא עומד מוכן לקיים ציוויי הקב"ה בתור חוכה. וככפרוש הבעש"ט ז'ל על פסוק זה⁴³, ע"פ משל שכרכין המלך ביום שמחתו שלמי שבקש דבר מהמלך שימלאו בקשתו, ויש מי שבקש שורה ויש שבקש עשר וכבוד, لكن ימולא בקשתו שתיננו לו רשות ליכנס בהיכלו לדבר עמו, ושם יפתחו לו האוצרות שיקח מן עשר וכבוד ג"כ, זו"ש תפלה לעני וגו' ולפני הוי' ישפרק שיחו, שהוא מובוקשו. ויש לומר, שהוא צויה מה שמשיך בהמזמור⁴⁴ כי בנה ה' ציוון נראתה בכבודו, עד שזה פועל על עמי הארץ, מבואר בארוכה בהפסוקים שלפני זה.

והנה ע"י הקדמה התפילה באופן כזו שהיא לפניו הוי', שעומד כעבדא קמי' מר' ירמיה⁴⁵, שמדובר ג"פ בכל יום עם המלך בעצמו, הנה בתלתא זימנא הוה חזקה⁴⁶, וזה העשית כל מציאותו מה שהוא עומד לפני הוי'. ולאחריה השלמת התפילה הנה גם

ברוך הגומל (הא) תשמ"ה (סה"מ י"ב-י"ג תמו' ע' ש"א). ושי' ג. המו"ל. תקוין תמה"ה (פג. א). וראה לקו"ת יהוכ"פ סח, ב. ובכ"מ.

(42) זהר ח"א רמת, ב. ח"ב רטו, א. ועוד.

(43) כשות' (הוצתה קה"ת) סימן צז ייג, ג.

(44) פסוק יז.

(45) שבתי, א. זח"ג רכג, א. וראה פרש"י ברכות כה, רע"א. טוש"ע (ודאדה"ז) או"ח ס"כ"ה ס"ג ס"ד).

(46) יגמות סה, ב.

(39) ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שן, ב. תקוין תמה"ה (פג. א). וראה לקו"ת יהוכ"פ סח, ב. ובכ"מ.

(40) סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, א.

(41) כדיוע המתאים לשנות חייו (אגורי-קודש תhalbim המתאים לשנות חייו (אגורי-קודש אדרמור מהוווי' צח"א ע' לא. ח"י ע' ג). וראה רשות' (ודאדה"ז) או"ח ס"כ"ה ס"ג ס"ד).

(42) אדרמור מהוווי' צח"א ע' לא. ח"י ע' ג. וראה גם מאמרי אדר' זו הקצים ע' שם). וענין זה שיין מהו'וי' צח' הוספות לסה"מ פר'ת ע' שני. ד"ה

אחר, זכר ליציאת מצרים או זכר למעשה בראשית. ויש חלקים שהם בסוג דוחקים שלמעלה המשבל לغمרי. גם חלקים אלו שהם בסוגם דמשפטים ועתודות נכללים בסוג דוחקים, חוקים, לפי שיקום כל התורה ומצוות' צrisk להיות כמו קיום חוקים. כמובן, גם כאשר מקיימים מצוה שכילת, או מצוה שהיא זכר למעשה בראשית או ליציאת מצרים, צrisk קיומם להיות בקיום החוקים, חוקה חקקתי גזירה גורתית²⁵, בಗל שם ציווי הקב"ה. ודוקא אז יש שלימות בכל חלקי התורה, הן בחלוקת המשפטים, הן בחלוקת העדות, והן בחלוקת החוקים כפושוטם. והנה עד"ז הוא בנסיבות עבדות האדם הנקלת לג' סוגים. דיש עניינים כאלו בעבודת האדם שעיליהם אמרו רוז"²⁶ אלמלא לא ניתן תורה (ח"ו²⁷) הינו למדין צניעות מחתול וגוזל מנמלה וכו'. ויש עניינים שהם בכח' עדות, והוא מה שהتورה בכלל היא עדות על הקשר דישראל והקב"ה, ועודות לביריאת העולמות כולם, וכןף לזה התורה היא עדות ליציאת מצרים, כמובן, שהتورה מוציאה את כאר"א מישראל מכל המיצרים והגבילות, אף שנברא ע"י הקב"ה במדידה והגבלה. וזהו מה שבעניין העדות צ"ל עניין החוקים, לפי שענין יציאת מצרים הוא ע"י העבודה בכח' חוכה. והענין הוא, באופן עצמה יש מדידה והגבלה, דהתורה שכתב בתווות ותגיות מנויים וסיפורים, באופן דלא פחות ולא יותר. וגם בתורה שבע"פ יש מדידה והגבלה, דגם שאמרו²⁸ עלמות אין מספר (אל תקרי עלמות אלא עלמות³⁰) אלו ההלכות, מ"מ הרי כל הלכה היא מדודה ומוגבלת. וגם כשאומרם אלו ואלו דברי אלקים חיים³¹, מ"מ יש מ"ט פנים לכאן ומ"ט פנים לכאן³², הינו מ"ט בלבד, וגם שם בכח' פנים, הינו באופן חתוך ומוגבל. והיציאה מהגבלה זו היא דוקא ע"י עניין החוקה.

וזהו הוּי לי בעוזרי, דע"י שם הוּי, יסוד היסודות ועמוד החכמת, מגיעים לכח' שהלכה כמותו³³ (וזהו גם מה שישוד היסודות כו' תחילת הספר שענינו ב'). ויש להוסיף, שם הוּי (הוּי אחד) מורה על כל ג' הענינים (אחד יחיד וכח העצמות שמחברים). דבבוי יש ג' עניינים. א' הוּי מלשון מהוה³³, דפירוש

(32) ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב. מדרש תהילים יב, ג.

(25) תנומא חותק ג. שם, ח. במדבר פ"ט, א. שם, ח. יל"ש חותק ט, ב (רמזו תשנתו).

(33) סנהדרין צג, ב.

(26) עירובין ק, טע"ב.

(34) רמב"ם בהקדמתו לספר היד.

(27) ראה לק"ש ח"ג ע' 890 הערכה 12.

(35) ראה אה"ת יתרו ע' תחצר. ד"ה וירבר.

(28) זה"ג רטה, טע"א. וראה שהש"ר פ"ו, ט

(36) אלקים תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' רעו ואילך).

(29) אה"ת שמות מט, ב. אה"ת שמות ע' יואילך.

(37) המשך תרש"י ע' תלא ואילך. ועוד.

(30) זה"ג ע"ג, ב. תקו"ז בהקדמה (יד, ריש ע"ב).

(38) שמו לא-טג, ית.

(31) עירובין יג, ב.

(39) חבקוק ג, ג.

(32) נדה בסופה.

(40) שמו לא-טג, ית.

(33) עירובין יג, ב.

(41) זה"ג רנו, טע"ב.

(42) פרדס ש"א פ"ט. שער היהוד והאמונה רפ"ד.

(43) ראה ברכות יג, ב.

(44) שער היחוד והאמונה פ"ג.

(45) ראה סמ"ק, הובא בכב"י או"ח ס"א (ד"ה כתוב סמ"ק). ש"ע (ואדר"ז) או"ח ס"א ס"ו. לקו"ת

(46) ראה סמ"ק, הובא בכב"י או"ח ס"א (ד"ה כתוב סמ"ק). ש"ע (ואדר"ז) או"ח ס"א ס"ו. לקו"ת

(47) ראה סמ"ק, הובא בכב"י או"ח ס"א (ד"ה כתוב סמ"ק). ש"ע (ואדר"ז) או"ח ס"א ס"ו. לקו"ת

(48) ראה זה"ב כסא, א. ח"ג רס"ד, א.

(49) ראה זה"ב כסא, א. ח"ג רס"ד, א.

(50) ראה זה"ב כסא, א. סהמ"ץ להצ"ץ שרש מצות התפללה פ"ח.

(51) ראה סמ"ק, הובא בכב"י או"ח ס"א (ד"ה כתוב סמ"ק). ש"ע (ואדר"ז) או"ח ס"א ס"ו. לקו"ת

(52) שער היחוד והאמונה פ"ג.

(53) זה"ג רנו, טע"ב. פרדס ש"א פ"ט. שער היהוד והאמונה רפ"ד.

יא) וממשיך בהמאמר⁴⁵, דמה שדוד נунש על זה⁴⁶ הוא כי עוסק התורה דוד הד' באופן דלזר מר ערייצים (כנ"ל), ותכלית הכוונה היא כמ"ש⁴⁷ לא תהו בראשה לשבת יצירה, להתעסק בעבודות הבירורים ולהמשיך גilio או ר' בעולם. דזהו המעליה שבתפללה לגבי תורה, דתפללה הוא בירור והעלאה, הינו ש"ע⁴⁸ התפללה מתבררים הניצוצות ומודכאים ועלולים למטה, משא"כ תורה היא המשכה מלמעלה, והבירור ע"י התורה הוא בדרך דחי". וכשרצה דוד לברר בירורים ע"י התורה, שהוא בדרך דחי", לומר ערייצים, נונש על זה, כי תכלית הכוונה הוא לא שבת יצירה.

וכך להבין, הרי עוסק התורה דוד באופן דזומיירות היו לי חוקיך הוא בבחינת התורה כמו שהוא מצד רצון העצמי (כנ"ל בארכוה), והיא שיר שזה ה'י' שלא כמיית הכוונה. ויש לומר הביאור בזה, ע"פ מ"ש בהמאמר בתחילתו של דירשו אחד זה⁴⁹, דפירוש אחד זה הוא יחיד, ומה שאמורים אחד ולא יחיד הוא להורות דהו'י' ואלקיים כו'א חד⁵⁰. והענין הוא, דמיית עניין אחדות ה'ו'י' הוא שהאחדות היא גם מצד העולם. וזהו מ"ש ה'ו'י' אחד, דברם ה'י' כתיב ה'ו'י' יחיד, ה'י' הפירוש בזה שיחדו ית' הוא מצד אוא"ס (ולא מצד העולם), ובכך לדגש שיחדו ית' הוא גם מצד העולם, ואפלו מצד העולם כמו שנבראו ממש אלקיים שמעלים ומסתיר על שם ה'ו'י', لكن נאמר⁵⁰ ה'ו'י' אחד, שגם הח"ית והדל"ת שם ז' רקיעים וארץ ד' רוחות העולם, הם בטלים להאל"ף ייחדו של עולם⁵¹. דמכיוון שה'ו'י' ואלקיים כו'א חד, הרי שם אלקיים אינו מסתיר באמת, ולכן, גם העולם שנותהו ממש אלקיים הוא באמת ואין עוד מלבדו⁵². ועד להבטול בדרגות ואופן דיחיד, ושענין זה הוא גם מצד העולם, ע"ז הוא גilio כה העצמות שכול ומחבר הענין דיחיד ו Dichid.

יב) ויש להוסיף, שם הוּי (הוּי אחד) מורה על כל ג' הענינים (אחד יחיד וכח העצמות שמחברים). דבבוי יש ג' עניינים. א' הוּי מלשון מהוה⁵³, דפירוש

זה בשם הוי' מורה על שייכותו לעולמות, ב' הוי' מלשון הי' הוה ויהי⁵⁴, דפירוש זה בשם הוי' מורה שהוא למעלה מעולמות, וענין הג' בשם הוי' הוא שהוי' הוא שם העצם⁵⁵, הינו שהוּ מורה על עצמותו ית'. דוגמ שבסדרת⁵⁶ כתב דזה שם הוי' הוא שם העצם הוא רק לעצם הספריות, הינו האורות המתלבשים בכלים, הרי המסקנא תורה החסידות⁵⁷ היא דפירוש שם העצם הוא בהעצמות. והנה מכיוון שכלי ג' העניים הם באותו שם, הרי מובן⁵⁸ שם שייכים זל"ז. והינו דהתאחדות שני הפירושים בהוי', הוי' לשון מהוּ והוי' מלשון הי' הוה ויהי' כאחד, הוא מצד זה שהוי' הוא שם העצם. ונמצא, דע"י שהוי' שלמעלה מעולמות (הי' הוה ויהי' כאחד) נ麝 בהוי' לשון מהוּ, אף שבחיצנותו הו"ע של ירידה, הנה ע"ז דוקא מתגללה שם העצם שבו. ולא עוד אלא שגilio שם העצם דהוי' הוא בעיקר בהוי' לשון מהוּ. וכמבואר בכ"מ⁵⁹ דמה שם הוי' הוא שם העצם שמורה על העצמות הוא כי התחווות יש מאין היא דוקא בכך העצמות שמצוותו עצמותו⁵⁹.

יג) ועפ"ן יובן גם מ"ש הרמב"ם⁶⁰ (הובא במאמר הניל' בתקילתו) יסוד היסודות ועמדו החקמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא מציא כל נמצאו, וכל הנמצאים משמים וארכז ומה שביניהם לא נמצאו אלא אמתית המציאות. דמצות הידועה היא בג' עניינים. שיש שם מצוי ראשון, שהוא מציא כל נמצאו, ושלל הנמצאים כר' לא נמצאו אלא אמתית המציאות. דג' עניינים אלו הם נגד ג' עניינים קדום לכל, למעלה מהבריאה. מצוי כל נמצוא הוא הוי' ר'ת הוי'⁶¹. מצוי ראשון הוא קדום לכל, למעלה מהבריאה. המציא כל נמצוא הוא הוי' לשון מהוּ. וכל הנמצאים כר' לא נמצאו אלא אמתית המציאות. אמתית המציאות הוא העצמות שמצוותו עצמותו⁶², דהתהוות הנמצאים יש מאין הוא בכך העצמות (כג'ל), עניין שם העצם. יד) ויש לומר, דזהו גם מה שהוּ הוא ר'ת יסוד היסודות ועמדו החקמות, דיסודות וחיקמות הם שני עניינים הפטרים. דיסודות הם ההנחות הפשטות שלמעלה מהבנין, מהסבירה, שהם יסודי ההשגה, וחיקמות הם הסברות השכלויות שנפתחות בהשכלה ועד שישיך בהם שקו"ט. דבעבודת האדם עניין היסודות הוא האמונה

הועלמות כולן תלויי בדקוק אחד מדקוקי התורה, עד שדקוק אחד יכול לשנות את המצב טוב או ח'ו להיפך, הנה ע"י התבוננות זו איך שכלי ענייני העולם אינם תופסים מקום כלל לגבי התורה, וע"כ גם אצלו (אצל דוד) לא היו כל ענייני העולם תופסים מקום כלל, ובפרט העניינים הגשיים, ועד לחיו הפרטיים ברגע לשונו אי בתיו בಗלוֹת, ולפיכך ה' משמח לבו.

וממשיך¹¹, דעתנו זה מה שכלי ענייני העולם תלויים בלימוד התורה הוא ע"ד עניין הקרבנות. ויש לומר הביאור בזה (במאמר המוסגר), דהנה כלולה כל העניינים כולם, עשית הדירה לו ית' בחתונים¹⁵, הוא ע"י אטרות דלתתא, שמעלים את העולם הזה תחתון שאין תחתון למטה מגנו, שיהי' במועד ומצב כזה שהוי' ראוי להיות דירה לו ית'. וזה עניין הקרבנות, קרבן מלשון קירוב¹⁶, ורוזא דקורבנה עולה עד רוזא דא"ס¹⁷ (כמו בא גם בדורשי הילולא של בעל המאסר והגאולה¹⁸), הינו שעניין הקרבנות הוא להעלות ולקרב את כל העניינים עד רוזא דא"ס. והינו, דע"י הקربת עשרון סולת אחד (מן הזכור), והקربת המלח, כמו"ש¹⁹ על כל קרבן תקריב מלח (מן הדומם), והקربת הבבמה (מן הבקר ומן הצאן) או עוף (מן החיה), פועלים עלי' בכל העולמות כולם.²⁰

וזהו מה שהנוגת כל העולמות תלויי בדקוק אחד של תורה, שהרי כל העולם נתעלה ע"י הקربת הקרבנות כנ"ל. והקדמה זו צריכה להיות כהכלתה ע"פ תורה, כמו עניין העבודה בימיון²¹ (ימיון מקרבת²² וכיו"ב). ועוד ע"ז בשאר הדוגמאות שmbיא במאמר שם שצ"ל כהכלתן ע"פ תורה בדקוק, ודוקא אז היא עליית כל העולמות.

והנה אף דמ"ש זמירות היו לי חוקיר קאי על כללות התורה, מ"מ נקט כאן בקרוא הלשון חוקיר דוקא. וביאור העניין הוא²³, דהנה התורה נחלקה לג' סוגים אלונ, שהרי המצוות נשכחות מן התורה. הינו שיש חלקים בתורה מהם בסוגם דמשפטים, דעליהם נאמר כי ר'א חכמתכם ובינתכם, לפי שਮובנים בשכל, עד שהיא חכמתכם אפילו לעניין העמים. ויש חלקים מהם בסוג דעדות, הינו שהם מעדים על עניין

(54) זהר וסדר שם. שער היחור והאמונה פ"ז (פב, א).

(55) כ"מ הל' עכו"ם פ"ב ה"ז. פרדרס שי"ט. מר"ן ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר בפ"ח.

(56) שי"ט ספ"א.

(57) ראה סה"מ תرس"ח ע' קצ. וראה גם המשך תרס"ו ע' תלא.

(58) ראה לקושׁ ח'ג ע' 782. ועוד.

(59)agna"ק ס"ב (קל, ב).

(60) ריש הל' יסורי התורה.

(61) סדר הדורות ד"א מתכו. שהג' להחיד"א מע' רמב"ם. וראה גם "פירוש" לרמב"ם שם.

(62) סה"מ תרס"ח שם.

(19) ראה תנחותם נשא לט. בחוקותי ג. במדבר פ"ג, ג. תניא רפל"ו.

(20) ראה תניא פל"ד.agna"ת בסופו.

(21) ראה זבחים כד, א.

(16) ראה ספר הבבiri סמ"ז (קט). וראה זה ג' ה,

רע"א. ועוד – נסמן בד"ה בסוכות תשבו שנה זו

(סה"מ סוכות-שם"ת ע' רcg) הערכה 15.

(22) סוטה מו, א. סנהדרין קז, ב.

(17) ראה זה ר' בר רלט, א. ח'ג כו, ב.

(23) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרפ"ז שם ע'

רג (קונטרס שם קפ, א) ואילך. וראה ד"ה זה

תש"י"ז פ"ב (עליל ע' כו) ואילך, ובהנסמן שם

הערה 11.

(24) ואחתנן ד, ו.

ב"ד. י"ב תמוז ה'תשמ"א

הנחה בלתי מוגה

הו"י" ליבעורי גוי¹, ומדיק בעל המאסר והגאולה (במאמריו מוס "יב תמוז תרפ"ז בקאסטראמא², דלישן הפסוק אין לו הבנה כלל לכארה, כי משמע שיש עוזרים רכבים וגם הקב"ה הוא עמה³. והנה בפסוק כאן הובא שם הו"י דוקא, ועוד' ז מביא בהאמיר שם מ"ש הרמב"ם (בספרו יד החזקה⁴) יסוד היסודות ועמוד היסודות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא מצוי בכל נמצוא וכל הנמצאים כו' לא נמצאו אלא מאמיתת המצואן, וממשיך⁵ ואם עליה על הדעת שהוא אינו מצוי אין דבר אחר יכול להמציאות, דוד' התיבות יסוד היסודות ועמוד היסודות הם ר"ת הו"י (כמ"ש נכד הרמב"ם⁶ ומפרש הרמב"ם⁷), ולפי זה יוקשה ביותר מה שנאמר כאן על שם הו"י (זוזה הו"י ליבעורי, הינו שיש עוזרים והוא עוזרי). והנה פסוק זה נאמר ע"י דוד המלך, שבקש מהקב"ה שייהי הו"י ליבעורי גוי. ועד' ז מצינו גם בדברי חז"ל, שאמרו⁸ הבא לטהר מסיעין לו, ולכךורה גם כאן אינו מוכן⁹ הלשון מסיעין לו שנאמר בבלשון רבים, והלא עיקר הסיווע הוא מהקב"ה, כמאמר¹⁰ הקב"ה עוזרי. והנה שם שהוא בהסיווע, שאמרו בבלשון רבים, עד' ז צריך להבין⁹ מהו הלשון הבא לטהר שהוא פועל יוצא דמשמע לטהר אחרים, לדכךורה שהוא לי' לומר הבא ליתר, דואז מורה רק על עצמו בלבד.

וממשיך בהאמיר¹¹, אך הענין הוא דנהנה כתיב¹² זמירות היו ליבעורי בבית מגורי. ויש לבאר המשך העניינים, דנהנה מבקשת דוד הו"י ליבעורי מוכן שי"י אז במעמד ומצב כזה שי"י צריך לעוזר וסייע, וכן שמשיך ואני אראה בשונאי, הינו שהיו לו שונאים. ובמעמד ומצב זה אמר זמירות היו ליבעורי בבבית מגורי, דבاهיותו במצב דמגוריו, הינו כשהי נרדף מאת כל שונאיו והי' נע ונבד וגולה מוקומו, הנה אז אמר זמירות היו ליבעורי, הינו שוחחתו, ונחמה באופן דשירה וזמרה, היהה ע"י חוקר, ע"י התורה. ומובואר בזה בכמה מקומות (כתניא¹³ ובלקו"ת בדורשי מתן תורה¹⁴). דע' ז שהתבונן דוד בזה מה שבל חיות וקיים והנחתת כל

(8) שבת קד, א. וש"ג.

(9) ראה ד"ה הנ"ל שם. וראה גם לקו"ת שם.

(10) ראה סוכה נב, ריש ע"ב. קידושין ל, ב.

(11) סה"מ תרפ"ז שם ע' רב (קונטרסים שם קעט, ב) ואילך.

(12) תהילים קיט, נד.

(13) קו"א ד"ה דוד זמירות (קס, א ואילך).

(14) במדבר יח, א ואילך.

פשוטה שלמעלה מהשכל, וחכמתו הו"ע ההשגה. ויל' דרש היסודות הו"ה בהוי' שלמעלה מעולמות (ה"י הו"ה ויהי' כאחד), ורשש החכמתו הו"ה בהוי' לשון מהוה, והכח שמאחד היסודות והחכמתו, שהאמונה שלמעלה מהשכל תומשר גם בשכל, הוא ממש הו"י שם העצם.

ועפ"ז יובן מה שדוד נунש על מה שאמר זמירות היו ליבעורי, כי התורה כמו שהיא מצד רצון העצמי שלמעלה מטעם (יסודות) היא דוגמת הו"י מלשונו ה"י הו"ה ויהי' כאחד שלמעלה מעולם, שכן, הבירור שמצד בחינה זו הו"ה באופן דדchy (ולא בדרך בירור), זמירות מלשונו לומר ערכיהם. ומכיון שאמיתת עניין אחדות הו"י הוא שהאחדות היא גם מצד העולם, לכן צ"ל המשכה דעתות ומשפטים דתורה (חכמתו) שייהי' גilioי אלקות בעולם. וע"ז מתגללה העצם דתורה שלמעלה גם מחוקים, שם העצם.

וזזה הו"י ליבעורי, עוזרי קאי על הניצוצות המתבררים, שם העוזרים האמיתים של האדם [ע"ד היודע¹⁵] בעניין כי לא על הלחם בלבד יהי' האדם כי על כל מוצא פי הו"יichi האדם¹⁶, דע' ז שהאדם מבקר את הניצוצות שכדצ"ח, נ麝ך לו תוספת כח בעבודתו, שהניסיונות עוזרים וMESSIYIM לון, ופי' הו"י ליבעורי הוא שהניסיונות המתבררים (עוזרי), הגם שענין הבירורים הוא מלמטה למעללה (ענין דעלום), יומשך בהם גilioי שם הו"י שלמעלה מהשתלות. וחייבור ב' עניינים אלו הוא מהו"י שם העצם. וזה גם אני אראה בשונאי, דגם אלו שהם שונאי דוד שהם שונאי הו"י, אין צריך לדוחות לגמרי כ"א לברר הניצוצות שבhem, וע"י שמצויאים הניצוצות מהם הנה הרע שבhem מתבטל. וע"ז באים לראי' באלקות, אראה בשונאי, ראיית אלקות במוחש גם בעניני עולם. וכמו שהי' אצל בעל הגאותה, שוגם המנגדים, אף שנשארו במציאותם, הוכרכו (ע"י הניצוצות שבhem) לעשות כפי הכוונה, והי' גilioי אלקות (دلמעלה מהטבח) במוחש (בתבע). וע"ז המשיך הכח לכל ההולכים באורחותיו להמשיך גilioי אלקות דלמעלה מהטבח בתבע, וזה נעשה הכהנה קרובה שתושלם הכוונה דדירה לו ית' בתהותנים, שהתחthonים יהיו דירה לו ית', לו לעצמותו¹⁷, בגאותה האמיתית והשלימה ע"י מישיח צדקו, בקרוב ממש.

(63) לקו"ת צו יג, ב (וראה שם ע' ג). ובכ"מ.

(64) יעקב ח, ג.

(65) ראה אויה"ת שה"ש כרך ב ע' טרעת ואילך. סה"מ טرس"ב ע' שלה. טרע"ח ע' קצג.

(1) תהילים קיח, ז.

(2) ד"ה זה – סה"מ תרפ"ז ע' רא (קונטרסים

(3) ראה גם לקו"ת שמע"ץ פח, א.

(4) הל' יסוח'ת פ"א ה"א.

(5) שם ה"ב.

(6) הובא בשח"ג להחיד"א מערכת רמב"ם.

(7) "פרירוש" לרמב"ם שם.